דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב.

יום רביעי, ט"ז בניסן תשמ"ז, 15 באפריל 1987 ● גליון 19094

היום 10 עמודים ● המחיר 85 אג', באילת 74 אג'

היום בדבר

- מועדים לפורענות / דני רובינשטיין
- אשרי היסטרי תמיד / יצחק בדנר
- משחקים ב„נדמהלי" / חגי אשד
- הצבת הראשונה / מאיר בראלי
- ספורט (עמ' 4); בידור (7)
- „עכשיו" (8); כל הארץ (9)

מזג האויר

(ע). – תחזית מזג האויר היום – עליה בטמפרטורות וירידה בלחות.

הטמפרטורות:
ירושלים 10–21; רמת הגולן 8–23; צפת 9–20; חיפה 14–23;
טבריה 15–30; עפולה 12–25; שומרון 11–23; תל־אביב 15–23;
נתב"ג 14–24; יריחו 16–30; עזה 15–24; באר־שבע 13–25;
אילת 18–32.

קורת־רוח בירושלים מהסיכויים לפיסגה בין רייגן לגורבאצ'וב: „תנופה לעלייה"

מזכיר המדינה האמריקאי נועד עם גורבאצ'וב 4 שעות ● המנהיג הסובייטי: „הפגישה חייבת לשמש רק לעניינים רציניים, ביקור בארה"ב אינו טיול"

מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ משוחח עם מסורבי העלייה ולאדימיר סלאפק, במהלך סדר הפסח שנערך למסורבי עלייה ולשולץ בשגרירות האמריקאית במוסקווה (צילומים: אי.פי.)

מאת יוסי מלמן, מסופרו המדיני של „דבר" וסוכני סוכנויות הידיעות

מנהיג ברית־המועצות, מיכאל גורבאצ'וב, הביע אתמול רצון להיפגש עם נשיא ארה"ב רונלד רייגן אך הותנה זאת בכך שפגישה כזו תשמש ל„עניינים רציניים". בירושלים הגיבו אתמול בקורת־רוח על נכונותו זו של גורבאצ'וב ועל פיסגה אפשרית בין שני המנהיגים.

ג'ורג' שולץ, שמסר לגורבאצ'וב רשמית הזמנה מרייגן לבקר בארה"ב נועד עם המנהיג הסובייטי יותר מארבע שעות.

לפני הפגישה אמר גורבאצ'וב שהוא מקווה שאפשר יהא לארגן השנה ועידת פסגה, אולם הדגיש, כי ביקור בארה"ב „אינו יכול להיות בבחינת טיול".

„כאשר אתקרב לפרישה, אוכל לערוך נסיעות למען התענוג בלבד, אולם כעת, אני זקוק לביזנס", אמר המנהיג הסובייטי לשר החוץ האמריקאי, באמצעות המתורגמן.

לאחר הפגישה עם גורבאצ'וב, עמד ג'ורג' שולץ לחדש אמש את שיחותיו עם עמיתו הסובייטי אדוארד שווארדנדזה, שעימו כבר נועד שולץ ביום ב' במשך 7 שעות.

נציגי שני הצדדים הטילו, למעשה, איפול מוחלט על תוכן השיחות, הכוללות דיונים על נשק אסטרטגי ונשק־חלל, טילים גרעיניים לטווח בינוני, הריגול הסובייטי וזכויות האדם.

השיחות עומדות להסתיים היום ופקידים אמריקאים נשמעו אופטימיים למדי לגבי ההתקדמות בשאלת הפיקוח על הנשק.

הנשיא רונאלד רייגן קיבל אתמול מברק בן שלושה עמודים משר החוץ שולץ, שתיאר את היום הראשון לשיחותיו במוסקווה – כך נמסר מהבית הלבן.

דובר הבית הלבן אמר, כי שולץ תיאר במברקו את שיחותיו כ„גלויות־לב ומפורטות". רייגן הנופש עתה בחוותו שליד סנטה־ברברה, אמר כי המברק לא כלל דיווח על השיחות ששולץ ניהל אתמול עם גורבאצ'וב.

הדיווח התייחס לשיחות שניהל שולץ עם שווארדנדזה, והוא ציין בו, כי שיחות אלה „הקיפו מגוון רחב של נושאים".

לפי שעה, לא שוחח ג'ורג' שולץ טלפונית עם הנשיא רייגן. „שיגור מברק הוא קרוב לוודאי השיטה הטובה ביותר כדי לדווח בבטחון ממוסקווה", מסר דובר הבית הלבן פיצווטר.

שולץ יבקר בקליפורניה לאחר ביקורו במוסקווה, כדי לדווח אישית לנשיא רייגן על שיחותיו.

שולץ נפגש עם מסורבי העליה ב„סדר" בשגרירות האמריקאית במוסקווה

מוסקווה („רויטר"־„עתים" ועי"צ). – מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ השתתף שלשום בערב בסדר של פסח, יחד עם מסורבי עלייה, והבטיח להמשיך במאמצים להביא ליציאתם מברית המועצות.

שולץ, שנראה נרגש לרגל האירוע, מסר לידי ולדימיר ומריה סלפאק תצלום של נכדיהם, הנמצאים בארה"ב, שאותם לא ראו מעולם.

„אשתי אובי ואני רואים זכות גדולה לנו להיפגש אתכם וללחוץ את ידיכם... אנו מודים לכם מאוד על שהענקתם לנו את הזכות הזאת", אמר שר החוץ שולץ לסלפאק, המחכה כבר 17 שנים לאשרת יציאה.

ליוסף ביגון, ממנהיגי תנועת העלייה, ששוחרר בחודש פברואר מן הכלא הסובייטי, העניק שולץ כרך גדול של „הגדת אשכנזי".

„אתם יכולים להיות בטוחים שאנו נמשיך במאבק למענכם... אנו אף פעם לא נוותר ואף פעם לא נפסיק לנסות", אמר שולץ למסורבי העלייה שהשתתפו עימו בסדר.

בהתייחסו לשיפור בתנועת

(המשך בעמ' 2)

כוחות צבא גדולים בשטחים מונעים המשך המהומות האלימות שהגיעו לשיאן ערב החג

הרוג ו־3 פצועים בתקרית ליד אוניברסיטת ביר־זית ● מעצרים נרחבים בשטחים וסגירת מכללות ● „נאמני הר־הבית" ינסו היום להתפלל על רחבת המסגדים

אחד הסטודנטים הפצועים בתקרית בביר־זית מפונה לביה"ח הדסה (צילום: יצחק הררי)

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר"

סטודנט ערבי נהרג מירי בבירזית בערב החג בהתנגשות עם כוחות הבטחון, ושלושה סטודנטים נפצעו. צה"ל נקט צעדים חריפים ובהם סגירת אוניברסיטת בירזית לארבעה חודשים וסגירת מוסדות חינוך נוספים, מעצרים מינהליים ומעצרי עשרות חשודים ופעילים ערבים, ביניהם אנשי ציבור ועתונאים, הטלות עוצר, פריקות הפגנות נרחבים.

התקרית החמורה בבירזית החלה בשעות המוקדמות של הבוקר בערב החג. הסטודנטים בקמפוס הישן של מכללת ביר־זית ערמו מבעוד יום גרוטאות ושלדי מכוניות ולפנות בוקר החלו לרכום על הכביש סמוך למרכז העיירה. במקום עוברים כלי רכב ישראליים מעטים הנוסעים להתנחלויות הסמוכות.

סמוך לשעה 9.00 החלו כ־400 סטודנטים לצעוד במרכז ביר־זית בתהלוכת מחאה. דוברי הסטודנטים אמרו שהם מוחים על גל המעצרים האחרון (מלפני שלושה ימים) שכלל גם כ־10 מפעילי הסטודנטים בבירזית. הסטודנטים ביקשו להביע סולידאריות עם שביתת הרעב של האסירים הבטחוניים (שנסתיימה בינתיים) ובין הסיסמאות שנישאו בתהלוכה היו גם ברכות לקדאפי על ביטול ההסכם עם המלך חוסיין והחזרת „אחדות השורות" לאש"ף לקראת כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית ה־18 באלג'יר בשבוע הבא.

התגרויות מתנחלים

כמה דוברים מביר־זית אמרו

פייסל חוסייני, שנעצר בעקבות פעילותו באש"ף (צילום: יצחק הררי)

אתמול כי אחת הסיבות להפגנת הסטודנטים היתה גם התגרויות של מתנחלים, שהרבו להסתובב ברמאללה ובסביבתה מאז התקפה על משפחת מוזס מאלפי־מנשה. יו"ר מכללת ביר־זית ד"ר גבי ברמקי אמר במסיבת עתונאים שכונסה אחרי המהומות שהיו יום קודם לכן, כי טילפן למושל רמאללה וביקש ממנו להפסיק את התגרויות המתנחלים. מעדויות שונות התברר שמתנחלים סובבו בימים האחרונים ברמאללה, עצרו תושבים לבדיקות ובמקרה אחד לפחות ירה אחד המתנחלים באוויר. עם זאת ברור שחלקם של המתנחלים בתקריות שהיו ערב החג ברמאללה לא היו בעלי חשיבות.

לאחר שהתהלוכה התחילה הסטודנטים בביר־זית והכביש בעיירה נחסם הגיעו למקום כוחות גדולים של צבא ומשמר הגבול. הם התנגשו עם המפגינים והפעילו נגדם רימוני גאז וכדורי גומי. הסטודנטים יידו אבנים ותוך זמן קצר החלו לסגת לכיוון הקמפוס ולמעונות הסטודנטים הנמצאים בעיירה. קבוצה קטנה של סטודנטים נותרה בחוץ. ובתוכה היו הנפגעים. מוסא אל־חנפי בן 24, סטודנט להסטוריה, נפגע מכדור בצווארו והחש לרופא

(המשך בעמ' 2)

בעקבות הגילויים ב„דבר"

לפתוח חקירה נגד „רפול" על האזנות סתר – תובע ח"כ רמון

ח"כ וירשובסקי: תדהמה; ידרוש חידוש הדיון בהצעת חוק נגד ציתות

מאת כתב „דבר" בכנסת

ח"כ חיים רמון (מערך) פנה אתמול לשר הבטחון יצחק רבין וליועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, בדרישה לפתוח בחקירה נגד ח"כ ורב אלוף (מיל.) רפאל איתן, מי שהיה הרמטכ"ל, בעקבות כתבה של אמיר אורן שהתפרסמה בגליון החג של „דבר", ושעל־פיה צותת איתן בהיותו רמטכ"ל, לשיחות טלפוניות של הדרג המדיני הממונה עליו.

ח"כ רמון אמר כי בעקבות הגילויים ב„דבר", על שר הבטחון לבדוק את כל נהלי האזנות הסתר בצה"ל כדי שלא יישנו מקרים כאלה בעתיד.

ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי) אמר אמש כי אף שעסק זה מכבר בנושא האזנות הסתר, נדהם להיווכח מן הגילויים ב„דבר" עד כמה גדול היקף ניצולן לרעה של סמכויות דרגים שלטוניים בעניין זה ועד כמה חיוני להחיל את הפיקוח השיפוטי גם על האזנות־סתר בטחוניות ולא רק משטרתיות.

אמש הודיע ח"כ וירשובסקי כי ידרוש מיו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, אלי קולס, לחדש מייד את הדיון בוועדה בהצעת חוק שהגיש בנושא.

שמיר ופרס נפגשו לפני החג – המחלוקת בעינה

מאת יוסי מלמן, מסופרו המדיני של „דבר"

המחלוקת בין ראש הממשלה יצחק שמיר לממלא מקומו שמעון פרס, בקשר לוועידה הבין־לאומית ומינוי שגריר ישראל בוואשינגטון, נותרו בעינן גם לאחר הפגישה שקיימו השניים ערב החג.

בשיחה, שנמשכה שלושת רבעי שעה, דיווח פרס לשמיר על השיחות שקיים עם פקידים סובייטיים במדריד בקשר לוועידה הבין־לאומית. שני האישים לא הצליחו להגיע להסכמה גם בנוגע למינוי השגריר בארה"ב.

היועץ המשפטי יופיע כנראה בהליך השיפוטי הקשור לפרשיה הבטחונית

חשש בזרועות הבטחון מקיום ההליך המשפטי פן יתגלו עובדות נוספות על בידוי ראיות ● הפרקליט הצבאי מצדד בעמדה שחריש ייצג המדינה

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש יופיע ככל הנראה בהליך השיפוטי הקשור לפרשיה הבטחונית, אף כי בזרועות הבטחון קיימת מחלוקת בנושא. בסוף השבוע התקיימה התייעצות בנושא זה בלשכת ראש הממשלה ובסיומה הודיע חריש כי יגבש עמדתו תוך ימים מספר.

הפרקליט הצבאי הראשי מצדד בעמדה, לפיה על היועץ המשפטי לממשלה לייצג את המדינה בהליך. בעמדתו הוא מתבסס בין השאר על מכלול הראיות המצוי בידי הפרקליטות הצבאית במשפט שנערך בנושא זה לפני כשש שנים, ובו הוכח שמעבר לאפשרות של

(המשך בעמ' 2)

נפסקה שביתת־הרעב של האסירים הבטחוניים

מיימון: האסירים הבטחוניים לא קיבלו מרות הסוהרים – הפקרות לאור היום

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

בראיון ל„דבר" בנושא האסירים הבטחוניים בבתי הכלא הישראליים לאחר סיום שביתתם אמר נציב שירות בתי הסוהר גונדר דוד מיימון כי נתוך מהסדרים שגילה וכינה אותם „הפקרות לאור היום".

„מיד עם כניסתי לתפקידי כנציב שירות בתי הסוהר ערכתי סיור בבתי הכלא של האסירים הבטחוניים ונחרדתי מן המראות שראיתי. האסירים ניהלו סדר יום עצמאי לחלוטין שכלל אי הופעה מסודרת למסדרים ולספירה, מעבר חופשי מאגף לאגף, מתא לתא. היתה זו קבוצה שאיננה סרה למרותם של הסוהרים ומתנהגת כבעלת בית. זו הפקרות לאור היום", אמר גונדר מיימון.

בערב חג הפסח הפסיקו האסירים הבטחוניים את שביתת הרעב שקיימו במשך 20 יום, בעקבות איגרת ששיגר אליהם נציב שירות בתי הסוהר ובה הבהיר כי לא יוותר להם ולא ייעתר לדרישותיהם עד אשר יפסיקו את שביתת הרעב. במהלך השביתה טיפלו בשובתים רופאים וחובשים של צה"ל ביחד עם מחלקת הרפואה של שירות בתי הסוהר.

(המשך בעמ' 2)

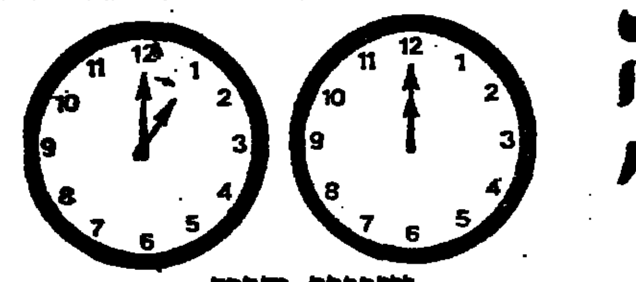

שעון קיץ – מאמש בחצות

שעון הקיץ הופעל בישראל אמש בחצות. מחוגיו הוזזו קדימה בשעה 12 בלילה והחצבו על השעה 1 לפנות בוקר. שעון הקיץ יופעל בארץ במשך 151 יום, עד 12.9.87.

נמסר, כי שעון הקיץ עתיד לחסוך לישראל 6 מיליון דולר בשל חסכון בצריכת החשמל.

וירשובסקי דורש משריר לנקוט אמצעים נגד חריש על פסה"ד המשופץ

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

ח"כ מרדכי וירשובסקי מ„שינוי" תובע משר המשפטים, אברהם שריר, להחליט על נקיטת אמצעים נגד היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, בנושא פסק־הדין המשופץ.

במכתב לשר המשפטים, אומר ח"כ וירשובסקי, כי כבר בתחילת ינואר פנה אליו במכתב שנושאו אמינותו של היועץ המשפטי לממשלה. „מכתבי הוא פרי מחקר מקיף שערכתי בארכיוני העיתונים, סיכום סך־כל התגובות של חריש בנושא שיפוץ פסק־הדין, ומפרט את הסתירות הרבות שהתגלו בדבריו של הממונה על אכיפת החוק במדינה".

וירשובסקי מציין, כי התעלמות מפרשה זו מתגלה כמקודשת.

נסים מבטיח לכבד את ההתחייבות לבעלי המניות

מאת אמנון אפור, מסופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

בתגובה להחלטת ועדת הכספים לקיים לאחר הפסח דיון מחודש בהסדר המניות הבנקאיות, הודיע שלשום שר האוצר משה נסים כי הממשלה תכבד את התחייבויותיה כלפי הציבור. לדברי נסים לא עולה כלל על הדעת לפגוע בהתחייבות הממשלה למחזיקי המניות הבנקאיות, כפי שניתנה באוקטובר 1983.

בלחץ אש"ף ביט[illegible] הלהקה ממארוקו ביק[illegible]שראל

מאת [illegible]

לזקת הפולקלור של [illegible] החג [illegible] היתה להגיע שלשום ארצה כדי [illegible] החוץ [illegible] בישראל, ביטלה את בואה [illegible] במוצאי [illegible] במארוקו למלך חסן השני.

נציגי אש"ף במארוקו [illegible] יד ימינו של המלך, בארמון המלוכה, [illegible] בימים אלה תגיגות בישואי בתו של [illegible] ביקש למנוע את בואה של הלהקה בטענה [illegible] ואף זכתה להבלטה בעתונות הזרה.

ל„דבר" נודע כי אלפי [illegible] להופעת הלהקה צרו על האמרגן הישראלי [illegible] אל יד תנועת ביחד, יו"ר הוועד הציבורי לחגיגות [illegible] סם בן־שיטרית, כדי שיפעיל את קשריו בארמון [illegible] בן־שטרית שוחח עם שגריר מארוקו בבלגיה עבד [illegible] קאוואי, שם שהתה הלהקה, כדי שזה יתיר את בים [illegible] וכן עשה בפאריס בעניין זה ח"כ אהרון אבו[illegible] אך הביע על בעינו. סופר „דבר" מציין, כי לפני [illegible] הופיעה להקת פולקלור ממארוקו בחגיגות המימונה בישראל, אולם אז לא הבליטו האמרגנים את דבר הופעתה של הלהקה בארץ.

כומר מנצרת התבקש לדאוג לצרכי ואנונו

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק

הכומר האוסטרלי האנגליקני גשון מקגאייט, ידידו הטוב של מרדכי ואנונו, התקשר ערב החג עם הכומר האנגליקני מנצרת ריאך אבו אל־עסל, וביקש ממנו לבקר את ואנונו בכלאו, ולדאוג לצרכיו הרוחניים.

הכומר הנצרתי, אבו אלעסל, שהוא מראשי „התנועה המתקדמת לשלום", היה המועמד השלישי ברשימת תנועתו לכנסת, עומד לפנות בימים אלה אל הנהלת השב"ב בבקשה לאפשר לו לבקר באורח קבוע את ואנונו.

יצוין ששר הפנים לשעבר הרב יצחק פרץ, הוציא בשעתו צו איסור יציאה מהארץ, נגד הכומר האנגליקני מנצרת בטענה שהדבר עשוי להוות „סיכון לבטחון המדינה".

אסיר מחתרת בחופשה: מחדל בטיפול בטרור

אסירי המחתרת

(ע). – „אנחנו חושבים שכל יום שאנחנו בכלא נגרם לנו עוול. במיוחד על רקע האירועים שקרו באחרונה. זהו מחדל בטיפול בטרור וקיימת תחושה חריפה שרוב יהודי המקרי".

זאת אמר שלשום מנחם לבני, מאסירי המחתרת היהודית השפוט למאסר 24 שנים, בצאתו מכלא תל־מונד לחופשה של 48 שעות.

„למרות המצב אין מקום למחתרת ורוב הציבור ויהודה ושומרון נותן אמון בממשלה", אמר לבני.

צה"ל ממעיט בחשיבות התנועה הסורית בלבנון

מאת מלי ליזנר, המתכתבת הצבאית של „דבר"

בישראל עוקבים אחר תנועות הסורים בלבנון ודרומה לכיוון צידון, ואולם גורמים בכירים בצה"ל נוטים להמעיט בחשיבות המעשית או הישירה שיש לצעדים אלה על צה"ל ועל איזור הבטחון.

מזה שבועות אחדים נעים כוחות סוריים בהיקף לא רחב ללא משוריינים, ודרומה מביירות בבירות אל קו האוואלי בשכונותיה הצפוניות של צידון. צה"ל מתמיד במעקב אחרי „החילה ודרומה" של הכוחות הסוריים בלבנון ואולם בצד ההתבוננות הצמודה קיימת הערכה כי לא מדובר במהלך שמהווה איום על צה"ל או שתהיה לו השפעה שלילית על מצב איזור הבטחון, מעבר להשפעה המתמשכת של נוכחות סורית בלבנון בכלל ולאו דווקא באיזור צידון.

על־פי ההערכות כיום, נראה כי מדובר בצעד נוסף בשורת מהלכים שעושים הסורים במסגרת נסיונם לסייע לצבא לבנון להשליט סדר בין הפלגים הדיבים הלוחמים במתנות המתוצה להם. מאמץ זה הוכתר בהצלחה מוגבלת עד כה.

בישראל נוטים, עם זאת, לייחס פעילות פיגועים מוגברת של שיעים באיזור הבטחון להשפעה עקיפה של הנוכחות הסורית בלבנון על רקע ההערכה שהכוחות הסוריים שיודרו את השיעים מארגון „אמל" מלוחם של אנשי ארגון „חיזבאללה" בביירות, ואיפשרו להם בכך לחזור לפעילות נגד צה"ל וצד"ל בתוך איזור הבטחון.

מכון לבון

הקומנדו הסורי על כביש החוף הלבנוני – לסייע לחופש המעבר

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

כמאה חיילי קומנדו סורים במיקודו של סגן אלוף עלי דיב נערכו אתמול לאורך כביש החוף הלבנוני המקשר בין ביירות לגשר האוואלי שבמבואותיה הצפוניים של צידון. החיילים הסורים המצויידים בנשק קל ובנגמ"שים התייצבו בכמה עמדות לאורך הכביש לצד חיילי חטיבה 12 של הצבא הלבנוני הממלכתי. מטרת הכוח הסורי היא לסייע בידי חיילי הצבא הלבנוני לפקח על חופש המעבר בכביש החוף ולהשליט סדר בין הקבוצות השיעיות והפלסטיניות היריבות באזורים שממזרח לצידון.

לדברי כתבים לבנונים הוצבו כמה חיילים סורים המצויידים בנשק ארטילרי, גם בגבעות באזור השוף השולטות על כביש החוף הלבנוני. כתבים אחרים מסרו שרוב חיילי היחידה הסורית התמקמו ליד גשר האוואלי. זו הפעם הראשונה מאז מלחמת לבנון ב־1982 שחיילים סורים נערכים בפאתי העיר צידון.

דובר הפיקוד למפקדת הצבא הסורי במערב ביירות אמר אמש, כי החיילים הסורים נשלחו לדרום לבנון במטרה לסייע במימוש ההסכם שנחתם לפני כשבוע, בין הארגונים הפלשתינאים הפרו־סוריים ומנהיגי תנועת „אמל", שלפיו התחייבו הפלשתינאים לפנות את מאחזיהם ממזרח לצידון, בתמורה להסרת המצור של אנשי „אמל" מעל מחנות הפליטים במערב־ביירות. עד עתה סרבו נאמנו ערפאת – שלא היו שותפים להסכם זה – לפנות את שלושת הכפרים החשובים שהם כבשו בשעתו מידי אנשי „אמל" ממזרח לצידון, בטענה שמאחזים אלה חיוניים להבטחת שלומם של תושבי מחנות הפליטים עין אל־חילוואה ומיה מיה שממזרח לצידון.

בינתיים, פירסמה אמש מפקדת המיליציה של הפלנגות הודעה, שבה היא מותחת ביקורת על ירידת החיילים הסורים לדרום־לבנון. בהודעה זו נאמר שלגבי הנהגת הפלנגות, הצבא הסורי החונה מאז ה־22 בפברואר במערב ביירות, הוא האחראי לכל יוזמה מלחמתית של המיליציות המוסלמיות נגד המובלעת הנוצרית. יצויין, שבימים האחרונים התחדשו חילופי הירי בקו המגע בביירות בין המוסלמים לנוצרים, חרף נסיונות הסורים להשליט סדר במערב העיר. בתוך כך נמסר שממחנה הפליטים בורג' אל־בראג'נה שבמערב ביירות פונה אתמול הצוות הרפואי הבריטי בראשותה של הרופאה פולין קיטינג. במקום הצוות הבריטי איפשרו הסורים ואנשי „אמל" לצוות רפואי מערבי אחר להתמקם במחנה, שהיה נתון במצור ממושך מצד השיעים.

(רומא, א.פ.). – שלושה מטוסי תובלה איטלקיים הנושאים 13 טון של מזון, בגדים ותרופות לתושבי מחנות הפליטים במערב־ביירות, יצאו אתמול מרומא בדרכם ללבנון. כמו כן נמסר, כי היום אמורה להפליג מנמל מרסיי הצרפתי ספינה ובה מטען של מוצרי מזון ותרופות שיחולק לתושבי ביירות ולתושבים הזקוקים באזור צור.

הוחרמו חפצי אמנות

העיתון הכוויתי „אל־אנבאא" מוסר כי הכוחות הסוריים בביירות החרימו 5 משאיות צבאיות שהובילו חפצי אמנות אירופיים שנלקחו ממחסן מוצרים גנובים במחלה אלרוישה שבמערב ביירות.

ערך הגניבות מגיע ל־4 מיליון לירות לבנוניות. בעיתוני ביירות הופיעו הודעות שקראו לאזרחים לנצל את ההזדמנות הבלתי חוזרת ולקנות חפצי אמנות ומוצרי חשמל ממוסד חסין אלדאיה' במחירי מציאה.

נראה שהודעות אלה משכו את תשומת ליבם של בעלי המחסנים שנשדדו במערב ביירות במהלך המאורעות האחרונים והם הודיעו על כך לכוחות הסוריים.

לאחר החרמת המוצרים הגנובים פתחו בחיפושים אחר הגנב שנעלם.

אש"ף עומד להכריז: ההסכם עם חוסיין מ־85 – מבוטל

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

הוועד המרכזי של אש"ף אמור להכריז במהלך הימים הקרובים (וייתכן עוד היום) על ביטול הסכם התיאום המדיני שנחתם ב־1985 בין ערפאת לחוסיין.

ביטול ההסכם מהווה חלק מהמחיר שהסכים ערפאת לשלם לקבוצות השמאל הפלשתיניות כדי להבטיח את השתתפותן בכינוס השמונה־עשר של „המועצה הלאומית הפלשתינית", האמור להיערך באלג'יריה ביום ב' הקרוב. בכינוס זה מקווה ערפאת להתפייס עם רוב קבוצות השמאל שפרשו בשעתן מאש"ף במחאה על נסיונותיו של ערפאת לשלב את הארגון ביוזמה המדינית האמריקאית במזרח־התיכון, בשיתוף פעולה עם ירדן.

לדברי מקורות פלשתינים באלג'יריה מסר ערפאת למנהיגי קבוצות השמאל על החלטתו לבטל את „הסכם רבת־עמון" במהלך פגישתם שלשום באלג'יריה. ג'ורג' חבש, מראשי האופוזיציה לערפאת, בירך על החלטה זו אך אמר שהדרך לפיוס בין קבוצת השמאל לערפאת עדיין לא נסללה בגלל התנגדותו של ערפאת לנתק את קשריו המדיניים עם מצרים. עמדה דומה הביע אתמול נאייף חוואתמה ראש ארגון „החזית הדמוקרטית".

בינתיים, הביעו חוגים מוסמכים במצרים ובירדן דאגה רבה, נוכח כוונת אש"ף להכריז בקרוב על ביטול הסכם ההבנה הירדני־פלשתיני. מקורות בירדן אמרו שמהלך כזה יביא „לעיון מחודש" בעמדה המדינית הירדנית הנוכחית. שר החוץ המצרי עיצמת עבד אל־מגיד ויועצו של הנשיא מובארק אוסאמה אל־באז הבהירו כי עד אשר לא תכריז „המועצה הלאומית הפלשתינית" באורח מוסמך על ביטול הסכם ערפאת־חוסיין – יחשב ההסכם כבר תוקף. יחד עם זאת הזהירו שני האישים כי ביטול ההסכם על־ידי המועצה יסתום את הגולל על המאמצים הנעשים עתה לכינוס ועידה בין לאומית. ערפאת עצמו הצהיר אמש בזימבאבווה כי לדעתו השעה כשרה עתה לכינוס ועידה בין לאומית בחסות האו"ם שבה ישתתף אש"ף במעמד שווה לשאר הצדדים הערביים.

היוזמה לכינוס ועידה בין לאומית תעמוד במוקד הדיונים שיקיים היום בירדן שר החוץ הבלגי ליאו תינדמן המכהן כיו"ר התורן של מדינות השוק האירופי המשותף. תינדמן אמור לבקר במהלך סיורו באזור, גם בקאהיר ובריאד. לפי מקורות בירדן ייצא שר החוץ הבלגי במועד מאוחר יותר לביקור בסוריה, לאחר ששר החוץ הסורי פארוק אל־שרע יבקר בבלגיה.

בתוך כך נמסר, כי היוזמה לכינוס ועידה בין לאומית תעמוד גם במוקד השיחות שיקיים מחר בפאריס המלך פאהד עם נשיא צרפת מיטראן. מקורות בריאד ציינו כי המלך הסעודי סבור כי ועידה בין לאומית צריכה לסלול את הדרך למימוש תכנית ההסדר הערבית שגובשה בפסגת פאס ב־1982 שבה נתבעה ישראל לסגת מכל השטחים הערביים ולהסכים לכינונה של מדינה פלשתינית עצמאית.

ניו יורק („רויטר"). – המזכיר הכללי של האומות המאוחדות חאבייר פרז דה קואייר קיים מפגש חסוי עם נציגי חמש חברות קבועות במועצת הביטחון, כדי לדון עימם בסיכויים ובאפשרויות ביחס לוועידה בין־לאומית לשלום במזרח התיכון – כך מסר אמש לכתבים מקור יודע דבר, המקורב למזכ"ל. המקור אמר, כי קואייר קיים את המפגש הזה במעונו הפרטי ביום ו' האחרון, וכי הציג לנציגי חמש המדינות „שאלות עקרוניות" אחדות בנוגע לוועידה, שעליהן ביקש להמציא לו תשובות עד ראשית חודש מאי. מזכירו של קואייר ודוברי חמש המדינות החברות הקבועות במועצת הביטחון סרבו אתמול להכחיש או לאשר את דבר קיום המפגש שבו מדובר.

מיימון: האסירים הבטחוניים

(המשך מעמ' 1)

נציב שירות בתי הסוהר אמר בראיון: "אחד המראות שהותירו עלי את הרושם הטוב ביותר מבדבר נערך כאת המבוגרים לכאלה הקטינים [illegible] „מרים אמש להפעיל בקבוצי מלוכדים. האסירים [illegible] כאין מפריע, וכשנכנסתי לשיעור אף [illegible] אליאב. [illegible] לקרמני. השיעור הזה המשיך. זהו דבר [illegible] כיון, ובשל [illegible] כל אמת מידה שהיא".

[illegible] לכת כרונ [illegible] סירים היו מקבלים ביקורים של הצלב האדום, אך [illegible] המוכר [illegible] מקרב האסירים הבטחוניים ולא מקרב [illegible] שאשכול [illegible] הבטחון. זהו דבר שנובל בהפקרות ממש [illegible] עשים שאינם חוקיים. הפסקתי את הדבר [illegible] ירותם. [illegible] ביקורי הצלב האדום אך לא אהיה מוכן [illegible] כלומר, קורי הצלב האדום כאילו היה זה ביתם הפרטי", אמר [illegible] לא כאשר בראיון.

עוד סיפר [illegible] בתי הסוהר כי התברר לו שהאסירים הבטחוניים [illegible] תי הכלא השונים וניהלו מערכת חוברות [illegible] התרגשות [illegible] ולא ענה על שאלות אלא הופנה ישירות לדובר האסירים [illegible] שר ענה בשמו. "כל התארגנות כזאת איננה חוקית ואני אינני [illegible] ון לקבלה כמובנת מאליה. אני אשמור על זכויותיהם של [illegible] ים, אך לא אתיר התנהגות חתרנית נגד שלטונות בתי־הכלא [illegible]. אני מוכן לסייע להם אך אינני מוכן לתת יד להתארגנויות הבלתי חוקיות [illegible] אלה". אמר הנציב.

הוא הוסיף כי [illegible] ביקש לבדוק את עמדתם של האסירים הבטחוניים והסתבר [illegible] מאז שנת 1967 ועד היום ניהלו האסירים הבטחוניים חיים כלתי [illegible] בתחומים רבים, ובשל פעולה בלתי נכונה מצד שלטונות הכלא כלפיהם זכו בבצחונות רבים.

סוהרים חששו

"היו סוהרים לא מעטים אשר חששו להיכנס לתאיהם של האסירים הבטחוניים מחשש שהם ייפגעו", אמר גונדר מימון והוסיף: „במדינת ישראל לא יחושש אף סוהר מאסיר בטחוני. לא תחת הנהגתי. הסוהר הוא שליח של מדינת ישראל ואני לא אהיה מוכן לקבל מצבי חרדה בקרב סוהרים. לא עוד. האסירים הבטחוניים גם לא יוכו לארגן קשבת כאשר יפנו בשמם ענקי־הין־ערבים־אשר ינסו לפעול לשיפור מצבם. היה נהוג כזה שארגונים מסויימים מחוץ לכלא ייצגו את האסירים ופנו אל ראש הממשלה ולשר המשטרה. אני הודעתי חד משמעית לאותם ארגונים כי כל מכתב שלהם ידחה כיוון שהוא איננו חוקי. כל אסיר יכול לפנות למפקד הכלא שבו הוא כלוא אבל אסורה כל התארגנות וכל התארגנות כזאת תרוחה. מדינת ישראל ושירות בתי הסוהר ידחו כל פניה בלתי חוקית והנושא לא יטופל".

"באחד המקרים פנה ארגון מסויים לשר המשטרה וביקש ממנו לחקור מקרה של הכאת אסיר בטחוני. הארגון הודיע לשר המשטרה כי האסיר הוכה עד זוב דם והוא מבקש לחקור את המקרה. אני הורמנתי אצל שר המשטרה, חיים בר־לב, והודעתי לו כי דברי עורך הדין, הנמנה עם ארגון עויין למדינת ישראל, הם נכונים אבל פרט אחד חסר בדבריו: האסיר, בשיתוף עם אסירים בטחוניים אחרים, תכנן ללכוד סוהר ולהכריעו. הדבר נודע לנו ומנענו זאת בטרם עת. כל נסיון של האסירים הבטחוניים לתכנן פגיעה בסוהרים זוכה לתגובה קשה מצידנו. אני לא אתן לפגוע בשום אחד מן הסוהרים של שירות בתי הסוהר. האסיר הזה הוכה, כמו האסירים האחרים שהיו עימו, מאחר שהם תכננו לחטוף סוהר. במידה שיהיה מקרה דומה למקרה זה אנו נפעל בכוח ולא נחשוש להפעילו בצורה סבירה וכפי שהדבר מותר לנו על פי חוק."

גונדר דוד מיימון התייחס גם לבעיות שעלו בעניין המחסור במקומות עבודה לאסירים בטחוניים: "כיוון שהתברר לי כי האסירים הבטחוניים אינם מוכנים לעבוד בתוך הכלא, מאחר שזה, לטענתם, סיוע לאויב, באתי עם רעיון חדש שלא היה קיים עד כה: אמרתי להם שאני מוכן שיעבדו ויסייעו לבתי הספר בשטחים. הם ידפיסו כאות ויעשו שולחנות עבור בני עמם ולא למעננו. האסירים הבטחוניים סרבו לקבל את הצעתי ואז אמרתי להם כי אני רואה זאת בעין רעה מאד".

גונדר דוד מיימון ביקש להבהיר במהלך הראיון כי מעולם לא היתה מדיניות חדשה ולא תהיה מדיניות חדשה כיוון שיש מדיניות קבועה המעוגנת בפקודות ובנהלים ואת הנהלים האלה יש ברצונו להפעיל בתקופת כהונתו.

היועץ

(המשך מעמ' 1)

בידיו ראיות היו עובדות מספיקות הדרושות להרשעה. צוות במשרד המשפטים שבדק אף הוא את הנושא, עם היפתח ההליך השיפוטי, הגיע למסקנה זהה.

מאידך גיסא, חוששות זרועות הבטחון האחרות מפני קיום הליך משפטי שמא יתגלו במהלכו עובדות נוספות על בידוי.

בינתיים, פחתו הסיכויים שהעניין יטופל באמצעות חנינות כפי שהציעו זרועות הבטחון. נודע כי הנשיא הרצוג לא ידע דבר על הנושא והוא למד עליו מהעתונות. גורמים משפטיים מעריכים כי הרצוג לא יוסיף להיות מעורב שוב בנושא החנינות נוכח הביקורת הקשה שנמתחה עליו בפרשת השב"כ ובפרשת המחתרת היהודית.

קורת־רוח

(המשך מעמ' 1)

ההגירה היהודית מברה"מ תחת שלטונו של מיכאיל גורבאצ'וב, אמר שולץ: „אנו רשאים להתפלל שהמצב שנוצר יצדיק, בסופו של דבר, את התקוות שהתעוררו".

בסדר הפסח שנערך בשגרירות האמריקאית במוסקווה, נכחו 35 יהודים סובייטיים ומספר רב של דיפלומאטים ועיתונאים אמריקאים.

המצות והיין הובאו מוואשינגטון, יחד עם מטענו של מזכיר המדינה שולץ.

בירושלים ברכו אמש על ההסכמה העקרונית שהושגה במוסקווה בקשר לכינוס ועידת פיסגה בין נשיא ארה"ב למנהיג ברה"מ במהלך השנה.

מקורבי שר החוץ שמעון פרס הדגישו כי הסיכויים לקידום תהליך השלום במזרח התיכון, כולל רעיון הוועידה הבין־לאומית, תלויים רבות בהבנה הבין־גושית ובחידוש אווירת ההפשרה ביחסים בין מוסקווה לוושינגטון. כמו כן הם מסבים את תשומת הלב לעובדה כי גם בעבר הותרה יציאתם של יהודי ברה"מ. המקורבים הביעו תקווה כי אם יגיעו שתי המעצמות להבנה ביניהן יקבל גם נושא העליה מברה"מ תנופה גדולה יותר.

המנכ"ל המדיני של משרד החוץ ד"ר יוסי ביילין, דיווח ערב החג על השיחות שקיים בהלסינקי עם פקידים בפמליתו של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ. בניגוד לידיעות קודמות לא הצליח ביילין להיפגש עם שולץ עצמו והועד רק עם פקידים בפמליתו.

נהרג בהתנגשות מכוניות

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

דני לוי (24) מקריית אתא נהרג בתאונה שאירעה בערב החג ליד כפר נחס בגליל המערבי. היה זה כאשר נהג ברכב „פורד", סטה לפתע ממסלולו מסיבה שטרם הוברה ועבר למסלול הנגדי, התנגש עם רכב שהגיע ממול, והמשיך לנוע במסלול הנגדי והתנגש חזיתית ברכב מסחרי שבא ממול. כתוצאה התרסק ה„פורד", ולוי נהרג. חמישה נוסעים משני כלי הרכב נפצעו. כל הפצועים הועברו באמבולנסים לבית החולים בנהריה.

טיול פסח היומי – בעמוד 10

מצב פצועי התקרית מאלפי־מנשה

טל מוזס במצב קריטי אחותו עדי במצב קשה

(ע). – מצבו של טל מוזס בן ה־5, אחד מפצועי התקרית בדרך לאלפי־מנשה, המאושפז ביחידה לטיפול נמרץ בבית החולים בילינסון בפתח־תקוה מוגדר עדיין כקריטי.

הוא סובל מכוויות בשיעור של 90 אחוז ומונשם באופן מלאכותי. גם מצבה של עדי בת ה־8 עדיין מוגדר כקשה, אולם למרות שהיא סובלת מכוויות בשיעור של 50 אחוז מקווים רופאיה כי תחול הקלה במצבה בימים הקרובים. במצבם של ניר מוזס בן ה־13 ויוסי הלל בן ה־14 חל שיפור־מה והם מאושפזים ביחידה לכירורגיית ילדים בבית החולים „מאיר" בכפר־סבא.

אנדרטה

תושבי אלפי מנשה החלו שלשום בהקמת אנדרטה במקום שבו ארע הפיגוע במוצאי שבת, שבו נהרגה עפרה מוזס.

התושבים יקיימו ליד האנדרטה משמרות מחאה. ביום ובלילה, בכל ימי החג. מזכיר מועצת אלפי מנשה, יוסי פלדמן, אמר כי עקירת העצים מצידי הכביש לאלפי מנשה אתמול „נעשתה בצורה חובבנית. העצים העקורים הושארו במקום. והם מהווים מקום מסתור למבצעי פיגועים ומסכנים את הנוסעים לישוב וממנו".

גינוי לארה"ב

גוש אמונים השמיע גינוי להודעת הסטייט דיפרטמנט אשר התייחסה ל„הרג משני הצדדים" לגבי הארועים שהיו באלפי מנשה ובקלקיליה.

דובר גוש אמונים ציין בהודעתו, כי משרד החוץ האמריקאי „זוכר תמיד לגנות את ההרג רק כאשר מעורבים בו חיי ערבים – ואילו כאשר דם יהודי נשפך, קולו של הסטייט דיפרטמנט לא נשמע".

כוחות צבא גדולים

(המשך מעמ' 1)

מקומי. הרופא בדק אותו וציווה להעבירו לבית־החולים כיוון שמצבו אנוש. בינתיים מת הסטודנט. שלושה סטודנטים אחרים, ביניהם סטודנטית אחת, נפצעו מיריות וחבריהם פינו אותם לבנייני הקמפוס הישן.

פינוי הפצועים

מבירזית טילפנו להחיש עזרה ראשונה לפצועים בערך בשעה 10.00, אולם כמו שאירע בתקרית הקודמת (דצמבר 1986) בבירזית, גם הפעם עוכבו האמבולנסים בדרכם. העיכובים היו במחסומים של הצבא ובכביש הראשי של בירזית, שבו היו ההתנגשויות עם הסטודנטים. הפצועים פונו לבית־החולים של רמאללה, רק בשעות הצהרים (12.00), ומשם הובלו בפיקוח צבאי לבית־החולים „הדסה" בהר־הצופים. צה"ל הקים מייד צוות שיחקור את הירי על הסטודנטים ולפי ממצאים ראשונים הם נורו מטווח קצר.

לאחר התקרית פורסם צו צבאי המורה על סגירת מכללת בירזית לארבעה חודשים. זהו העונש החמור ביותר שהוטל על מכללה בשטחים מזה ארבע שנים ושלטונות המכללה מיהרו לפרסם הודעת גינוי חריפה. במסיבת עתונאים במזרח ירושלים אמר ראש המכללה ד"ר ברמקי שהשלטונות הישראליים מעצבים את מדיניותם בשטחים לפי דרישות המתנחלים והירי היה כדי להרוג סטודנטים בנקמה על מות עפרה מוזס מאלפי־מנשה.

דוברים אחרים מבירזית ובכללם שניים מהמורים ונציג הסטודנטים התלוננו על עיכוב האמבולנסים. הם אמרו שבקרב הסטודנטים היתה לאחרונה תסיסה רבה בגלל מעצרים רבים, חיפושים והטרדות של מתנחלים.

גופת הסטודנט הוצאה על־ידי חבריו מבית־החולים של רמאללה והובאה בחשאי, בערב החג, סמוך לשעה 7.00 בערב למקום מגוריו ברפיח שבדרום רצועת עזה. בשעות הערב נאספו אלפים מתושבי רפיח ליד המסגד וליד ביתו של הסטודנט וקיימו תהלוכת לוויה גדולה. כוח צבאי שהיה במקום ניסה, ללא הצלחה, לפזרם. הסטודנט נקבר ברפיח ולא כפי שדורשת מערכת הבטחון במקרים דומים, בלוויה קטנה תחת השגחת הצבא. נוכח המהומות בעיירה הוטל על רפיח עוצר וכוח צבא גדול הוחש למקום.

מעצרים רחבים

קודם לתקרית בבירזית בוצעו מעצרים רחבים שביצעו כוחות הבטחון בגדה המערבית ובמזרח ירושלים. תשעה נעצרו בצו מעצר מינהלי וביניהם פייצל אל־חוסייני ממזרח ירושלים, שנחשב אחד מפעילי הפתח המרכזיים בשטחים (הוא בנו של מפקד צבא הקודש הערבי במלחמת השחרור עבד אל־קאדר אל־חוסייני ונכדו של מוסא כאזם, מנהיג מרכזי של ערביי הארץ בשנות ה־20). פייצל אל־חוסייני מנהל במזרח ירושלים מכון מחקר שגם בו ביצעו אנשי הבטחון סריקות וחיפושים מקיפים.

עצור מנהלי נוסף הוא מאמון אל־סייד, שהיה בעבר עורך העתון המזרח ירושלמי „אל־פג'ר" ובשנים האחרונות מתגורר ברמאללה ומעט בפעילות ציבורית. עוד נעצרו צעירים ממחנות הפליטים בלאטה ועסכר (נפת שכם) ומקלנדיה, אבודיס, קבאטיה ובית־כמל. לרובם זהו מעצר חוזר.

בעיר רפיח שרר מתח רב מאז הבאת גופת הסטודנט לבית הוריו והמתח נמשך גם למחרת. סמוך למועד קבורת הגופה, בשעה 22.00 בלילה, אירעו ברפיח שני נסיונות פיגוע בחיילי צה"ל. צעירים יידו אבנים לעבר סיור צה"ל שעבר ברחובות העיר וחייל אחד נפצע קל והועבר לטיפול במרכז הרפואי „סורוקה" בבאר־שבע. חיילי הסיור קראו למיידי האבנים לעצור ומשלא נענו לקריאותיהם, פתחו ביריות אזהרה באוויר. משלא עצרו מיידי האבנים ירו חיילי הסיור לעבר רגליהם וצעיר אחד נפצע קל. הוא טופל במקום ושוחרר לאחר מכן.

סמוך לאותה שעה הושלך לעבר סיור צה"ל במקום אחר ברפיח בקבוק תבערה שהתפוצץ. לא היו נפגעים.

בעזה נערכה אתמול שביתת לימודים. המתיחות בעזה וברצועה לא הפריעה לאלפי אזרחים ישראליים לפקוד את שוקי עזה, כבכל ימי השבת והחג האחרים.

כמו כן נעצרו בראשית השבוע עוד קרוב ל־100 צעירים פעילים בארגוני נוער (ארגון „השביבה" המקורב לפתח וארגונים אחרים) במוסדות סטודנטים ובוועדי פעולה החשודים בארגון גל המהומות האחרון בשטחים. הם יוחזקו ואם לא יימצאו ראיות נגדם ישוחררו. בין העצורים העתונאים סמעאן חורי, שהיה עורך „אל־פג'ר" באנגלית ונחשב כמקורב לארגונו של חוואתמה, וצלאח זוהיקה מראשי ארגון העתונאים הערבים של מזרח ירושלים.

רגיעה אתמול

לאחר שיא המהומות בשטחים בערב החג חלה אתמול רגיעה יחסית. העוצר שהוטל על קלקיליה ועל כפר חבלה הוסר וכן הוסר העוצר שהוטל לסירוגין על כמה ממחנות הפליטים. שביתת מסחר ולימודים היתה אתמול בכמה ערים בגדה ובעיקר בג'נין. ברמאללה הוטל עוצר לשעות אחדות אחרי נסיונות הפגנה ותקריות בבית־הספר לאחיות שעל הכביש לירושלים. מקרים של יידוי אבנים והפרות סדר היו גם בשכם.

על־פי צו צבאי נסגרה לשבוע גם המכללה הקאתולית של בית־לחם ועתה סגורים בגדה לתקופות קצרות שבעה מוסדות חינוך. הנהלת אוניברסיטת אל־נג'אח בשכם החליטה לסגור את המוסד לשלושה ימים מחשש לתקריות שיביאו לצו סגירה צבאי.

כוחות הבטחון ממשיכים לשמור על מצב כוננות בשטחים וכוחות צבא גדולים מסיירים בהם. במזרח ירושלים צפוי היום נסיון של „נאמני הר־הבית" לעלות ולהתפלל ברחבת המסגדים והמשטרה נערכת. ראשי מערכת הבטחון עומדים לבקר הבוקר בקלקיליה ובמקומות נוספים באיזור.

(ע). – מושל רפיח אישר שלשום בלילה עריכת טקס לוויה בנוכחות בני משפחה מקורבים בלבד, לסטודנט שנהרג שעות אחדות קודם לכן מיריות חיילי צה"ל באוניברסיטת בירזית. זאת לאחר שאלמונים גנבו את גופת הסטודנט מחדר המתים והעבירוה לרפיח. אחרי הלוויה היו ברפיח שני נסיונות של פגיעה בחיילי צה"ל, שבמהלכן נפצע חייל ותושב מקומי. על העיר הוטל עוצר למשך היום.

אחרי שנורה למוות בשעה 11.20 בבוקר, הועברה גופתו של הסטודנט מוסבא מוסבח אל־חנפי לחדר המתים של בית החולים ברמאללה. שעות אחדות לאחר מכן הובהר שהגופה נעלמה מחדר המתים וסמוך לשעה 19.30 בערב היא הובאה לבית משפחת המנוח ברפיח. במקום נאספו אלפי מתושבי העיר ובני המשפחה ביקשו היתר מהממשל הצבאי לערוך לוויה לבן. עריכת הלוויה אושרה רק סמוך לשעה 22.00 בלילה, בהשתתפות נציגים אחדים מבני המשפחה הקרובים.

ליל־סדר נערך שלשום מול שגרירות ארה"ב, בהשתתפות משפחות של מסורבי עליה
(צילום: שאול רחמים)

הוארך מעצר הדרוזי החשוד בתקיפת שוטרים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

שופט בית משפט השלום בעכו האריך שלשום ב־10 ימים את מעצרו של קמיל אבו־ג'אבל בן 55 תושב מג'דל־שמס, החשוד כי תקף יחד עם המון נזעם את שלושת השוטרים בהתפרעויות האלימות שאירעו בכפר בסוף השבוע שעבר. כזכור, נפצעו בהתפרעויות שלושה שוטרים, אחד מהם באורח קשה.

האיש נעצר בתחילת השבוע. מהמשטרה נמסר כי נמשכת חקירת נסיבות הפיגוע בפסל וההתפרעויות שהיו לאחר מכן. נמסר כי צפויים מעצרים נוספים. ראשי הדרוזים מכפרי הגולן אמרו כי אינם מתכוונים לתקן את הנזקים שנגרמו לפסלו של סולטן אל־אטרש במרכז מג'דל־שמס וזאת כדי להוכיח, כדבריהם, קבל עם ועולם, את יחסו של השלטון הישראלי לדרוזים בגולן ולסמליהם.

בינתיים הכחיש דוברו של שר המשטרה חיים בר־לב, את הידיעות כאילו מנע השר כניסת כוחות המשטרה לכפר בעיצומן של ההתפרעויות. הדובר ציין כי השר אינו מתערב בשיקולים המבצעיים של המשטרה וממילא לא הינחה את המפכ"ל כיצד לנהוג. הדובר ציין כי מדיניותו של מפכ"ל המשטרה היתה להימנע משימוש בכוח כדי למנוע התלהטות גדולה יותר של היצרים.

משלחת התנצלות

משלחת של כ־30 נכבדים דרוזים מהגליל ומהכרמל, בראשותו של שייח' ג'אבר מועדי, ביקרה אתמול את מפקד משטרת קרית שמונה רב־פקד משה כהן שנפצע באורח קשה בהתפרעויות הדרוזים בגולן ביום ו' האחרון.

המשלחת ביקרה אצל הקצין בביתו בצפת, הביעה ועמה הצערה על התנהגות הדרוזים בתקרית. שייח' מועדי אמר שהתנהגות זו היתה מנוגדת למסורת הדרוזית, הביע התנצלות.

סוכל קשר להפלת אקינו

מאנילה, הפיליפינים (רויטר). – אנשי־צבא ממורדים זממו להשתלט על בית־ספר פרטי ולהחזיק כבני ערובה תלמידים אמריקאיים ואחרים הלומדים בו, כדי לחבל בבחירות ולאלץ את הממשלה הפיליפינית להתפטר – כך אמר שלשום איש צבא בכיר להתגבים במאנילה.

הבריגאדיר־גנראל אלכסנדר אאוגירה, מפקד איזור עיר הבירה, סיפר כי סוכני מודיעין ממשלתיים חשפו לפני כשבועיים את הקשר להשתלט על "בית הספר הבין־לאומי" במאנילה ו"ניטרלו זמנית" את הקושרים. אאוגירה מסר, כי נראה שמטרת הקשר הזה היתה למנוע את קיום הבחירות לקונגרס, האמורות להיערך בפיליפינים ב־11 במאי, ולאלץ את הרמטכ"ל הגנראל פידל ר. ראמוס ו"אישים בכירים אחרים" בממשלתה של קוראזון אקינו להתפטר.

סוכנות הידיעות הממלכתית של הפיליפינים הודיעה שלשום, בצטטה "מקורות מודיעין צבאיים מוסמכים", כי "נסיון הפיכה" דוכא במאנילה בסוף השבוע שעבר. הסוכנות מסרה, כי הקושרים – שהשתייכו לכת צבאית בלתי־ידועה עד כה, ששמה "סיונאריק" ("הפוך על פיך") – גם תכננו להשתלט על תחנות הרדיו והטלוויזיה הממלכתיות והפרטיות הממוקמות בקרבת המטה הכללי של צבא הפיליפינים.

המגזר הערבי מתכנן צעדים במחאה על מצוקת התקציב

מאת מהדור הגליל,

ראשי הרשויות הערביות עומדים לנקוט למחרת יום העצמאות צעדים נגד משרדי האוצר והפנים, וביניהם שביתות רעב והפגנות, נוכח מצוקתם הכספית המתמשכת.

לפי התוכנית יושבת כל המגזר הערבי ליום אחד, יתקיימו שלוש הפגנות, במשולש, בגליל המערבי ובגליל המזרחי וכן תקיים הפגנה מול משכן הכנסת ואף שביתת רעב מול משרד ראש הממשלה.

ההחלטות התקבלו אתמול בכינוס חירום של ראשי הרשויות המקומיות הערביות בנצרת. הדוברים, נציגי כל הזרמים הפוליטיים, תקפו בחריפות את שרי הממשלה ואת חברי הכנסת בטענה כי לא דאגו למגזר הערבי בוויכוח על תקציב המדינה.

העבודה ב„ידיעות אחרונות" שבה לתיקנה לאחר התגברות על דליקה

מאת נתן רודי, סופר „דבר"

העבודה במערכת „ידיעות אחרונות" שבה אמש למסלולה התקין לאחר שכובתה הדליקה שפרצה במחלקת ההפצה ואיימה על כל הבניין, בדרך פתח־תקוה בתל־אביב.

אתמול בסביבות השעה 18.00 החל להתאבך עשן סמיך ממחלקת ההפצה של העיתון לכיוון המשרדים של מערכת העיתון הממוקמים מעל. למקום הוזעקו מכבי־אש והם החלו להשתלט על השריפה שאיימה להתפשט לחלקי הבניין האחרים. מערכת העיתון נסגרה ומערכת החשמל נותקה. בעקבות כך הושבתה למשך כמה שעות מערכת מסופי המחשב של העיתון.

לדברי מפקד הכבאים הבעיה היתה שבקומת המכונות יש מספר רב של גלילי נייר המועברים על ידי מסילות אל המכונות. אחד הגלילים לפתע החל להישרף והיה חשש שאם גלילים נוספים יבערו ייגרם נזק רב לבניין.

סיבת הדליקה אינה ידועה עדיין אולם על פי הערכה אין מדובר בהצתה.

50 התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

לעונת 1987/88 דרוש
חצוצרן ראשון
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב עד 30.4.87 אל ת"ד 11292 ת"א 61112, בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון מקצועי.

דרוש
מתמחה למשפטים
במחלקה המשפטית של החברה הצבורית בירושלים
לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים לת.ד. 802 ירושלים. 91007.

דרושים:
מחסנאי
★ בעל נסיון קודם בניהול מחסן חלפים לרכב.
★ חרוץ ונמרץ.
★ בעל רשיון נהיגה.
עוזר מחסנאי
★ צעיר חרוץ ונמרץ.
★ בעל רשיון נהיגה.
★ התפקיד כרוך בנסיעות ואספקת חלפים לחנויות.
המעוניינים יפנו בכתב, בציון נסיון ופרטים אישיים אחרים, ל„בדק" סוכנויות, ת.ד. 129 פ"ת, 49101.

עיריית תל־אביב־יפו
מכרזים פומביים
בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תשל"ט 1979, מכריזה בזה עיריית תל־אביב־יפו על משרות פנויות במינהל החינוך הנוער והתרבות, ובמחלקה מקרקעין – אגף נכסים ומשק.
מכרז מס': מח/45/87
תואר המשרה: **מנהל מינהל החינוך הנוער והתרבות**
דרגת המשרה: עובדי הוראה וחינוך
שעור המשרה: משרה אחת
דרישות המשרה:
1. השכלה אקדמית בחינוך או בניהול חינוכי (תואר שני או שלישי).
2. בעל תעודת הוראה: בעל רשיון הוראה קבוע.
3. נסיון של 10 שנים לפחות, בניהול מוסדות חינוך או בניהול חינוכי.
4. ידיעת עקרונות המינהל החינוכי.
5. ידיעה של חוק החינוך ותקנות חינוך.
6. כושר לקיים מגע עם מוסדות.
7. כושר ארגון וניהול צוות עובדים.
8. כושר הבעה בכתב ובעל פה.
9. ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעת שפות נוספות רצויה.
מכרז מס': מח/52/87
תואר המשרה: **מרכז רישום ובקרה**
דרגת המשרה: 5־8 של דירוג המח"ר או 5־8 של דירוג המהנדסים
דרישות המשרה:
1. בעל השכלה אקדמאית בתחומי גיאוגרפיה או הנדסה.
2. ידע ונסיון בענייני מקרקעין.
3. ידע בקריאת מפות ותוכניות.
4. נסיון של 2 שנים מוכח בניהול מסד נתונים ממוכן.
5. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
6. יכולת ניסוח ועריכת ערכים.
בקשות למכרזים בצירוף תיאור תולדות החיים והתעודות המעידות על כישורי המועמד, יש להגיש במעטפה סגורה בשני עותקים, למשרדי העירייה על גבי „שאלון אישי בקשה למשרה פנויה", טופס מס' 2025, ולציין על המעטפה את מספר המכרז. טפסים להגשת בקשות אפשר להשיג במגנון באופן אישי או ע"י הדואר.
בקשות שתגענה ללא תעודות כאמור, לא תובאנה בחשבון.
התאריך האחרון להגשת הבקשות הוא: כ"ט בניסן תשמ"ז, 28 באפריל 1987.
אלי עשת
מנכ"ל העיריה

LONDON
£2000 PER MONTH
SALESMEN
If you are able to speak English, drive a motor car and have a good personality, we will teach you within 2 weeks to earn 400 – 500 Pounds Sterling every week. If you have sufficient capital (say £1000) to find accommodation & small motor car, we will reimburse your air fare, if you're successful.
Our company specializes in selling to homeowners security and insulation products.
NO EXPERIENCE NECESSARY AS FULL TRAINING GIVEN.
Telephone Mr. Brandon, Tel Aviv, 286222 for an immediate interview at the Tel Aviv Sheraton.

שערי מטבע חוץ ביום 14.4.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים – לאומי קניה	בנקנוטים – לאומי מכירה	בנקנוטים – הפועלים קניה	בנקנוטים – הפועלים מכירה	בנקנוטים – דיסקונט קניה	בנקנוטים – דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	העברות והמחאות – לאומי מכירה	העברות והמחאות – הפועלים קניה	העברות והמחאות – הפועלים מכירה	העברות והמחאות – דיסקונט קניה	העברות והמחאות – דיסקונט מכירה
1 דולר ארה"ב		1.56	1.63	1.56	1.63	1.56	1.63	1.5911	1.6109	1.5946	1.6144	1.5911	1.6111
1 מרק גרמני		0.86	0.90	0.87	0.91	0.86	0.91	0.8813	0.8923	0.8834	0.8944	0.8806	0.8916
1 ליש"ט		2.53	2.65	2.55	2.67	2.54	2.66	2.5887	2.6209	2.5908	2.6232	2.5891	2.6217
1 פרנק צרפתי		0.26	0.27	0.25	0.27	0.26	0.27	0.2648	0.2681	0.2649	0.2682	0.2646	0.2679
100 ינים יפניים		1.10	1.14	1.10	1.15	1.09	1.15	1.1173	1.1313	1.1205	1.1345	1.1181	1.1321
1 גולדן הולנדי		0.77	0.80	0.76	0.80	0.76	0.80	0.7811	0.7908	0.7815	0.7910	0.7801	0.7899
1 פרנק שווייצרי		1.04	1.09	1.05	1.10	1.04	1.09	1.0645	1.0775	1.0669	1.0803	1.0642	1.0776
1 כתר שוודי		0.25	0.26	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2524	0.2556	0.2532	0.2563	0.2524	0.2566
1 כתר נורבגי		0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.24	0.2345	0.2375	0.2351	0.2380	0.2343	0.2373
1 כתר דני		0.23	0.24	0.23	0.24	0.22	0.24	0.2339	0.2368	0.2342	0.2371	0.2338	0.2367
1 מארק פיני		0.35	0.37	0.35	0.37	0.35	0.37	0.3608	0.3653	0.3615	0.3660	0.3604	0.3649
1 דולר קנדי		1.20	1.25	1.20	1.26	1.20	1.26	1.2216	1.2368	1.2243	1.2395	1.2210	1.2364
1 דולר אוסטרלי		1.07	1.18	1.11	1.19	1.11	1.19	1.1167	1.1610	1.1481	1.1624	1.1465	1.1609
1 ראנד דרא"פ		0.51	0.61	0.54	0.80	0.50	0.70	0.7876	0.7974	0.7930	0.8029	0.7910	0.8010
10 פרנקים בלגיים		0.42	0.44	0.41	0.44	0.41	0.44	0.4246	0.4299	0.4258	0.4311	0.4257	0.4311
10 שילינגים אוסטריים		1.23	1.29	1.23	1.29	1.23	1.29	1.2548	1.2704	1.2569	1.2726	1.2547	1.2705
1 סל (ECU)		—	—	—	—	—	—	1.2353	1.2507	1.8350	1.8579	—	—
1000 לירטות איטלקיות		1.21	1.27	1.21	1.29	1.21	1.29	1.8288	1.8516	1.2341	1.2495	1.2370	1.2525
1 דינר ירדני		4.46	4.73	4.34	4.62	4.39	4.69	—	—	—	—	—	—
10 לירות לבנוניות		—	—	0.13	0.14	0.12	0.16	—	—	—	—	—	—
1 לירה מצרית		0.65	0.69	0.76	0.81	0.73	0.81	—	—	—	—	—	—

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק)
בנ/84/356

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי חב' בוני הבירה בע"מ הגישה לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת הקלה בבכם, גוש 244 חלקה 70 ברחוב ים סוף בירושלים והיינו: אחוזי הבניה בשיעור של 2.75% מעל 90% המותרים.

את ההתנגדויות להתרת ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים.

ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00־14.00.

אברהם כחילה,
מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

דבר DAVAR
נוסד עם לשחוב
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פרהצור
מנהל מערכת: מרדכי ברקאי
עורך דבר השבוע: טוביה מנדלסון
מנהל כללי: אהרון קראוס
הוצל – „דבר" בע"מ, כתבים ובדפוס „דבר" בע"מ.
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199.
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות:
טלפונים ישירים 286156, 281860, 298032
שיפוט: תל־אביב, רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים: המערכת, רח' המלך ג'ורג' 16, בית מאוויה קומה 3, טלפון 242203, מ 94229
חיפה: רח' הנביאים 27, טלפונים 04-642111, מ 33106

לקראת פתיחת השערים:

שמיר תומך בחוק הקליטה להבטחת הפנסיה לעולים

ראשי רשויות בגליל מבקשים לקבל לידם הטיפול בעולים

מאת אמנון רובנבליט, רוני צדקוני מסופרי "דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר, תומך בהצעת "חוק הקליטה", שיזמה התאחדות עולי ברה"מ ואשר הוגש באחרונה לקריאה ראשונה על ידי מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם.

בפגישה שקיים שלשום עם יו"ר התאחדות עולי ברה"מ, פימה פינבלום, בירך שמיר את ההתאחדות על היוזמה לחקיקת החוק וציין כי הוא יפעל בקרב חברי הכנסת של הליכוד, כדי לשכנע אותם להצביע בעד הצעת החוק.

"חוק הקליטה" מגדיר את סמכויות הרשויות העוסקות בקליטת עולים וקובע כי הסוכנות תטפל בעולים עד למועד עלייתם לארץ, ומשלב זה ואילך יעבור הטיפול לידי משרד הקליטה. על פי החוק המוצע יקבלו העולים דירה בשכירות בתוך שנה, עם אופציה לרכישתה בתוך שבע שנים.

יו"ר התאחדות עולי ברה"מ, פימה פינבלום, הדגיש אתמול בשיחה עם סופר "דבר", כי ההתאחדות תפעל במרצות לביטול זכויות היתר הניתנות כיום לעולים, דבר המשמש פתח ל"מתנקי בינס", כהגדרתו, ולמימוש הזכויות על ידי מכירתן תמורת כסף. "במקום זאת" אמר פינבלום, "יש לתת לעולים הלוואה עומדת השווה בערכה הכספי לזכויות העולים. אם העולה ישאר בארץ לפחות שבע שנים תהפוך ההלוואה למענק ואם ירד הוא יחוייב בהחזרתה למדינה. שינוי מהותי זה, בנוסף לשיפור בתנאי הפנסיה של העולים, יעניק לישראל מעמד בכורה, מול מעמד הפליטים, שמעניקה ארה"ב לעולי ברה"מ המהגרים אליה".

תומכים בלוינסקי

קבוצה גדולה של ראשי ערים ורשויות מקומיות בדרום ובנגב שיגרה בימים אלה מברק למזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, בו הם תובעים להציג את מועמדותו של גזבר הסוכנות היהודית, עקיבא לוינסקי, חבר קיבוץ מעין־צבי, לתפקיד יו"ר הסוכנות היהודית מטעם מפלגת העבודה, לקראת הקונגרס הציוני הקרוב.

במברק, שעליו חתומים בין היתר ראש עיריית אילת רפי הוכמן, ראש מועצת אופקים, יחיאל בנטוב, ראש עיריית ראשון לציון, מאיר ניצן, ראש מועצת עומר, אברהם שוחט, ראש מועצת מזכרת־בתיה, רפי אילון, ראש מועצת מצפה רמון, שמואל כהן, נאמר כי תמיכתם באיש הינה בלתי מסויגת, לאור פועלו רב השנים למען ההתיישבות לכל סוגיה וגווניה.

יצויין, כי באחרונה זכה לוינסקי לתמיכתה של מזכירות התק"מ ושל קבוצת ראשי ערים מצפון הארץ, הרואים בו מועמד המפלגה לתפקיד יו"ר הסוכנות היהודית.

שר הקליטה, יעקב צור, משוחח עם נתן צ'צ'יק, מהנדס סכרים, שהגיע עם קבוצה של 35 עולים מסורבי עליה מברה"מ (צילום: מ. דקל)

מומחים סקאנדינאבים:

התגברות הקרינה הרדיואקטיבית ממזרח־אירופה — אינה מסוכנת

שטוקהולם ("רויטר", עתיים ועי"ע). — מומחים סקאנדינאבים לקרינה גרעינית ביקשו אתמול להפיג את החששות שנוצרו בציבור בעקבות הדיווחים על עלייה שנרשמה באירופה ובסקאנדינאביה בקרינה הרדיואקטיביות מכיוון מזרח־אירופה.

מומחה שוודי אמר לכתב "רויטר", כי בדרום שוודיה אמנם נרשמה ב־13 במארס עלייה קלה ברדיואקטיביות מכיוון ברה"מ, אולם רמת הרדיואקטיביות שנרשמה היתה נמוכה ולא היה בה כדי לסכן את הציבור.

מומחה נורווגי אמר, כי כמויות האיזוטופ של יוד־131 שנרשמו מכיוון ברה"מ בחודש שעבר הן מזעריות כל כך, עד כי בהחלט יכול להיות שנפלטו מבית־חולים כלשהו, שעשה שימוש במתקני הקרינה, לטיפול בחולי סרטן.

מדעני גרעין מערב־גרמנים אמרו, לעומת זאת, כי לדעתם ייתכן בהחלט שהעלייה שנרשמה בכמויות הקרינה הרדיואקטיביות מכיוון ברה"מ היא אמנם תוצאה של דליפה מכור גרעיני כלשהו, דוגמת אסון צ'רנוביל. דובר ממשלתי גרמני מסר אמש בבון, כי בכוונת ממשלתו לדרוש מברה"מ הבהרה רשמית ביחס לנתונים אלה על הקרינה. בטוקיו אמר אתמול ראש הסוכנות הבין־לאומית לאנרגיה אטומית האנס בליקס, כי אין הוא מניח שאירעה תאונה בכור גרעיני סובייטי כלשהו. בליקס אמר, כי העליות שנתגלו בכמויות הקרינה היו מזעריות, וכי יש להניח שנפלטו ממתקן שבו משתמשים באלמנטים אטומיים כלשהם, אך לא מכור גרעיני.

במוסקווה הודיע אתמול דובר משרד החוץ הסובייטי גינאדי גראסימוב, כי בברית־המועצות לא נרשמה בתקופה האחרונה התגברות כלשהי ברמת הקרינה הרדיואקטיביות. בהשיבו לשאלות במסיבת עיתונאים, אמר גראסימוב, כי אם אמנם יש עלייה, כפי שנרשם במרכז אירופה ובסקאנדינאביה, "אין הסיבה לכך נמצאת בשטח ברה"מ".

800 אסירים קיבלו חופשת חג

(ע). — 230 אסירים מתוך 500 הכלואים בכלא מעשיהו זכו להשתחרר לחופשת־חג של 48 עד 96 שעות.

אחד מהם הוא הרצל אהרוני, תושב חולון בן 33, שנשפט למאסר 12 שנה על חלקו ב"קשר הטורקי", ויושב בכלא כבר 8 שנים. בנו ובתו המתינו לו ליד השער, וכאשר לחץ הסוהר על הכפתור לשחרור המנעול החשמלי נפתחו הסורגים, והילדים יכלו לחבק את אביהם שבא לחופשת חג.

האסירים מסרו מספר טלפון של המקום שם יעשו את החג. הבודקים שביניהם זכו לחבילות שי ובהן מצות, יין, סוכר וקפה. מנהלת בית־הסוהר קיבלו זר פרחים נאה, והיו רשאים למשוך סכומי כסף מהפיקדון הנשמר בעבורם בקופת הכלא.

בסך־הכל השתחררו לחופשת חג הפסח מבתי־הסוהר בארץ כ־800 אסירים מתוך קהילת אסירים פליליים של כ־5,000 איש. כלא מעשיהו, המאוכלס אסירים הקרובים לשחרור או לשיקום, התרוקן כמעט עד כדי מחציתו, בעוד שמכלא רמלה הסמוך הגדול יצאו רק כמה עשרות.

מתן החופשות לאסירים נעשה בתיאום עם המשטרה ובאישורה.

תאצ'ר מובילה בסקרים לקראת אפשרות של בחירות מוקדמות

לונדון (עיר ועי"צ). — בשני סקרי דעת הקהל שתוצאותיהם נמסרו אתמול, השיגו ראש הממשלה תאצ'ר ומפלגתה השמרנית רוב משמעותי, שחיזק שוב את ההשערות כי תכריז על בחירות מוקדמות ביוני.

סקר טלפוני מטעם עיתון הערב "סאן" הראה, כי השמרנים מקדימים ב־17 אחוז את הלייבור. זהו היתרון הגדול ביותר עד כה בסקרים לתאצ'ר ולשמרנים.

לפי הסקר קיבלו השמרנים 44 אחוז והלייבור 27 אחוז ואותו שיעור גם הברית בין הסוציאל־דמוקרטים הליבראלים. שני אחוזים נוספים [illegible].

סקר אחר שהוזמן ע"י חברת השקעות פיננסית הראה, כי השמרנים מקדימים את הלייבור ב־13 אחוז וקואליציית המרכז צוברת אחריהם.

שני הסקרים חיזקו בקרב פרשנים פוליטיים את הסברה שגברת תאצ'ר תחליט על בחירות מוקדמות ביוני. היא איננה חייבת להכריז על בחירות עד יוני 1988.

הסקר הראשון בוצע על מדגם של אלף בוחרים באמצעות הטלפון והסקר השני הוא מדגם של 1,071 בוחרים, המפוזרים ב־54 מחוזות בחירה.

השמרנים מובילים באורח קבוע בכל הסקרים שנערכו באחרונה. בשני הסקרים האחרונים הקדימה ברית המרכז את הלייבור.

סקר אחר שנעשה מטעם הבי.בי.סי., הראה כי מן הצעירים שיבחרו לראשונה בבחירות הקרובות, 43 אחוז יתמכו בלייבור, 27 בשמרנים ו־25 בברית המרכז.

עם זאת מתוך 700 הבוחרים הצעירים שנשאלו, 64 אחוז סבורים כי השמרנים ינצחו בבחירות הבאות.

תורכיה מבקשת רשמית להצטרף לשוק המשותף

בריסל ("רויטר" – עתיים ועי"צ) – טורקיה ביקשה אתמול רשמית להצטרף לשוק האירופי המשותף – כך הודיע בבריסל השר הטורקי ליחסים עם הקהילה האירופית עלי בוזר.

בוזר, שהגיש את בקשת ארצו להיות החברה הי"13 בגוש האירופי בפגישה שקיים עם נשיא מועצת השרים של השוק, שר החוץ של בלגיה טינדמאנס, אמר: "זהו רגע הסטורי לגבי טורקיה". הוא הביע תקווה, כי השוק המשותף אמנם יחליט בקרוב על צירופה של טורקיה.

אולם, פקידים בשוק המשותף אמרו לכתבים, כי בקשתה של טורקיה הוגשה חרף התנגדות תקיפה ביותר מצד יוון וביקורת המפורשת של חברות אחרות בשוק המשותף, שהביעו דעתן כי הבקשה מוקדמת.

התנגדות זאת וההליך הביורוקראטי הארוך והמסובך הכרוך בהצטרפות מדינה כחברה חדשה לשוק המשותף מלמדים שטורקיה לא תצטרף לקהילה האירופית במאה העשרים, אמרו אותם פקידים.

עלי בוזר אמר בפגישתו עם טינדמאנס, כי הגשתה של טורקיה נחשבה להצטרף לשוק האירופי, כשם שנחשבה החלטתו של העם הטורקי לקשור גורלו בגורל הקהילה האירופית. אנו מצפים לתשובה חיובית בעתיד הקרוב".

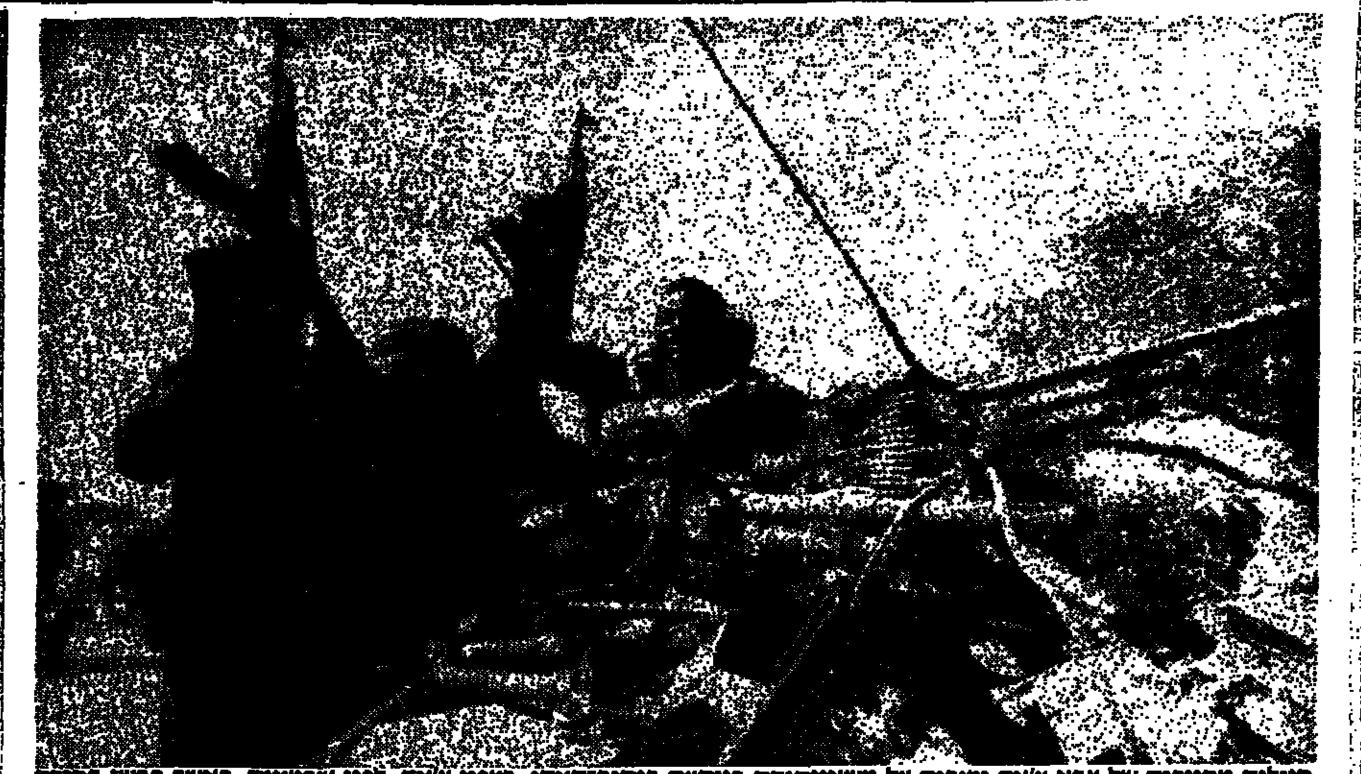

חיילים מחייכים של צבא צ'אד ניצבים על משאיותיהם בנוסעם בנתיב־קאדי, בצפון צ'אד, לפני שבועיים, כאשר כבשו בחזרה שטחים שהוחזקו קודם בידי כוחות לוב והניסו את הגייסות הלובי, אחרי שגרמו להם אבידות כבדות ולקחו שבויים רבים (צילום: א.פ.)

צעדי־חירום ב"אל־על" לקראת הקיץ — נוכח המחסור בטייסים

יצומצמו צוותים בטיסות טרנס־אטלנטיות ישירות ויושבת מטוס אחד • ההסתדרות מתנגדת להקטנת הצוותים

מאת אריה אגד, סופר "דבר"

במאמץ נואש לעבור את הקיץ בשלום למרות המחסור המחמיר והולך בטייסים, הודיע מנכ"ל "אל־על" רפאל הרלב על שורה של אמצעי־חירום, שמשמעותם צימצום צוותים בטיסות הטרנס־אטלנטיות הישירות והשבתה בפועל של מטוס אחד. ההסתדרות שוללת כמה מן הצעדים הללו והם עלולים להתברר בהליכים משפטיים.

נוכח השיבושים הרבים, שאירעו באחרונה בביצוע לוח־הטיסות של "אל־על", כינס המנכ"ל מסיבת־עיתונאים דחופה אור ליום ב', להצגת האמצעים שהוחלט לנקוט לקראת הקיץ. "אם לא תהיה סיבה הנובעת מיחסי העבודה, תאפשר תוכנית זאת לבצע את כל הטיסות המתוכננות", הכריז המנכ"ל הרלב.

על־פי התוכנית, יוקטן צוות הטייסים בטיסות הטרנס־אטלנטיות הישירות משישה טייסים, כפי שהיה ב־14 השנים האחרונות, לחמישה. ארבעה טייסים יועברו ממטוסי "בואינג־737" למטוסי "בואינג־747". שינויים בתוכנית העבודה, כגון החלפת מטוס או נתיב או הוספת נחיתות, ייעשו רק באישורו האישי של המנכ"ל. הוא הבטיח, שבהצבת הטייסים ייעשה מאמץ "לאזן את הנטל".

הרלב אמר, כי כתוצאה מן האמצעים הללו יוקטן מספר שעות הטיסה של הטייסים לממוצע של 72 שעות בחודש, בהשוואה ל־75־77 שעות בשלוש השנים האחרונות. הרלב הדגיש, כי הוא מדבר על שעות טיסה בפועל, בניגוד ל"שעות קרדיט", שהן השעות לתשלום, כאשר ההפרש בין שני הנתונים מגיע לדבריו ל־15 אחוז.

בתגובה על דברי המנכ"ל הרלב, אמר אתמול מחזיק תיק "אל־על" בהסתדרות, חיים רייסן, כי ההסתדרות שוללת הקטנת צוות הטייסים בטיסות הטרנס־אטלנטיות הישירות. אמנם, הקטנת הצוות אפשרית מצד תקנות הטיס, אולם זה 14 שנה קיים נוהל בלתי־כתוב, שהטיסה מבוצעת בידי שישה טייסים. לפיכך, אם יחליט המנכ"ל להקטין את הצוות ללא הסכמת הטייסים — והמנכ"ל הודה במסיבת־העיתונאים, בתשובה על שאלת סופר "דבר", כי אין לכך הסכמה מצד הטייסים — לא תימנע ההסתדרות מלהביא את הנושא להכרעה משפטית.

עוד אמר רייסן, כי הצעדים שעליהם הכריז המנכ"ל הרלב, פירושם הקטנת פעילותה של החברה תוך אובדן הכנסות. העברת ארבעה טייסים מצי מטוסי ה"בואינג 737" למטוסי הג'מבו, פירושה למעשה שיתוק "737" אחד, כלומר מטוס אחד יעמוד בהאנגר, בלי שיופעל כלל. לדעתו, זו הודאה מפורשת של המנכ"ל בכך, שאין לחברה די טייסים להפעלת הצי שלה.

המנכ"ל הרלב הביא שתי דוגמאות להשתכרות הטייסים. האחת — קברניט ראשון בתחתית הסולם, שעבד בשנה האחרונה 48 שעות טיסה בחודש בממוצע ונעדר מהארץ 147 שעות. שכרו ברוטו היה 3,340 דולר בתוספת 500 דולר לאש"ל. קברניט ג'מבו וותיק עבד באותה השנה 82 שעות טיסה בממוצע חודשי ונעדר מהארץ 377 שעות. הוא השתכר בממוצע 8,715 דולר בחודש בתוספת 800 דולר לאש"ל.

איגוד הטייסים אומר, כי הנתונים שמסר המנכ"ל הרלב על שכרם של טייסים מעוותים, כי בכספים שמוציאה החברה על תשלום שעות נוספות לטייסים ותיקים, היה אפשר להעסיק לפחות 12 טייסים חדשים. "הוא מאלץ אותנו לעבוד שעות נוספות ולהוציא את הנשמה, במקום לקבל לעבודה טייסים צעירים מובטלים הנאלצים לרדת בשל כך מהארץ", אומרים נציגי האיגוד. הם מדגישים, כי בשלוש השנים האחרונות פרשו 20 טייסים מטעמי בריאות או מטעמי גיל וכי הקיץ יפרשו עוד ארבעה. אף טייס אחד לא התקבל במקומם.

אולם הרלב הכריז, כי כל עוד יהיה הוא המנכ"ל, לא יסכים לקבל לעבודה אפילו טייס נוסף אחד על־פי סולם השכר הקיים. הוא חזר על תביעתו להנהיג סולם שכר חדש לטייסים שיתקבלו בעתיד ובתשובה על שאלת סופר "דבר" הודה, כי דרישה זו פירושה למעשה הורדת שכר של 50 אחוז בהשוואה לסולם הקיים. עם זאת הוא מציע להעניק לטייסים הצעירים זכויות סוציאליות שאין לוותיקים. להערכתו נובעות הטענות בדבר מחסור בטייסים, מן הרצון לאלץ אותו לקבל טייסים חדשים על־פי הסולם הקיים. "ברגע שאקבל לעבודה אפילו טייס אחד, הם הצליחו לשבור את העקרון וזה מה שהם רוצים [...]".

מחזיק תיק "אל־על" בהסתדרות, אמר כי ההסתדרות מתנגדת להנהגת סולם שכר נפרד לטייסים שיתקבלו בעתיד, במתכונת שמציע הרלב.

בדו"ח המועצה להשכלה גבוהה

נבון: מוחות מבריקים — עוזבים איבדנו הכושר למשוך מדענים

(עשית). — "המדע שלנו הולך ומאבד את בכורתו, איבדנו את כושרנו למשוך לישראל חוקרים צעירים ולהיות מוקד משיכה לחוקרים ישראלים מוכשרים; מדענים ישראלים רבים מבצעים את מחקריהם בחו"ל. מוחות מבריקים עוזבים אותנו והולכים לרעות בשדות זרים" – דברים אלה כתב סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, בדו"ח החדש של המועצה להשכלה גבוהה בישראל.

השר, המכהן בתוקף תפקידו כיו"ר מועצה זו, מציין כי בשנים האחרונות מתחוללים באוניברסיטאות תהליכים המובילים לירידת מעמדן ולסיכון עתידן. "יש לתלות את האחריות בתהליכים אלה בממשלה שביצעה קיצוץ מתמשך בתקציבי ההשכלה הגבוהה, אך אין לשחרר מאחריות גם כמה מהנהלות אוניברסיטאות שנהגו כאילו המצוקה התקציבית המתמשכת אינה מעניינן", קבע שר החינוך.

השר מזהיר כי אם מדינת ישראל חפצה להבטיח את עתידה, עליה להשקיע יותר בהכשרת דור חדש של מדענים, במחקר בסיסי, בציוד ובספריות של האוניברסיטאות.

הממשלה אמורה לדון ביום ג' הבא בהצעת שר החינוך להוליך על גובה שכר הלימוד באוניברסיטאות. במסגרת דיון זה מתכוון נבון לדרוש מהממשלה לאמץ את המלצות המועצה להשכלה גבוהה והאקדמיה הישראלית למדעים שהונחו על שולחן הממשלה לפני כחודשיים ולהוסיף להשכלה הגבוהה 17 מיליון דולר כל שנה בארבע השנים הקרובות לקידום ההשכלה הגבוהה.

שמואלי:

"ההודעה על יישור ההדורים — חד־צדדית"

מי שהיה מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, אליעזר שמואלי, אמר אתמול, כי ההודעה של משרד החינוך בדבר יישור ההדורים בין המשרד לבינו, היא הודעה חד־צדדית שאינה מספקת אותו.

בתשובה לשאלה, אמר שמואלי כי הדברים לא היו בגדר הודעה משותפת מכיוון שהנוסח לא הובא לידיעתו לפני הפרסום, וממילא אינה על דעתו, ואינה מקובלת עליו.

קורא לאזרחים הערביים לתמוך במחנה השלום

מאת מוחמד חלילה, סופר "דבר" בנצרת

מנהיג הצעירים המוסלמים בישראל, השיך עבדאללה דרוויש, קורא לאזרחים הערביים לתמוך במחנה השלום בבחירות לכנסת. הוא אמר את הדברים בראיון לסופר "הניו יורק טיימס" בירושלים תומס פרידמן. דרוויש, שנתבקש להגדיר את מחנה השלום הישראלי, אמר "שכל אזרח במדינה יודע בעצמו מי הוא מחנה השלום".

המו"מ להסכם קיבוצי בארקיע יתחדש אחרי החג

מאת אריה אגד, סופר "דבר"

המו"מ על חתימת הסכם קיבוצי עם צוותי־האוויר של "ארקיע" יתחדש לאחר החג – נודע ל"דבר".

ערב החג הגישה ההסתדרות לחברה את הצעת ההסכם שניסחה, ועתה תוזמן הנהלת החברה לראש האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, להעיר את הערותיה. "ארקיע" כבר מסכימה לחתום על הסכם קיבוצי עם הטייסים, אולם מסרבת לצרף אליו את הדיילות. ההסתדרות עומדת על חתימת הסכם עם כלל צוותי־האוויר. ההתרשמות מבדיקת עמדות הצדדים היא, כי המנכ"ל יוסי רזון, מנסה לנווט מאחורי הקלעים את ההנהלה לקראת היענות לדרישת ההסתדרות.

לסופר "דבר" נודע, שאם לא תיאות "ארקיע" לחתום על הסכם עם כלל צוותי־האוויר, ישוב ויתערב בדיון מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר. קיסר כבר התערב בשנה האחרונה פעמיים והביא את ההנהלה לידי כך, שתסכים לחתום על הסכם קיבוצי עם הטייסים, דבר שעוד לפני מספר חודשים שללה מכל וכל. גם בעניין זה מילא המנכ"ל רזון תפקיד מכריע.

מפות עם השם "ישראל" במקום "פלשתין" חולקו בבתי־ספר במצרים

קהיר (ע"מ). – העיתון "אל־ופד" מוסר כי משרד החינוך המצרי שיגר מפות, ובהן שמה של ישראל על גבי "פלשתין" הכבושה לבתי־הספר.

"דבר זה – מוסיף העיתון – חייב את המורים להדביק ניירות לבנים על מקומה של "פלשתין" במפה, כדי למנוע את הרעלת מוחם של התלמידים ולמנוע ניגודים בתוכניות הלימודים המלמדות אותם היסטוריה וגיאוגרפיה של פלסטין ולא של ישראל".

הרקדן רודולף נורייב נחת בערב החג ועלה מיד לירושלים לסדר פסח בביתו של שר החוץ שמעון פרס. בתום הסדר יצא לחיפה בה הופיע במוצאי החג. נורייב יופיע גם בעין־גב, ת"א וירושלים.

קהילת טורינו ליוותה למנוחות את פרימו לוי

טורינו, איטליה (ע"ר). – הסופר היהודי־האיטלקי שנספה בנפילה ממדרגות בדירתו בשבת – ואשר שמועות אומרות כי התאבד לאחר שלקה בדיכאון – הובא שלשום למנוחות בנוכחות כאלף איש, ביניהם רבים מראשי הקהילה היהודית באיטליה.

מקורות מקורבים למשפחתו של הסופר אמרו כי פרימו לוי (67) אשר חוויותיו במחנה ההשמדה אושוויץ היו רקע עיקרי ליצירתו, היה מדוכא באחרונה בגלל בריאות לקויה ונוכח עלייתו מחדש של גל האנטישמיות באירופה.

המקורות אמרו, כי לא נמצאה בינתיים איגרת התאבדות בכתביו וכן לא השאיר צוואה.

מצרים לא אישרה חפירות למשלחת עתיקות ישראלית

קהיר (ע"מ).– ממשלת ישראל ביקשה ממשרד החוץ המצרי להעניק רשיון למשלחת עתיקות ישראלית, לערוך חפירות באזורים, שהישראלים סוברים שאבותיהם גרו בהם לפני יציאתם ממצרים – כך מוסר העתון "אל־ופד", המוסיף כי הרשות לעתיקות של מצרים סירבה להיענות לבקשה הישראלית.

נציב שירות המדינה – מאיר גבאי יו"ר הרשות לני"ע – אריה מינטקביץ

מאת אמנון אבור, מהכתב הכלכלי של "דבר" בירושלים

ערב החג החליט שר האוצר משה נסים על שני מינויים חשובים ביחידות הכפופות לסמכותו:

יו"ר הרשות לניירות ערך, ומי שכיהן עד לאחרונה כמנכ"ל משרד המשפטים, מאיר גבאי, מונה כנציב שירות המדינה, תפקיד שהיה פנוי מספר חודשים.

לתפקיד יו"ר הרשות לניירות ערך מונה היועץ המשפטי של משרד האוצר, עו"ד אריה מינטקביץ'.

לפני קרוב לשנה עמד מינטקביץ' בראש צוות משותף שבדק את מסקנות דו"ח בייסקי. בדו"ח שהגיש לשר האוצר הציע הצוות לדחות רבע מהמלצות ועדת בייסקי ולערוך בדיקה יסודית לגבי שתי המלצות נוספות. עו"ד תמר הקר, שהיתה אף היא חברה בצוות זה, תחליף את מינטקביץ' בתפקיד היועץ המשפטי לאוצר.

המינויים החדשים יכנסו לתוקף ב־1 במאי. מינוייהם של גבאי והקר טעונים אישור הממשלה.

משה ולדמן – סגן יו"ר המרכז לבטחון סוציאלי

הועדה המרכזת אישרה את מינויו של חבר הועדה המרכזת משה ולדמן לתפקיד סגן יו"ר האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות. משה ולדמן, כיהן עד כה, במשך 16 שנים, כמזכ"ל הסתדרות הביוכימאים והמיקרוביולוגים בהסתדרות הכללית ובמקומו נבחר אשר גולדשלגר.

נודע שבמסגרת האגף יהיה משה ולדמן אחראי לנושא קופת־חולים.

מזרחי: הייתי שמח לראות את מיקי ממשיך לשחק במכבי ת"א

מאת משה כהן

"מאמן מכבי ת"א בעונה הבאה יקבע רק על־פי הצרכים של הקבוצה", אמר אתמול יו"ר מחלקת הכדורסל שלמכבי ת"א, שמעון מזרחי, לקראת הכרעות הצפויות בקבוצתו בימים הקרובים.

ומזוי הבדורים של מיקי ברקוביץ על מערכת יחסיו עם מאמנו, צבי שרף, לא הוציאה את מנהליה המנוסים של האלופה מקור רוחם. אומנם ניתן היה להבין, כי האירועים הטריגים, בהם היה מעורב ברקוביץ, לא גרמו לקורת רוח במכבי, אבל לפחות כלפי חוץ שומרים חברי ההנהלה על תחושה, כי שום דבר חריג לא קרה.

אין ספק, כי דבריו של ברקוביץ יוצרים בעיה למנהלי קבוצתו, כיוון שההחלטה על מינוי מאמן אחר, במקום צבי שרף, עלולה להתפרש ככניעה לדרישתו של השחקן, למרות שעוד לפני העימות בין מיקי לבין שרף היו למכבי לבטים קשים על בחירת המאמן לעונה הבאה.

בפני שמעון מזרחי וחבריו מההנהלה תעמוד גם בעית יחסיו של ברקוביץ עם דורון ג'מצ'י, שלפני צאתו ללואן, הוא אמר: "התנהגותו של ברקוביץ עלולה היתה לפגוע בקבוצה". ג'מצ'י לא הסתיר את כעסו על התנהגות חברו לקבוצה.

אולם, צריך לזכור, כי מיקי ברקוביץ הוא יותר משחקן רגיל

ש: כיצד אתם מגיבים על רמזיו של מיקי ברקוביץ?

במכבי. עבור רוב אוהדי הקבוצה הוא מהווה סמל להצלחתה

שמעון מזרחי

המסורתית של מכבי ת"א בעשור האחרון.

לכן, אין לקנא במנהליה של מכבי ת"א בימים אלה, שכן בנוסף לדילמת המאמן, טרם נקבע עתידם של הצמד האמריקאי לי ג'ונסון ומוטי ארואסטי. גם על שמו של עוזר מאמן הקבוצה עוד לא הוחלט ונראה, כי הדבר יקבע רק לאחר מינוי מאמן לקבוצה.

אין ספק, כי הימים הקרובים במועדון הפאר של הכדורסל הישראלי יהיו מעניינים ועל העובדה, כי כל ההחלטות יתקבלו בשקט וללא המולה אין עוררין. רמז על כך נתן לנו אתמול שמעון מזרחי, שהשיב ברצון לכמה שאלות.

ת: אני לא חושב, שעלינו להגיב על דבריו. את המאמן נקבע רק לפי הצרכים של הקבוצה וטובתה.

ש: מתי תקבלו את ההכרעות לגבי המאמן ושחקני הקבוצה בעונה הבאה?

ת: תוך חודש נקבע את המאמן. צריך לזכור, כי יש לנו ארבעה חודשים מלאים עד לפתיחת העונה הבאה ועד אז יקבע גם סגל הקבוצה.

ש: אחד מסודות ההצלחה של מכבי ת"א היה, שאת הכביסה המלוכלכת לא כבסו במכבי. זה לא מפריע לך שהדבר השתנה בעת האחרונה?

ת: אני לא חושב, שהיו דברים יוצאי דופן, כך שהדבר אינו מפריע לי.

ש: היו דברים חריגים, כמו דבריו של ג'מצ'י, כי ברקוביץ מעכיר את האוירה בקבוצה.

ת: מתי הוא אמר את זה?

ש: הוא אמר את זה ל"דבר", לפני שהקבוצה יצאה ללואן.

ת: אני לא שמעתי על זה. כנראה שהוא התבטא כך בגלל האירועים החריגים ב"דרבי" הראשון של הגמר־סל.

ש: אתה מסוגל לראות את מיקי ברקוביץ לא משחק במכבי ת"א?

ת: הייתי שמח לראות את מיקי ממשיך לשחק במכבי. אבל יום הפרידה יגיע כמו שקרה עם קמרמינץ וטל ברודי.

ש: הפגרה הנוכחית קשה לכם יותר לעומת פגרות קודמות?

ת: כל העולם חושב, כי הליגה הסתיימה ויש פגרה, אבל אצלנו עובדים כל הזמן.

גריאני (ראשון משמאל) גובר על הגנת מכבי יפו ומבקיע את שערו השלישי, 1:3 למכבי ת"א (צילם א. קנפר)

בית"ר ומכבי ת"א מצפות הערב ליריבות בשני משחקי חצי הגמר של גביע המדינה

מכבי ת"א – מכבי יפו 1:3

מאת משה כהן

שלושה שערים של משה גריאני הקנו אתמול לקבוצתו, מכבי ת"א, נצחון במשחק רבע גמר גביע המדינה מול מכבי יפו – 1:3 (1:2).

חניכיו של שמעון שנהר זכו בנצחון מוצדק, שכן ברוב שלבי המשחק הם שלטו ללא עוררין במרכז המגרש וחלוציהם הגיעו למצבי הבקעה רבים.

שחקני יפו הצדיקו אתמול שוב את מיקומם בתחתית הטבלה. הגנתם היתה חדירה, שחקני הקישור לא הצליחו להכתיב את קצב המשחק והחלוצים הצליחו לעיתים רחוקות להטריד את הגנת הדי"ב.

שחקני מכבי ת"א נהנו מיכולת ההבקעה המעולה של משה גריאני, שגילה קור רוח מול השוער היפואי והצליח למנוע מחבריו דפיקות לב מיותרות. אולם, גריאני חייב להודות לאלי דריקס, שהיה מעורב בכל השערים ועשה בתוך רחבת העונשין ככל העולה על רוחו.

דריקס שלט בכדורי הגובה ללא עוררין ושומרו האישי, יצחק לוי, נראה מולו חסר אונים. גם אלון נתן וחיים גולדברג גילו יכולת טובה בקישור.

ביפו ניתן לציין רק את השוער, נמרוד אברהם, שגילה יכולת טובה ברחבת שערו ומילט את שערו לפחות משלושה מצבי הבקעה בטוחים. לזכותם של היפואים ניתן לאמר, כי הם נלחמו על כל כדור ולא הרימו ידיים בכל שלבי המשחק, אבל נחיתותם הטכנית וכושרם הגופני הלקוי מנעו מהם אפשרות להפתיע.

פתיחת המשחק היתה שקולה. שתי הקבוצות שיחקו בזהירות רבה, אך שערו של גריאני בדקה ה־20 שינה את יחסי הכוחות במגרש.

בדקה זו התרומם אלי דריקס לעבר כדור מתוך רחבת שערו. הוא נגח בדייקנות רבה את הכדור לעבר גריאני, שבבעיטה שטוחה מ־8 מ' קבע – 0:1.

השער גרם לבלבול רב בהגנת יפו. עובדה זו נוצלה עד תום ע"י התל־אביבים, שבדקה ה־26 הצליחו להגדיל את יתרונם.

ארז לולו, חיים גולדברג ואלון נתן בעטו בזה אחר זה את הכדור לעבר השער היפואי, אבל בכל פעם הצליחו מגיני יפו להדוף את הכדור. בפעם הרביעית הם נאלצו להרים ידיים, לאחר שגריאני בבעיטה אדירה מתוך הרחבה קבע – 0:2.

השער גרם ריפיון מה בקרב התל־אביבים. עובדה זו עלתה להם בדקה ה־37 בשער חובה. שלמה קירס בעט בעיטה חלשה מ־16 מ'. להפתעת כולם הכדור נשמט מידיו של גינזבורג לרגלי עופר רגמי, שבבעיטה מקרוב קבע את תוצאת המחצית 2:1.

מי שחשש כי היפואים ילחצו במחצית השניה על שערו של גינזבורג – טעה. דווקא חניכיו של שנהר עשו במגרש ככל העולה על רוחם, תודות לכושרם הגופני הלקוי של היפואים.

לחלוצי ת"א ניתנו במהלך המחצית השניה שפע הזדמנויות, אבל החטאות החלוצים ומשחק יעיל של השוער היפואי הביאו להבקעת שער אחד בלבד.

בדקה ה־59 הצליח אלי דריקס להתל במגיני יפו ולמסור מסירת פז למשה גריאני, שבבעיטה שטוחה לפינת השער קבע את תוצאת המשחק – 1:3.

היפואים ניסו בדקות הסיום לצמק את התוצאה. רגמי וצ'יפרוט הצליחו לחדור מדי פעם בעד ההגנה התל־אביבית, אבל החטאותיהם והצלותיו של גינזבורג הותירו את התוצאה בעינה.

שיפוטו של עובדיה צבי לעיני 5000 צופים באצטדיון ר"ג היה ללא דופי.

מכבי ת"א: גינזבורג; קריס, אבי כהן, שמעונוב, אולאי; גולדברג, מיקי כהן (טבק), לולו; נתן, גריאני, דריקס.

מכבי יפו: נמרוד אברהם; כהן־צדק, דניאל, יצחק לוי, סלימן; קירס, דוד מאיר, לביאדו (סלכם), אלקלומברו; צ'יפרוט, אמינה.

היום אחה"צ ברמת־גן

בית"ר י־ם – הפועל כפ"ס
מכבי חיפה – הפועל פ"ת

מאת אשר גולדשלגר

במשחק המוקד של רבע גמר גביע המדינה בכדורגל יערך היום אחה"צ ב־5 באיצטדיון רמת־גן בין מוליכת הטבלה הלאומית קבוצת בית"ר ירושלים לבין קבוצת הצמרת של הפועל כפר־סבא. המשחק הרביעי במסגרת רבע הגמר יפגיש בשעה 7 בערב את קבוצות מכבי חיפה והפועל פ"ת.

קבוצת בית"ר ירושלים מודעת לעובדה, כי הכפר־סבאים מצויים לאחרונה ביכולת גבוהה שהתבטאה בנצחון החוץ בשבת האחרונה על מכבי חיפה 2:3. המאמן קשטן ערך אתמול בבוקר ושלשום אימון מתיחה לחניכיו במטרה להכינם כהלכה למשחק היום. הבעיה של קשטן מי יפתח בחוד ההתקפה לצידו של אלי אוחנה.

גרי והנדרמולן הבקיע אמנם את שער הנצחון מול הפועל באר־שבע אולם קשטן תולה תקוות בחלוץ אבי גולדר ולפיכך גדולים סיכוייו לפתוח בהרכב.

כוכב הפועל כפר־סבא אלי יאני יזכה לשמירה צמודה של קרוש הירושלמי ויתכן שגם מייקל יפה ישמר אישית על־ידי מגן ירושלמי.

מאמן הפועל כפר־סבא ניסים בכר מקוה לזכות בנצחון על המוליכה הלאומית כדי שחניכיו לא יסיימו את העונה כבר היום. לשם כך מכין בכר הפתעה לשחקני בית"ר ירושלים. אלי אוחנה ואורי מלמיליאן ישמרו אישית על ידי העורף הכפר־סבאי. גם הקישור הירושלמי יזכה לפיקוח כפר־סבאי ויתכן שלאורך מהלך המשחק יראו צמודים על המגרש.

מבקיע השלישיה מול מכבי חיפה אפיר בן־דיים יקבל הזדמנות נוספת בחולית החוד הגם שאלי יאני יחזור להרכב לאחר פגיעה מול מכבי חיפה. גם יצחק מימוני יתופקד בחוד ונראה כי כפר־סבא מכינה משחק התקפי.

סגנית האלופה מאשתקד קבוצת מכבי חיפה, מקווה כהפועל כפר־סבא שלא לאבד עניין בעונת המשחקים ולהעפיל לשלב חצי הגמר. כדורגלני מכבי חיפה מקווים בעזרת חוד מתגבר להפתיע כבר בפתיחה את הפועל פ"ת. משה סלקטר ואורי ארמלי ינסו לפרוץ מבעד ההגנה המוצקה של המלבסים. איתן בורניוק מעוז ההגנה יפקח עין על ארמלי, אולם ספק אם הדבר יספיק אם חניכיו של שלמה שרף יהיו בכושרם.

בתוך ממן, שהסתכסך עם הנהלת קבוצתו והמאמן שרף, יחזור להרכב הקבוצה או לכל היותר ישולב במהלך המשחק. גם ממן מודע לעובדה שהפסד מול הפועל פ"ת יסיים את העונה הנוכחית ללא כל ענין.

שחקני מכבי חיפה התכנסו אתמול לשיחה ממושכת עם ההנהלה והמאמן והבטיחו לעשות כל מאמץ כדי להעפיל לשלב חצי הגמר.

הדיחה קבוצת הפועל פ"ת מודעת ליכולת הטובה של מכבי חיפה במידה ואכן שחקני עיר הכרמל יחזרו לעצמם. לפיכך מכין הצמד שפיגל את גרגן שמירה אישית על ארמלי וסלקטר. בבי לסרי יפקח [illegible]

בבי קושולי ואלון חזן, שחקני נבחרת הנוער, יפתחו מחוריהם לאחר המשחק היום מול מכבי חיפה הם מקווים לנצחון, שיאפשר להם לשחק בחצי הגמר לאחר שישובו עם נבחרת הנוער. מני בסון שנופה מנבחרת הנוער ירצה בודאי להוכיח למאמן גיגי כהן ששגה כאשר החליט לנפות אותו מהנבחרת.

גבע מרכוס המבקיע של פ"ת מול מכבי נתניה בשבת האחרונה ינסה בתג בעיטות לשער במטרה לשחזר את הצמד גם מול אבי רן.

בית"ר ת"א – מכבי נתניה 0:2

מאת יוסי משהיר

שחקני בית"ר ת"א הדהימו אתמול את מכבי נתניה והצליחו לזכות בנצחון מוצדק – 0:2, שהעלה אותם לשלב חצי גמר גביע המדינה.

הביתריים שכוו לשעה קלה את צרותיהם בתחתית טבלת הליגה הצליחו לשחק כדורגל פשוט ויעיל. למולם שיחקו הנתנייתים מתחת לכל ביקורת.

קשה היה להבין שחקנים כמו בני לם, שלום תקווה ויגאל מנחם, שממש עמדו רחוקים לנוכח יכולתם העלובה. אין ספק, כי שחקני עיר היהלומים העניקו למעשה את הנצחון ליריבתם על מגש של כסף.

שחקני ה"מנורה" שיחקו באווירה רבה. שחקני ההגנה ביצעו את תפקידים על הצד הטוב ביותר. חולית הקישור החזיקה ברסן המשחק והחלוצים הצליחו להביך לא אחת את ההגנה הנתניתית.

במחצית הראשונה חזו הצופים במשחק חלש ומשעמם. במחצית זו לא הגיעו כדורים אל שני השוערים, שנראו משועממים למדי.

במחצית השניה התעורר במעט המשחק, תודות לשיפור ביכולתם של שחקני בית"ר. השער הראשון לזכותם הובקע ע"י המגן הנתניתי רוזן, עובדה המדגישה יותר מכל את היום השחור של הנתנייתים.

בדקה ה־66 הרים מאיר יחזקאל את הכדור לעבר דוד לביא. שומרו האישי, רוזן, שניסה להרחיק את הכדור התבלבל ונגח את הכדור לשערו הוא – 0:1.

השער הכניס להלם את חניכיו של זאב זלצר. עובדה זו עלתה להם בדקה ה־74 בשער נוסף, לאחר ששחקנם עד העונה שעברה, דוד לביא, ניצל הגבהת כדור מדוייקת של קצב כדי לקבוע בנגיחה מרשימה את תוצאת המשחק – 0:2.

בדקות הסיום ניסו הנתניתים לצמק את התוצאה, אך יכולתם החלשה של החלוצים הותירה את התוצאה בעינה.

שפט יאיר טילינגר לעיני 4000 צופים באיצטדיון רמת־גן.

בית"ר ת"א: גלבוע; קצב, י. כהן, עמר, אבן־צור, יחזקאל, ניסים כהן, אודי, טורס, ידין כהן, לביא.

מכבי נתניה: חבר; שצקין מנחם, בר, חסן, בוארון, לם, תקוה, כוחן (עוזיה), חלפון; יגאל מנחם, לוי (גבאי).

התגרשה הטניסאית כריס אוורט

כוכבת הטניס כריס אוורט התגרשה מבעלה ג'ון לויד, לאחר שמונה שנות נשואין.

שופט מחוזי חתם על צו הגירושין בנוכחות עורכי הדין של לויד וגם אישר הסדר לחלוקת הרכוש של הזוג. עיתונים מסרו כי הסדר זה כולל תשלום של מיליוני דולרים ללויד, שחקן טניס בריטי. הגירושים אושרו אחרי שהזוג חי בנפרד משך ששה חודשים.

אוורט, 32, מדורגת כיום במקום השלישי בעולם אחרי מרטינה נברטילובה והמערב גרמניה שטפי גראף. לאחרונה חלה ירידה חמורה בדירוגה הטניסאי של ג'ון לויד שדורג בעבר כשחקן המצטיין של בריטניה.

ב־1978 היה מדורג במקום ה־21 בעולם, אולם בדירוג המתפרסם האחרון ירד למקום ה־426 בעולם.

נותרו עוד 19 ימים למשחקי הפועל ה־13

12 נבחרות גברים ונשים בכדוריד בספורט הפועלים

שמונה נבחרות גברים וארבע נבחרות נשים יקחו חלק באליפות העולם של ארגון ספורט הפועלים בכדוריד, שייערך במסגרת משחקי הפועל.

הנבחרות הגברים תולקו לשני בתים:

בית א' – נבחרות משוויץ, פורטוגל, צרפת וישראל.

בית ב' – נבחרות מאוסטריה, דנמרק, הולנד ואיטליה.

בטורניר הנשים משתתפות נבחרות משוויץ, דנמרק, הולנד וישראל.

רמת קבוצת הכדוריד, במסגרת ספורט הפועלים היא גבוהה ובעבר קרה מספר פעמים שנבחרת הפועל לא הגיעה לגמר, למרות שכל השחקנים משחקים בקבוצות הליגה הלאומית.

נוסף לאליפות ספורט הפועלים, ייערכו במסגרת משחקי הפועל ה־13 תחרויות בין נבחרת יוון, הקבוצה האוסטרית פ.ס.ט. קלגנפורט ונבחרת הקדטים של ישראל.

משחקי הגמר לנשים ולגברים ייערכו ביום ראשון 10 במאי באולם העירוני בראשון־לציון.

1.3 מיליון דולר הושקעו באתר הא"ק בהדר יוסף

חברת מרכז הספורט הלאומי השקיעה בשיפורים באיצטדיון האתלטיקה בהדר־יוסף ובסביבתו 1.3 מיליון דולר לקראת משחקי הפועל. עבודות השיפורים נמשכות בקצב רב בימים אלה והם יושלמו עד תחילת המשחקים.

יו"ר החברה, סגן ראש עירית ת"א נתן וולך ציין, כי עד כה התמקדו בעבודות הכשרה בתוך האיצטדיון, שהוא כיום מתקן ברמה בין־לאומית גבוהה. לאחרונה החלה החברה לדאוג לחיצוניותו של האיצטדיון ולפיכך מוכשר עתה מגרש חניה מכוסה אספלט למאות מכוניות. הכביסה לאיצטדיון רוצפה והוכשרו קופות ושערים, שרותי מזנון ונוספו חדרי שירותים.

חברת מרכז הספורט הלאומי, המשותפת לוועד האולימפי ולעירית ת"א, רכשה גם ציוד משוכלל לקראת המשחקים. בין השאר תופעל לראשונה מערכת פוטו־פיניש המהווה חידוש באיצטדיונים משוכללים בעולם ומקנה לשופטים אמצעי עזר נוסף לקביעת המנצחים במירוצים צמודים. בנוסף נרכשו מזרוני קפיצה חדשים, כידונים, דיסקוסים וכדורי ברזל.

נתן וולך מסר, כי לרשות הספורטאים יעמוד לראשונה חדר כושר ובו מיכשור משוכלל מגרמניה המיועד במיוחד לספורטאים פעילים. מתחת ליציעי הקהל הוכשרו חדרי משרד שאחד מהם ישמש על פי הכוונת המארגנים כחדר עיתונות. לנוחות הקהל יותקנו 500 מושבים מפלסטיק.

ג'ודו

במדרשת רופין נערכה אליפות ההתיישבות העובדת לצעירים בג'ודו. לבכורה זכו הפועל אשכול והפועל כנן עם 3 מדליות כל קבוצה. הפועל עמק־חפר צברה מדלית זהב אחת בין הבנים ושתי מדליות זהב בין הבנות. כחן, אשכול ומגל זהב כ"א.

אתלטיקה קלה

איתי אילה מהפועל ים, השוהה בלימודים בארה"ב, קבע שיא אישי בריצת 400 מ' בזמן של 48.68 ש' ושיפר ב־3 מאיות השניה את הישגו השנה, אותו קבע רק בשבוע שעבר. התחרות נערכה בבויסי, איידהו. אילה זכה במדלית הארד.

נקבעו 16 הקבוצות של האנ.בי.אי לפליי־אוף

מאת שמואל מל

החלק הראשון של ליגת האנ.בי.אי עומד להסתיים ביום ראשון הקרוב. לאחר סידרה מתישה של מאבקים נקבעו 16 הקבוצות שיטלו חלק בהצגה השניה והעיקרית "הפלייאוף". מבט אל המאושרות שהבטיחו את מקומן בשלב זה מורה כי כמעט ולא חל שינוי לעומת אשתקד. הטובות נותרו בצמרת, הגרועות ניצצו פה ושם ולעיתים אף הפתיעו אבל בסופו של דבר נותרו מאחור.

אלופת השנה שעברה בוסטון סלטיקס שמרה על כתר אליפות הבית האטלנטי. היא לא שיחזרה אמנם את הישגיה ובעיקר כשלה במשחקי החוץ, אבל גם כך יש לה המאזן הטוב ביותר באיזור המזרחי, מה שמבטיח לה את הביתיות בכל מפגשי האיזור שלה. מחסור בשחקני ספסל טובים הוא שפגע במאזנה.

ד"ר ג'י הפורש בסוף העונה מפעילות בגיל 37, הוליך את פילדלפיה 76 לפלייאוף כשהוא נעזר ב"מנק" צ'רלס בארקלי. כוכב עבר של הפילדלפיה, מוזס מלון, הופיע העונה במדי וושינגטון בולטס וסייע לה להמצא עם 16 המאושרות. מוזס הסתייע במהלך העונה במלון אחר ג'ף שהצטיין בעיקר בכושר הקליעה שלו.

בית המרכז משגר לגמר לא פחות מחמש קבוצות. הבולטות מבין החמש הן דטרויט ואטלנטה שנאבקו עד לרגע האחרון על הבכורה. בדטרויט ניגן כינור ראשון הרכז אייזיה תומס ואילו אצל ההוקס מאטלנטה נתן את הטון וילקינס שבלט בעיקר במשחק ההתקפה שלו.

מילווקי באקס אלופת הבית בשש השנים האחרונות סבלה השנה ממכת פציעות, שמנעה ממנה מקום ראשון אך לא מקום בין ה־16. אינדיאנה העולה הרביעית מבית זה היא אחת ההפתעות הנעימות של העונה למרות שבשורותיה אין כוכבים גדולים.

מייקל ג'ורדן הגדול הקלע המצטיין של העונה הרגילה הוא האחראי הישיר לעלייתה של שיקאגו בולס כקבוצה החמישית מבית המרכז.

את המאזן הטוב ביותר בחלק הראשון של העונה צברה לוס אנג'לס לייקרס שהוכתרה באלופת הבית הפאסיפי. עם מג'יק ג'ונסון במיטבו דוהרו הלייקרס לעבר זכיה ללא מעצורים. השנה הגרשים יותר מ־60 נצחונות מעניק לה יתרון ביתיות משמעותי בהמשך הדרך בכלל סידרת הגמר אליה קרוב לוודאי תגיע.

מהבית של הלייקרס עלו שלוש קבוצות נוספות. פורטלנד שהציגה התקפה מעולה ומהירה המחפה על מחסור בשחקנים בגובה. גולדן סטייט שבניצוחו של המאמן ג'ורג' קארל הגיעה לפלייאוף לראשונה אחרי 10 שנים וסיאטל שנעזרה בשלושת קלעיה המצטיינים צ'יימברס, אליס ומקדניאל כדי להצטרף לחבורה המכובדת.

דיק מוטה, המאמן הוותיק המנוסה שנכנס לא מזמן ל"מועדון ה־800" כמאמן השלישי בהיסטוריה שזכה ב־800 נצחונות הוליך את דאלאס מבריקס לזכיה באליפות בית המערב התיכון. הם חלפו על־פני אלופי אשתקד יוסטון רוקטס שסבלו העונה מביש מול בשל מכת פציעות וסמים שלא איפשרה להם להציב את ההרכב הטוב הכולל את סמפסון ואולג'יואן.

יוטה ג'ז הציבה היא העולה השלישית מבית זה ודנבר בעלת המאזן השלילי משלימה את ההרכב למרות האכזבה שהנחילה לאוהדיה.

נבחרת הנוער מחר לשווייץ

מאת אשר גולדשלגר

נבחרת הנוער בכדורגל תצא מחר בבוקר לשווייץ כדי ליטול חלק בטורניר הבינ"ל לקבוצות שיחל בשבוע הבא.

מאמן הנבחרת גיגי כהן ניפה ערב החג את שלומי ממן משמשון, מני בסון מהפועל פ"ת ומרדכי ועקנין מהפועל ירושלים.

קבוצת הפועל פ"ת תובעת מההתאחדות לכדורגל לדחות את משחקיה במסגרת הליגה עד לשוב נבחרת הנוער שכן שניים משחקניה קושולי ואלון חזן יוצאים עם הנבחרת.

ההתאחדות לכדורגל טוענת, כי שני שחקני נבחרת אינם מאפשרים דחיית משחקים. בפ"ת משוכנעים, כי ניפויו של בסון מלך השערים בטורניר בנוירילנד נעשה כדי למנוע דחיית משחקי הקבוצה.

מקנרו שוב נקנס

הטניסאי האמריקאי "השובב" ג'ון מקנרו שוב נקנס והפעם משום שאחר להודיע על השתתפותו בטורניר בטוקיו על סכום פרסים של 600,000 דולר.

מקנרו שנקנס לפני כמה ימים ב־2000 דולר על שעלב בשופט המשחק בגמר הטורניר בדאלאס.

הצ'כי מציר הודיע על פרישתו מהטורניר בגלל פציעה [illegible] בתחרויות ביניהם, עלו שלושת הגדולים לשלב הבא: איוואן לנדל מצ'כיה ניצח את מציביאנסה מקנדה. השוודי סטפן אדברג גבר על האמריקאי גראב וג'ימי קונורס, שיופיע בחודש אוקטובר, ברמת השרון, ניצח טניסאי אמריקאי אחר בשם פריט.

אתלטית מתה מזריקה

אחת האתלטיות הטובות ביותר של מערב גרמניה בידג'יס, דרסל בת 26 מצאה את מותה מזריקה שקיבלה בשל לומבאגו (מיחושי גב). המקרה אירע בבית החולים במיינץ שם אושפזה האתלטית המצטיינת.

דרסל תפסה את המקום הרביעי באליפות אירופה האחרונה בקרב 7 כשצברה 6487 נקודות וסיימה במקום הרביעי השלישי בתחרויות גביע אירופה ב־1983 ו־1985.

בהתאחדות יבחנו צמצום הליגות

מאת אשר גולדשלגר

ההתאחדות לכדורגל תבדוק מחדש את המשך תהליך צמצום הליגות בעקבות כנס נציגי הקבוצות הלאומיות והארציות שנערך ביום א'.

במהלך הכנס הביעו כל הנוכחים את התנגדותם להמשך התהליך של הצמצום מ־14 ל־12 קבוצות הליגות הלאומית והארצית. עובדה זו עוררה את ראשי ההתאחדות לכדורגל.

שאול סוויררי יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל אמר אמש, כי ההתאחדות לכדורגל לא תתעלם מעמדת נציגי הקבוצות והיא תקיים התייעצויות מוקדמות בטרם תעלה את הנושא.

הבעיה שמכבידה על היו"ר סוויררי היא עמדת מזכירות מרכז הפועל הקובעת, כי יש להמשיך בתהליך הצמצום ל־12 קבוצות.

סוויררי הדגיש עוד, כי לא יעלה את עמדת נציגי הקבוצות במוסדות ההתאחדות אולם נציגי מכבי ובראשם עודיקס מילצן, יעלו את עמדת הקבוצות בישיבה הקרובה, עובדה שתקל על סוויררי, הנוטה לקבל את עמדת הקבוצות.

עמיתיו של סוויררי להנהלת ההתאחדות ציינו, כי הבעיה היא שאיש מבין הנציגים בכנס לא תמך בהמשך תהליך הצמצום. לכל היותר היו כאלו שתבעו לעצור את התהליך לשנתיים לצורך בדיקה.

ה"מעופפים" לבית הגמר בטורניר האביב בשוויץ

מאת יצחק וישהוף שליחנו המיוחד

נבחרת ישראל בכדורעף הקטילה אמש לבית ה־1–8 בטורניר האביב בבירשוואל, לאחר נצחון על צרפת – 0:3 (8:15, 4:15, 8:15).

לישראל הספיקה שעה אחת, כדי להביס את הצרפתים. אולם השמחה נמהלה בעצב בשל פציעתו של אחד משחקני המפתח, אורן שר, שנחת על רגלו, סובב את קרסולו, והובהל לבית החולים.

שר יעדר ממשחק היום נגד נבחרת המארחת, שוויץ, על המקום הראשון בבית המוקדם. דווקא לאחר יציאתו של שר במערכה הראשונה הצליח מחליפו, גיל פישל בעזרת אורי חבר ואליעזר כגן לטוטס את הצרפתים, שהופיעו למעשה עם נבחרת המשנה שלהם.

גם המחליף שמאי גלזר התעלה במשחק הנגנתו ויתר שחקני השישייה סייעו לנצחון הקל. שפטקובסקה מפורטוגל.

בערב התגברה שוויץ על צרפת – 1:3. אחרי המשחק ניהלו הישראלים את סדר הפסח, בניהול יעקב הרשקו.

נבחרת הנשים של ישראל הובסה על־ידי המערב־גרמניות 3:0 (15:3, 15:13, 15:2).

טניס לנוער לקביעת סדר דירוג עולמי

במרכז הטניס ברמת־ים נפתחו היום משחקי בית הגמר בתחרות הבינלאומית לנוער לדירוג עולמי. רביב ויינדפלד מישראל מדורג ראשון. דירוגו בנוער העולמי מקום 38. המדורג שני הוא בעז מרגשטיין ושלישי השוודי סאודין וחיים ציון. בתחרות יטלו חלק 32 טניסאים, מהם 18 אורחים מחו"ל. אתמול נערכו תחרויות מוקדמות. עוזי יעקבי – אסף אסור 4:6, 3:6. יוסף ברשמחן – אלכס וילברמן 5:7, 1:6.

המנצח בתחרות יזכה ב־40 נקודות בדירוג העולמי לנוער, השני ב־30 נקודות והשלישי ב־20 נקודות. בתחרות לנערות מדורגת ראשונה דליה קוריאט, לפני חגית אחזין, יעל סגל וחבית גלאון. בתחרות משתתפות 24 נערות, מהן 14 אורחות. ארבע טניסאיות הבטיחו עלייתן לגמר במוקדמות שנערכו אתמול: אלישבע ברים, סופי שלום, ריקי אחזין וקלופט מבלגיה.

הלוח הכללי · ידיעות אחרונות · הלוח הנפוץ ביותר · דבר ראשון בבוקר

קבלנים מציעים
● בבעש־סכיון למכירה דירות 4, 5 חדרים, מרפסות, דירת קוטג' חבסה. "בית הפרחים" דירות 3, 4, 5 חדרים. דירות בגן "בית 29" דירות 4, 5 חדרים 146 מ"ר לפיקוס. 03-357191, 03-650281 "אפר־יקה ישראל להשקעות" (27026)

דירות למכירה

עסקים
● דרוש משקיע רציני לעסק מבוסס (27022) 03-885755, 03-736871

אולמות
● להשכרה אולמות ממוזגים 200 מ"ר. 03-768011-2 (26979)

משרדים
● למשרדים/ עסקים אולמות ממוזגים. 03-768011-2 (26981)

הצעות עבודה

מכוניות

מכירות

רוצים לקנות
● ישראל קונה הכל דירות 03-958678 03-828567 03-876224 (27014)

רהיטים

חוגים

ריפוי והרזיה

פוליש וניקיון

נרשמו לנישואין

שירותים

הכרזות

שוק המציאות

חוק הזהרכנות שינה בתשובה, תשמ"א 1981

דבר היום

הבקבוק והתבערה

לתסיסה הבטחונית מעבר המזרחי של הקו הירוק סיבות עכשוויות, הנוספות למצב־היסוד של התנגדות תושבי השטחים לשלטון ישראל. המועצה הלאומית הפלשתינית, מעין אסיפת־המחוקקים של אש"ף, עומדת להתכנס בשבוע הבא. לקראת אירוע זה מחזר יאסר ערפאת אחר יריביו מ"חזית הסירוב" הפלשתינית ומשלם תמורת חיבוקים עם ג'ורג' חבש ועם נאיף חוואתמה בביטול מוצהר של ההסכם עם המלך חוסיין מפברואר 1985. הירדנים כועסים, תומכי ערפאת בשטחים מבקשים להפגין פעילות; התמרמרות האסירים הבטחוניים על שינוי בסידורי מגעיהם הם שלטונות בתי־הסוהר סיפקה עילה מתמשכת להתפרעויות.

כשלעצמה, לעומת זאת, אין התסיסה חדשה. היא ממקדת תשומת־לב ציבורית כאשר ביטוייה קטלניים וקורבנותיה אזרחים וילדים, כמו בפשע ההתקפה על רכב משפחת מוזס מאלפי־מנשה במוצאי־שבת. אם היתה תחושה כי ההתנחלות בשטחים מסוכנת במיוחד בצמידות לריכוזים עירוניים דוגמת שכם וחברון, באה זריקת בקבוק־התבערה על מכונית מוזס והוכיחה כי עשרים שנה לאחר מלחמת ששת הימים ו"חמש דקות" מכפר־סבא, כבמודעות־הפרסומת, חייבים עדיין המתיישבים בגדה המערבית ובעזה להבין במה הם מסכנים את עצמם ואת משפחותיהם. בוודאי אסור שחייהם יהיו הפקר ושתוקפיהם יוכלו לבצע פיגועים בלא סיכול, לכידה ועונש. אך אין גם מקום לאשליות בדבר אפיו הרגוע של השטח או לכושרם של כוחות־הבטחון להקצות שומר לכל מתנחל וליווי לכל רכב.

לעתים קרובות מדי נרתעים אישים פוליטיים, משני המחנות הגדולים, מאמירת אמת כאובה זו. מכלל זה יצא אתמול שר־הבטחון יצחק רבין, בראיון־רדיו. כמה גורמים המתיימרים לדבר בשם המתנחלים, דוגמת "התחיה", כבר מיקדו את התקפותיהם האישיות ברבין, כמו גם בשמעון פרס ובראש המינהל האזרחי בגדה, תא"ל אפרים סנה. התקפות אלה ראויות לגנאי. השתוללות־גמול של מתנחלים (שפגעו לא רק ברכוש ערבי, אלא גם בקציני צה"ל שנזעקו למקום הפיגוע) והצהרות נציגיהם הפוליטיים מלבות את התבערה וגוררות את השלטונות לתגובה תמוהה, נוסח עקירת שלוש שורות פרדס מכל צד בשולי הכביש. הפרדס שאליו נכנסה ישראל במדיניותה בשטחים סבוך מכדי שימצא בו נתיב כה פשטני. אי־אפשר להחזיר את השד לתוך הבקבוק, אך בתבונה מדינית ובמאמץ בטחוני ניתן להקטין את התבערה.

בשולי דברים / מאיר בראלי

הצבת הראשונה

פורסם דו"ח מבקר ההסתדרות. הביטוי דו"ח קשה אינו ממצה את חומרת העניין. המבוקרים לא ניסו לסתור את הממצאים. הם גם לא טענו שהתנהגותם בלתי־נמנעת ושהמציאות מחייבת לנהוג כך. כל מה שעשו היה – מתן פרסום לסיפור על המבקר נפתלי בלומנטל, שלא היה טוב מהם כשעמד בראש קונצרן ההסתדרות. מובן שטענה זו אינה מקטינה את אחריותם למעשיהם. המבקר, שנוקר אף הוא, השיב בטענה מוזרה עוד יותר – דווקא משום שהיה חוטא בעצמו, הוא מסוגל לתפוס את החוטאים.

למקרא הדו"ח עצמו, תגובת המבוקרים ותגובת המבקר על התגובה, מזדקרת במלוא חומרתה השאלה העיקרית: היכן "הצבת הראשונה" לתיקון ההסתדרות, שבלעדיו לא תוכל להתקיים?

ועידה בין־לאומית ויציאת יהודי ברה"מ

אילו האמנתי שוועידה בין־לאומית תביא את מתן היתרי היציאה מברית־המועצות, הייתי משנה את עמדתי השוללת ועידה כזאת מכל וכל – בלי להיסוג משום נימוק שהעליתי בגנותה של אותה ועידה. כל הסכנות שוועידה כזאת ממיטה על ישראל פחות חשובות מאשר שחרור יהודי רוסיה ליציאה משם. היהודים החופשיים בישראל חייבים ליטול על עצמם סיכונים גדולים למען אחיהם המשועבדים בארץ הגולאגים. אמנם ועידה בין־לאומית תכניס אותנו למצבים מדיניים קשים מאוד, אבל מוטב מצבים מדיניים שקשה להיחלץ מהם עם יהודים פה, מאשר מצב מדיני נוח יותר כשהיהודים שם.

אין אני מאמין שוועידה בין־לאומית תשפיע על הרוסים שיתנו היתרי־יציאה בהיקף ניכר. עד כה מתן היתרי־יציאה לא היה פונקציה של יחסי ישראל עם ברית־המועצות. הם נתנו היתרי־יציאה למען היחסים החשובים להם ביותר — עם ארצות־הברית. נתנו לרבע מיליון יהודים לצאת כשהיחסים אתנו אף נותקו והם היו אנטי־ישראלים כפי שלא היו לפני כן ואחרי כן. הם חיפשו את הסנאט וקיוו שהיתרי־היציאה יעזרו להם. כל פעילותנו למען היתרי־היציאה תועלתה תמיד היתה עקיפה. היא עזרה להניע פעילות במערב־אירופה ובארצות־הברית. הכרת הסובייטים שליציאת יהודים יש השפעה בארצות־הברית היא שקבעה.

מגדל דויטש והעליה

לא די להתכונן לקליטת המוני עולים שיגיעו הנה בטיסה ישירה או דרך רומניה או אפילו דרך וינה, כבעבר. הכרח הוא לפתור מיד את בעיות הקליטה של אלה שכבר הגיעו.

לא די לחפש פתרונות כוללים לבעיה כולה. חשוב לא פחות לפתור את בעייתו של כל פרט ופרט, למשל את בעייתו של מגדל דויטש.

מגדל דויטש הוא עולה מווילנה, בן 62, שלא הסתדר במקצועו, צילום ופיתוח תצלומים. בעזרת עולים העובדים בקליטה סודר האיש בעבודה, מועטת שכר, במרכז הקליטה "אושיות" ברחובות. הוא היה מעין שומר לילה ואחראי לקליטת עולים שהגיעו בשעות הלילה.

מגדל דויטש פוטר ממשרתו מפני שהוא בן 62. זקן מדי. מרום אינה יכולה לקלוט עולים.

קואופרציה צרכנית

בתנועה הקואופרטיבית בעולם יש הצלחה מיוחדת לקואופרציה הצרכנית דווקא. הקואופרציה היצרנית לא היכתה שורשים – כשהיא מצליחה היא משילה מעליה את האופי הקואופרטיבי, וכשהיא נכשלת היא מתחסלת, כמובן. הקואופרציה האשראית מגלה נטייה להיות למוסדות אשראי, לאורדוקא קואופרטיביים.

הקואופרציה הצרכנית, שרשמה לזכותה הצלחות במקומות רבים מאוד, לא הבריאה אצלנו – בגלל אופיינו הריכוזי. יש לנו מפעלים גדולים, אבל אין הם צמודים למבנה הקואופרטיבי.

אני מציע לכל קורא להכנס לסופרמארקט הקרוב לביתו, לזה שהוא קונה בו בקביעות, ולהתעניין באפשרות להצטרף כחבר לקואופרטיב הצרכני הזה. אכן, אפשר להגיע לזאת אבל רק אחרי דילוג על מכשולים מיותרים לגמרי. יש לפנות למרכז רחוק, אין לעשות זאת במשרדי הסופרמארקט עצמו. התוצאה היא שהלקוחות נשארים לקוחות ואינם שותפים לניהול הסופרמארקט, המתנהל בשיטה הריכוזית.

מרד הבורים

ניכרת ירידה בהקפדה על עברית נכונה ברדיו ובטלוויזיה. ידוע שמרואיינים ואנשים אחרים מבחוץ, שמגישים להם את המיקרופון, אינם מקפידים ברובם על העברית שבפיהם (הם אינם מקפידים גם על העברית שבעטם). האשמה בעניין זה אינה ברשות השידור, אלא במורי ישראל וברשת החינוך שלנו בכללה. יש שפות קשות יותר משפתנו ודובריהן, לפחות בעלי ההשכלה שבהם, מדברים בלי שגיאות צורמות כמו אצלנו.

בשנים האחרונות התרבו השגיאות גם בפיותיהם של שדרני ישראל. ולא רק בהיגוי, אלא פשוט שגיאות בדקדוק ושגיאות בשימוש במלים. משתמשים במלה הלא נכונה.

פעם היתה ברשות השידור סמכות. בעל הסמכות היה אדם ראוי לסמכות בענייני לשון, אבא בנדויד. חוששני שבורים, אשר סמכותו הכבידה עליהם, מרדו בו ומרד הבורים הצליח. תמיד הוא מצליח.

בזווית חדה / חגי אשד

הם משחקים ב"נדמה לי"

שמיר מייחס לאמריקאים דבקות בהסכם קמפ דייויד במתכונתו הטהורה. אין דבר כזה. הממשל בוושינגטון מכריז על דבקותו בתוכנית רייגן המתנגדת לשלטון קבע של ישראל בשטחים ודוגלת בגישה של "שטחים תמורת שלום"

הם משחקים ב"נדמה לי". קודם־כל עם עצמם, אך גם אתנו, עם כולנו. ליצחק שמיר נדמה שהוא מגן על שלמות הממשלה כאשר הוא פוצה את פיו נגד שמעון פרס ורעיון הוועידה הבין־לאומית. הוא לא שואל את עצמו, כנראה, מה האלטרנטיבה שהוא דוגל בה למעשה ואם היא טובה יותר. הוא סומך על כשלון ההכרעה המתמשך של מפלגת העבודה, ועל כך שגם היא לא תשאל את השאלה הזאת ולא תענה עליה.

בינתיים – עשה – זאת למען כולנו – "וושינגטון פוסט". מולנו שהוא לא מכה לתידרוכי ההסברה של שתי המפלגות הגדולות בישראל. לאחר ש"וושינגטון פוסט" הסביר מדוע הוא שולל את רעיון הוועידה הבין־לאומית גם כדבר לא מצוי בהישג־יד וגם כדבר לא רצוי לארה"ב, הוא סיים בקריאה לממשל לחזור ולהפעיל את "תוכנית רייגן". הקריאה הזאת קצת מיותרת, כי גם הנשיא עצמו אמר לאחרונה בראיון רדיו, שהוא מוסיף לדגול בתוכנית הנושאת את שמו. והנה תוכנית זאת מגשימה בדיוק את "חזון הבלהות" "האוילי והמסורף", ששמיר מייחס לפרס. הנשיא רייגן כבר רוקן את הסכם קמפ־דייוויד מתוכנו: בכל מה שנוגע לעתיד הגדה המערבית ורצועת עזה. הוא לא השאיר את העתיד הזה פתוח למשא־ומתן, אלא כבר קבע אותו. המשא־ומתן הישיר בין ישראל לירדן, אם יהיה בכלל, ייסוב רק על פרטי הביצוע של תוכנית רייגן, לא על מהות ההסדר: זו העמדה האמריקאית.

יצחק שמיר משחק ב"נדמה לי" כשהוא מייחס לאמריקאים עמדה של פתיחות ודבקות בהסכם קמפ־דייוויד בטהרתו. אין דבר כזה. תוכנית רייגן קובעת כי "ארה"ב לא תתמוך בהקמת מדינה פלשתינאית עצמאית בגדה המערבית ובעזה ולא תתמוך בסיפוח או בשלטון קבע של ישראל". "דעתה המוצקה של ארה"ב היא כי שלטון עצמי של הפלשתינאים בגדה המערבית ובעזה, הקשור בירדן, טמון בו הסיכוי הטוב ביותר לשלום ממושך, צודק ויציב". ולהלן "את גישתנו אנו מבססים על העקרון של שטחים תמורת שלום".

תוכנית רייגן דוגלת גם ב"פשרה טריטוריאלית" – עוד רעיון "אוילי ומסורף" מ"חזון הבלהות" ששודד את שנתו של יצחק שמיר בלילות. ממש מצע המערך. מה יכול להיות יותר מסורף ואוילי ממצע המערך? נאמר שם כי "השטחים שישראל תידרש לוותר עליהם בגדה המערבית ובעזה ישפעו מסידורי הבטחון ומהמידה של שלום אמת שיוצעו לה בתמורה". ויש שם גם עקיצה סמויה לשמעון פרס בנושא הפשרה הטריטוריאלית. "בגבולות שמלפני 1967 היה שטחה של ישראל ברוחב של 10 מילים בלבד בנקודה הצרה ביותר. רוב האוכלוסיה של ישראל חי בטווח הארטילריה של צבאות ערב העוינים. אין ברצוני", קבע רייגן, "לדרוש מישראל לחזור ולחיות כך שוב".

לפי "מפת רייגן" היישוב אלפי־מנשה, למשל, איננו מיותר ואולי גם לא אריאל. מה ששייך לעמנואל – גם לתושבי היישוב החרדי הזה לא איכפת באיזו גלות הם חיים, ובלבד שיחיו לפי פסקי ההלכה של הבד"ץ. מה ההבדל לדידם בין גלות ישמעאל לגלות ישראל? אבל שלא תהיה טעות בעניין זה: תוכנית רייגן קובעת, כי "ארה"ב לא תתמוך בשימוש באדמות נוספות להקמת התנחלויות בתקופת המעבר". יתר־על־כן, התוכנית ממליצה על הקפאה מיידית של התנחלויות ישראליות, כתרומה להרחבת המשתתפים במשא ומתן. אלה הן העובדות, שחור על גבי לבן. ישר מהתוכנית. יצחק שמיר צריך לעשות סדר במוחו. נקודת ... ובלשון מתנה־יהודה וביתר ירושלים ומול "הפועל" באר־שבע) שהוא סיגל לעצמו. הוא יכול לומר על שמעון פרס ועל הוועידה הבין־לאומית מה שהוא רוצה. אבל האלטרנטיבה שהוא דוגל בה היא גרועה לפחות באותה מידה מבחינתו. אין סיפוח. אין שלטון קבע ישראלי ביהודה, שומרון ועזה. יש דרישה להקפאת ההתנחלויות ויש אפילו תעמולת בחירות למען המערך בדמות תמיכה ברעיון "הפשרה הטריטוריאלית". וכל אלה בנקודת מוצא אמריקאית: להתחלת החיזור אחרי ירדן, כדי שתסכים להתחיל לשאת ולתת עם ישראל בתיווך אמריקאי בלבדי, על בסיס "תוכנית רייגן", כנקודות מוצא למשא־ומתן זה. שיפסיק לשקר ולכזב לעצמו ולנו, סליחה, "לשחק בנדמה לי", כשהוא טוען שלגבי האמריקאים הסכם קמפ־דייוויד הוא ההסכם המחייב. מה שמחייב את הנשיא רייגן זה הפירוש המגביל והמצמצם להסכם קמפ־דייוויד, הנושא את שמו והקובע במפורש, ששטחי יהודה ושומרון ועזה, ברובם המכריע, יהיו נתונים לשלטון עצמי פלשתיני הקשור בירדן.

ואם להגיע להסכם כזה המבוסס על פשרות כאלה – למה לעשות זאת רק עם האמריקאים? למה לא גם עם הרוסים והסינים והאירופים? למה לא לקבל תמורה מכולם כער פשרה שנצטרך לעשות גם לפי תוכנית רייגן? למה לא לקבל גם פתח הולך ומתרחב לעליה ולחידוש יחסים עם ברה"מ ועם סין, בצירוף מסחר פתוח ותפשי הולך ומתרחב עם סין ועם יבשת אסיה כולה? וכל אלה כבר בתחילת התהליך של המשא־ומתן שייפתח בכינוס המעצמות, עוד לפני שיהיה הסכם מלא כזה או אחר. "תוכנית רייגן" טובה יותר ליצחק שמיר? תיווך אמריקאי בלעדי טוב יותר? תיווך של "אמריקה האחרת" – זאת שאחרי איראן ופולארד ולפני שהקול השחור בקונגרס השמיע את מלוא דרישותיו לגבי דרום־אפריקה. ומי יודע מה עוד? יצחק שמיר, הנועל מראש את כל הדלתות האחרות, חי בעולם של דמיון וכבר נאמר כי "כל הפוסל במומו הוא פוסל". הצרה היא שהוא רוצה לגזור את כולנו אחריו.

גם בעניין זה הוא משחק ב"נדמה לי". הממשלה הזאת אין בכוחה להפסיק את פעילותו למען ועידה בין־לאומית מן הטעם הפשוט, שהסובייטים ממשיכים להידבר אתו עליה, וגם האירופים. האמריקאים יצטרפו גם הם למשחק. השאלה "מתי". הם רוצים להבטיח קודם־כל שיקבלו "תמורה אמריקאית" מהסובייטים בעד הסכמתם לשיתוף הסובייטים בוועידה בין־לאומית. לא רק "תמורה ישראלית". למה לנו להמתין עד שהם "ימכרו אותנו" – כלומר את הסכמתם לוועידה בין־לאומית בהשתתפות הסובייטים – בלי ידיעתנו ובלי השתתפותנו בהסכמה זאת? למה שלא נקדים ונהיה שותפים לעיסקה של "תן וקח" לפני שהיא תיעשה בלעדינו ועל חשבוננו? מה האלטרנטיבה של שמיר? תוכנית רייגן כנקודת־מוצא לוויתורים כפויים נוספים, בעד תמורה קטנה ומצומצמת פי כמה וכמה מהגברת התלות הישראלית ב"אמריקה האחרת". ואגב, תוכנית רייגן פורסמה בהפתעה גמורה לישראל, בלי ש"הגאון התורן" של "חירות", משה ארנס, שהיה אז "השגריר הטוב ביותר" בוושינגטון, ידע על הכנתה דבר וחצי דבר עד שפורסמה ברבים. מנין ליצחק שמיר שהפתעה כזאת לא תחזור שוב במהדורה גרועה פי כמה?

מועדים לפורענות

מאת דני רובינשטיין

בכל שירבו הפיגועים כמו זה שקרבנותיו היו בני משפחת מוזס, יזכו בפופולאריות גוברת רעיונות הגרדומים, הגירושים וסגירת מכללות ועיתונים ערביים. וזה לא יהיה הסוף, כי יצטרכו להעניש גם יהודים שיתנגדו לכך

השלכת בקבוק־תבערה – כמו זה שהמיט אסון נורא על משפחת מוזס מאלפי־מנשה – היא אירוע שיגרתי למדי בגדה המערבית. כמעט כמו יידוי אבנים. המקומות המועדים לתקריות קבועים: מרכזי הערים, במיוחד שכם ורמאללה, וסמוך למחנות הפליטים הפזורים בין ג'נין לחברון. גם מקום התקרית האחרונה מועד לפורענות. תעיד על כך רשת הגדר שהוצבה בין הפרדס לכביש, כדי למנוע יידוי אבנים והשלכת בקבוקים וכדי שהמשליכים לא יוכלו לחמוק מהר אל תוך הפרדסים.

רק שעת התקרית היתה קצת יוצאת־דופן. מי שנוסע הרבה בשטחים ומי שגר בהם יודע, שדווקא שעות החשיכה הן הבטוחות ביותר. ברוב הגדול של כלי־הרכב הנוסעים בכבישי הגדה והרצועה הם של ערבים ובשעות הלילה אי־אפשר להבחין בצבע לוחיות הזיהוי של המכוניות. מה גם שיש ציבור גדול של ערבים – ערביי מזרח־ירושלים בתוכם – שנוסעים במכוניות בעלות לוחיות־זיהוי ישראליות ובהם, כמובן, אין מיידי האבנים והבקבוקים רוצים לפגוע. במי פוגעים בשעות הלילה? רק ברכב שאפשר לזהותו בבירור. אוטובוס קו 60, למשל, שנוסע בין ירושלים לקריית־ארבע. גם בצומת חאבלה אפשר היה לזהות במוצאי־שבת בבירור את המכונית הישראלית. פשוט, משום שהכביש המוביל לאלפי־מנשה אינו מוביל לשום מקום אחר וכלי־רכב המגיע לצומת חאבלה ממזרח יכול להיות רק רכב של ישראלים היוצאים מהשכונה.

אלפי־מנשה היא שכונה הנמצאת באמת "חמש דקות מכפר סבא". מתגוררות בה משפחות ישראליות שהגיעו לשם בעיקר מסיבות כלכליות. נכון אמר ראש מועצת אלפי־מנשה לראש עיריית קלקיליה, שלא תושבים משכונתו מיהרו באותו ערב לפגוע ברכוש ערבי בקלקיליה. מי שעשו זאת היו מתנחלים מיישובי "גוש־אמונים", שבאו מכביש שכם, נחסמו בכניסה לקלקיליה על־ידי צה"ל ועברו את העיירה ברגל, במסע עונשין שעיקרו יידוי אבנים בחלונות, גרימת נזק למכוניות, הפיכת פחי־אשפה וצעקות רמות. הנזק היה מועט, ובין אלה שניזוקו היה ראש עיריית קלקיליה עבד אל־רחמן אברסנינה. מי שנהנה מכך היו אלה מבין ערביי השטחים המכונים "חוגים לאומיים". אברסנינה מונה לתפקיד על־ידי הממשל הישראלי, אחרי שהודח ראש העיר הנבחר, אמין אל־נאצר, אוהד אש"ף. הוא דובר עברית לא רעה, כפי שנוכחו צופי הטלוויזיה בערב החג, ועושה הכל לשיפור היחסים עם הממשל ועם שכניו הישראלים. בליל התקרית בצומת חאבלה אמרתי לאחד המתנחלים, שאברסנינה רחוק מלהיות איש אש"ף. הוא ענה לי "ערבי זה ערבי" והוסיף עוד ביטויים, שאינם ראויים לציטוט.

גם הניצול הפוליטי של הפיגוע הנפשע היה כחזור מהרגע הראשון. שמעון פרס אשם, בגלל יוזמות השלום שלו והוועידה הבין־לאומית; צה"ל אשם, בגלל מדיניות היד הרכה. הממשלה אשמה, כיוון שאיננה בונה עוד יישובים. גם התקשורת אשמה (אגב, בבטאון המתנחלים "נקודה" מועלית לאחרונה תביעה לפעילי "גוש אמונים" להקים "התנחלויות" בתקשורת הישראלית, שחשיבותן אולי רבה יותר מהתנחלויות בשטח).

על רקע קלקיליה המסוגרת דרשה דניאלה וייס, בת חסותו של הרב לווינגר, הקמת גרדומים למחבלים ומיד. אחרים תבעו גירושים. המתונים שבין המתנחלים דרשו מצור כלכלי על קלקיליה. לפזר בעיירה כרוזים ומשמרות, שימנעו את היהודים מלקנות בחנויות הערבים. כל ההצעות ידועות. ככל שיש יותר מקרים כאלה, כמו בקבוק התבערה על משפחת מוזס, רעיון הגרדומים נהפך לפופולארי יותר וכך רעיונות הגירוש, סגירת עיתונים, בתי־ספר ומכללות וחרם כלכלי. וזה לא יהיה הסוף. משום שצריך יהיה להעניש בחומרה גם ישראלים ויהודים שיתנגדו לכך. האם גרדומים, תאי־צינוק, ענישה נוקשה, גירושים והשתקת התקשורת ימנעו אסונות כמו זה של צומת חאבלה? התשובה היא לאו, לאו מוחלט. מפחיד היה לראות בליל התקרית ליד קלקיליה כיצד רבים והולכים הישראלים שמבקשים לנסות דרך כזאת.

על הנפקות וערכים

מאת ישעיהו פרי

אין כל פסול בעצם ההזדקקות לנטילת הלוואות מן הציבור באמצעות הנפקה של אגרות חוב – אלא אם אין המנפיק מתכוון ומסוגל לעמוד בהתחייבותיו

"רוח רעה" מרחפת בחללנו, ובורסה שמה. באנשי שלומנו מצויים חברים אשר מדי הלוך "הרוח" כנגדם, מאבדים עשתונותיהם, מסתערים בחמת קנם, ואוי, ואבוי, וסוף הדרך וסוף פסוק.

האמנם? מוטב, לשם שינוי, להתבונן בתוכן ולא בקנקן. הבורסה היא מסגרת גג לפעולות שונות הכלולות יחדיו במושג "שוק ההון", אף כי רב השוני ביניהן. אין דין איגרת חוב כדין מניה, ואין מסחר במניות דומה למסחר באגרות.

כידוע, אישר מרכז התק"ם לפני ימים מעטים הקמת חברה להנפקת אגרות חוב, האמורה להתחיל לפעול בשבועות הקרובים. מדובר, למעשה, בנטילת הלוואות לזמן ארוך מקופות פנסיה וגמל, המכונים, משום מה, הציבור.

מוזר לשמוע את הטוענים בלהט, כי להנפיק אג"ח, תחת כנפיה של אותה בורסה, שימכרו לאותו "ציבור" באמצעות בנק כזה או אחר, כשר ואף רצוי, ואילו אותה פעולה בדיוק, משהיא נעשית תוך ויתור על הבנק, פסולה מלכתחילה.

צויין כי אותו "ציבור" אנונימי האמור לרכוש את אגרות החוב, איננו אלא מוסדות החיסכון הסוציאלי, החייבים להשקיע כספי החיסכון המופקדים בידם באגרות חוב ארוכות טווח שעיקרן ממשלתיות, ומיעוטן אחרות. קומץ מקבלי החלטות קובעים כיצד והיכן יושקעו הכספים (במסגרת הנחיות החוק), והם בעצם, נציגיו של אותו "ציבור" שכביכול החלו משלחים אותו, ובעל כרחו, לשוק ההון.

אין כל פסול בעצם ההזדקקות לנטילת הלוואות שבהן מדובר, באמצעות הנפקה של אג"ח, אלא אם אין המנפיק מתכוון ומסוגל לעמוד בהתחייבויותיו. אין לי ספק כי מעטים מאוד הגורמים במשק הישראלי המסוגלים ליתן אותה מידת בטחון לעמידה בהתחייבויותיהם ארוכות הטווח, כתנועה הקיבוצית.

על אף האמור עד כה, אין אני מאושר מן הצורך שנוצר להקים אותה חברת הנפקות ולפנות במישרין לשוק אגרות החוב.

יש לזכור כי החלטנו על פעולה זו, משום שמדיניות הממשלה ובנק ישראל חסמה בפנינו כמעט לחלוטין דרכים אחרות לגיוס הון להשקעות: מאז ביטולן של הלוואות הפיתוח הורעו מאוד תנאי מקורות המימון המיועדים להגדלת התוצר, וגם בתנאים אלה הולכים אותם מקורות ונסתמים. יבוא הון מחו"ל חסום כמעט לחלוטין. המגבלות שהוטלו על המערכת הבנקאית מייבשות למעשה גם מקור זה ולא נותרה לפנינו דרך אחרת.

אנו באים בטענות כבדות למדיניות הממשלה, על שינויי גישה, ערכים ועדיפויות, אך יש לדייק בעובדות ולשים כל דבר ועניין במקומו הנכון.

לכאורה, יש תקציב התיישבות כמימים ימימה. הסיוע לשיכון ניתן בדומה לכל עם ישראל. מרכז ההשקעות מאשר פרוייקטים ומקצה את המענק החלקי על פי שיקול לגופו של כל מקרה ובהתאם לאיזור שבו מבוצעת ההשקעה. ואף על פי כן תקציב ההתיישבות דולדל בצורה מבישה, המביאה את ההתיישבות הצעירה אל עברי פי פחת. מימון פיתוחו של המשק העצמי הודל כמעט ומכת הריבית הנוראה של השנתיים האחרונות סיבכה את כל המיגזר היצרני וניפחה ללא הכר את היקפי החוב והוצאות המימון. אם כבר נערכה רפורמה במס הישיר, מן הדין היה, שעיקר תשלומי המס, הנחסכים על־ידי השכבות המבוססות שבמדינה, יועמדו לרשות השקעות פיתוח בתנאים נאותים, ויוחזרו לבעליהם. בתום עשור שנים כשבצידם תשואה צנועה אך סולידית.

על עניינים אלה ודומים להם יש להיאבק במשותף עם חברינו בהסתדרות ובתנועת העבודה. בנסיבות הנוכחיות, באווירה הקיימת, לא יהיה זה מאבק קצר ופשוט. רק עקשנות והתמדה עשויים לחולל במשך הזמן את השינוי הדרוש.

(הכותב הוא מזכיר התק"ם)

עוד חצי דבר

אשרי היסטרי תמיד

מאת יצחק בן־נר

שמיר מדבר על ליל בלהות של פרס אבל בעצם מתכוון לסיוטיו שלו, שהפכו קשים יותר דווקא אחרי נצחונו בוועידת "חירות"

זה שהממשלה עלולה שלא ליפול, גם עכשיו, כשכולם מנבאים לה נפילה, ובבטחון מלא, זה בהחלט בגדר אפשרות סבירה. יותר מדי אנשים ביותר מדי תפקידים, נבחרים או ממונים, יודעים שהם עלולים לאבד את כל עולמם אם היא תיפול. הם לא יניחו לה ליפול.

אבל כל דאגן כרוני יכול להבין את חרדתו המתפלצת של רה"מ שמיר מן ההתעוררות הגוברת בנושא הוועידה הבין־לאומית הזאת. שמיר מדבר על ליל בלהות של פרס – אבל בעצם הוא מתכוון לסיוטיו שלו, בלילות הנדודים שלו, לילות שהפכו קשים יותר ויותר דווקא אחרי נצחונו בוועידת "חירות". כן, אומרות לו בועות־הצלליות של שרון וארנס על הקירות, כשמעבר להן מציצות הסילואטות של רוני וקופמן, ובבואתה המתייפחת של גאולה משגיחה מימין, ועננתו המאיימת של דוד לוי מציצה בו, תוך המתנה דרוכה, מצד שני, גם כן ימיני. כן, אתה עכשיו ראש התנועה – אבל אולי תתחיל להתנהג כמנהיג? איך אתה נותן לפרס הזה להשתולל ככה? הוא מדבר על שלום – אבל קורץ באותה עת, מעבר לגבך, להמונים, לקראת מערכת הבחירות המוקדמת. הוא רק קריצה בתנופה – ואתה יורד לסאבא ברוך או הולך לראות את "המלך ואני".

ואז מתחיל שמיר להזיע ולהתהפך על משכבו בלילה ולא לעצום עין. ואחר־כך הוא מתחיל לדבר מתוך שינה.

בטח שאפשר להבין את חרדתו של יצחק שמיר, אומר לי חברי החירות'ניק משה, שהסביר לי את כל שנכתב לעיל. שמיר פשוט מסוגל לראות את הדברים העתידים להתרחש, נסיבתית. לקרוא את האותות. הרי דבר מוליך אל דבר ומן הפח נופלים אל הפחת והפרס הזה שלכם, חתרן בלתי נלאה, כידוע, מכין כאן בפירוש נוסחה למלכודת של כניעה. זה לא ינוח, זה, עד שלא ימסור את כל ארץ־ישראל לידי זרים. אסון לאומי והעיוורון מסורף. בטח ששמיר צורח. אלא מה? הרי ארבעים שנה החזקנו מעמד בלי ועידה בין־לאומית. מה בוער לו עכשיו, לפרס? מה יש? מה רע לנו עכשיו? לפרס הזה, זה: בטוח, נעשה רע מאוד כשנאלץ להחזיר את ראשות הממשלה לשמיר, וראה שהכל מתנהל טיפ־טופ וההמונים לא יוצאים לרחובות בזעקת קבוצות "פרס! פרס!". נכנס לדכאון מזה. תקרא מה שאמרו המקורבים שלו. אז עכשיו, השאפתן חסר הגבולות הזה, מצא לו עורך חרש, על חשבוננו, כדי לצאת מן הדכאון שלו. הרי האיש הזה, כשהוא נחוש בדעתו השלילית, מסוגל להשיג כל דבר שהוא רוצה בו ואין גבול לכוחו ולהלחצים ולאיומים ולתכנונים שהוא יכול להפעיל. הוא מסוגל הרי למכור את האמא שלו – לא אמרתי את האמא הערבית שלו. דהיינו – בעד נזיד שלום מפוקפק – לא אמרתי בעד נזיד־תדיראן. בחייך! הוא ילחץ ויתחנן ויבטיח ויקיים. הוא יעשה הכל – הכל! – הכל כדי שישיג את מבוקשו.

– ואתה תראה איך האיש הזה יארגן לאט־לאט את העולם כולו, כולל ידידינו הטובים, נגדנו. אחרי שספרד ואיטליה שוכנעו ואחרי שהרוסים תפסו שכדאי להם לתמוך בתבוסתנו הזה, או מה יותר קל לפרס מלהפעיל לחץ על בריטניה וצרפת. הרי תאצ'ר ומיטראן בכיס השמאלי שלו, ואחר־כך, זה רק פיס־אוף־קייק בשבילו, להפוך את דעתה המבולבלת של אמריקה, שתפסיק להתנגד ושתתחיל לתמוך בוועידה הבין־לאומית. ואחר־כך, תראה, יהיו שם לא רק ירדן ומצרים וכמה ראשי ערים מהשטחים. לא, חביבי. זה לא ייגמר בכמה חיוכים. הוא עוד מסוגל להביא לשם את סוריה ואת ערפאת, לוועידת הכניעה הזאת שלו.

ואחר־כך, כשתתכנס סוף־סוף הוועידה הזאת, אתה רוצה להגיד לי שהרוסים והערבים יהיו מסוגלים להתגבר על ההרגל הישנים שלהם ולא ינסו לסלק אותנו משם? הרי מכירים אותם. שמע ממני. רק בתנאים משפילים, עם כל מיני פרוטוקציות ותנימות־מראש על התחייבויות קשות, נורשה לזחול פנימה.

וכשנהיה סוף־סוף בפנים, הרי ישיבו אותנו בפינה הימנית, בצד לגמרי, מאחורי העמוד, מול השמש, וכולם יסובבו לנו את הגב, ידברו נגדנו ויגנו אותנו וידונו בסאנקציות שיטלו עלינו – האם להסתפק בחרם עולמי טוטאלי, כולל זריקה מן האו"ם, או שיוסיפו לזה גם עידוד הסיוע הערבי במישרין וחובת ענידת טלאי כחול־לבן. שמע מה שמשה אומר לך. וכשהנציג העלוב שלנו בוועידה ינסה למחות, יצעקו לו, "בוא הנה. אתה תשתוק, כן? אתה אין לך בכלל זכות־דיבור, יא כבש גועל". פשוט לא יתנו לו לומר מלה. ואפילו בארוחות, כשכולם יזללו מכל טוב – וגם את השבעון הזה אנחנו נשלם בוודאי – הוא יצטרך להסתפק בסנדוויצ'ים ועוד לשמור על הקבלות. ראית את "הרב גרעון", לאז ולאף אחד לא יהיה נעים להתקרב אליו. גם לאמריקאים לא. כמו מצורע הוא יסתובב שם.

ובסוף, עוד תראה שנצטרך להתחנן על הברכיים שיקחו מאיתנו את יש"ע ואת הגולן ואת ירושלים ונצטרך להתחייב שאריק שוב יקח על עצמו את העול של פירוק יישובים. והכל בשביל מה? בשביל איזה רבע־שלום מרוס? כן. כן. לכל דבר־תועבה יאנסו אותנו שם. שמיר רואה בדיוק את הצפוי. הרי לפרס הזה התבוסתן אין כל כוח התנגדות וכל לחץ קטן ימוטט אותו. תאמין לי, מלכודת־כניעה הוא מכין לנו שם.

– ואז נצטרך לפרק הכל ולהחזיר הכל לערבים. לתוכנית החלוקה יחזירו אותנו. ולמלחמת אחים נדאה. הכל בגלל הוועידה. אתה תראה איך כל הארץ תגעש על זה שהמפונים מיש"ע ומעזה ומרמת־הגולן יקבלו פיצויים שמנים ויתיישבו בתל־אביב. ואז, כדי להפגין את זעמם על הליכוד שלא עשה כלום נגד הוועידה, הם מסוגלים הרי אפילו להצביע מערך – או מה שיותר גרוע, לתמוך בדוד לוי.

– אז עכשיו אתה מבין למה מתכוון שמיר, כשהוא מזהיר ויוצא בזעקה על התאבדות לאומית?

מכתבים למערכת דבר

יבוא שלום

האילוצים לייבא עולים לארץ, כגון המאמץ לשלול מעמד פליטים מיוצאי בריה"מ, מעולם לא הביאו ברכה, ומאידך, נתקלים בהתנגדות מבית ומחוץ. ראוי להקדיש לעניין מחשבה אובייקטיבית.

הרצל לא העלה על הדעת לאלץ יהודים לעלות למדינתם: הוא סמך על אילוצי אנטישמים וכתב, כי עם דילול הריכוזים היהודיים בתפוצות תדעך האנטישמיות ואלה שיעדיפו להישאר בין הגויים יחיו גם הם בחיי שקט ושלווה.

כתוב: „גפן ממצרים תסיע" – גפן ולא כרם – ללמדך, כי כל אחד משישים ריבוא הוא עולם בפני עצמו. אין לאיש רשות להכתיב לזולתו היכן ימצא את חייו, פרנסתו ובטחונו. כל מחשבה להטעין המוני בני־אדם על רכבות או מטוסים, שלא מדעתם, היא פסולה. „כי האדם עץ השדה" – אתה שותל בסיעה ואי אתה עוקר יער כדי לשתלו במקום אחר. למי שמפקפק בדברים הנ"ל אציע תרגיל מחשבתי פשוט:

דמה בנפשך, כי קיבלת מכתב משאר בשרך מעבר לים, בו אתה מתבקש לייעץ לו אם לעלות ארצה. מדובר במשפחה מהמעמד הבינוני המונה ילדים וזקנים. התשובה לא תהיה קלה ולא פשוטה ואולי תגרום לך כמה לילות נדודי שינה. לעומת זאת, אם תתבקש להחליט על עצמך לעליית עשרות אלפים משפחות תעשה זאת בשתי ידיים ומייד. מה ההבדל בין שתי גישות מנוגדות בשני המקרים הנ"ל? זהו אומר, זו מידת האחריות האישית שהיא קיימת במקרה הראשון אך נעדרת במקרה השני.

לא פעם אחת נשמעה עלילת השקר, כי הרבנים מנעו עליית המונים לא"י. האמת היא, כי לא זו דרכם של הרבנים לייעץ עצות בסיטונות. גישתם היתה תמיד אישית ואחראית מתוך השתתפות עמוקה בבעיות של כל אחד המבקש עצה. סיפר לי חסיד בלזאי זקן והוא גם בעל תעשיה עשיר על עלייתו ארצה כאיש צעיר בעצתו של הרבי.

אמר לו הרבי: עליך לעלות, כי בכישוריך תוכל למצוא בארץ את פרנסתך.

ועתה, צאו וראו כיצד עיני הקב"ה פקוחות על עמו – כי לא מחשבותי מחשבותיכם – חמישים שנות תנועת ההתיישבות בליווי קונגרסים, רעש תעמולה, פעילות פוליטית, הצהרת בלפור, „מקלט בטוח" מלבד ממעלליו הגדולים של הגרייב הידוע וסף הכל התוצאה: יישוב קטן ודל שאין בכוחו להתמודד כבוא עת המבחן. המקלט לא הציל את עמנו משואה – השואה הצילה את המקלט.

וכו בזמן, תוך דממה דקה, בלי רעש, בלי תנועות פוליטיות ומפלגות, בלי קונגרסים ופרוגרמות, רווח והצלה עמוד ליהודים ממקום אחר: קם מאליו, יש מאין, הציבור בן מיליונים של יהודי אמריקה.

יחיאל הירשביין
בני ברק

הוועידה הבינלאומית והליכוד

בעקבות מאמרו של ח"כ שמחה דיניץ, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת („דבר" 28.3.87) (לשעבר שגרירנו בארה"ב) ובעקבות דבריו בהרצאה שנשא במועדון המנהלים הבכירים של לשכת המסחר והתעשיה בבאר שבע, בהם אמר בין השאר, כי חוסיין מלך ירדן מוכן לשיחות ישירות עם ישראל אולם לשם כך הוא זקוק לוועידה בינ־לאומית. ועוד אמר, כי אחרי ועידת חירות קל יהיה יותר להגיע לידי הבנה פנימית בין שתי המפלגות הגדולות בנושא הוועידה הבינלאומית. הנה אנחנו כבר אחרי ועידת חירות וההתנגדות של הליכוד בעינה עומדת.

וכבן, מה הם הנימוקים הדמגוגיים של אנשי הליכוד ושל ראש הממשלה יצחק שמיר בעניין זה. אם זכרוני אינו מטעה אותי הרי עוד בשנת 1970 אישרה הכנסת ברוב קולות את הודעתה של ראש הממשלה דאז גולדה מאיר בדבר היענות הממשלה ליוזמת ארה"ב לשלום – א) כאשר תבוצע החלטת מועצת הביטחון 242; ב) הכרה בשלימות הטריטוריאלית ובזכותה של ישראל להתקיים בגבולות בטוחים.

ישראל הודיעה אז ברבים, כי מכוח זכותה לגבולות בטוחים היא לא תחזור עוד לגבולות 4 ביוני 1967. הרי בדיוק אותם דברים אומר שר החוץ וסגן ראש הממשלה שמעון פרס, ונשאלת השאלה למה ההתנגדות העיקשת הזאת של הליכוד?

מובן שאין השלום והבטחון מידפק על חלוננו, אולם זה יכול להיות פריצת דרך ויש לחפש כל דרך להידברות בינינו לבין העולם הערבי, בייחוד אחרי ההסכם שלנו עם שכנתנו מצרים, שגם לה עניין בזה.

מ. צור
תל־אביב

„שקט יחסי" ביום האדמה

כלי התקשורת כולם הגדירו את אירועי יום האדמה במיגזר הערבי ביום ציון שעבר ב„שקט יחסי". אמנם צויינו מספר עובדות של הפגנות ומעשים אנטי־ישראליים מובהקים, ובזה יצאו ידי חובתם.

האם ניתן להעלות על הדעת שבאחת ממדינות ערב, היו יהודים יכולים לציין יום התקוממות מלפני מספר שנים? האם היו מאפשרים להם להעלות דבר כזה על דל שפתם או להרים אבן או להניף דגל ישראל? ואילו כאן במדינת ישראל מאפשרים מדי שנה להגביר את תנופת יום האדמה שעליו הוכרז לפני 11 שנה לראשונה.

למעשה לא היה זה אלא יום התקוממות נגד מדינת ישראל סלה, לי לא יכולים לספר כי היו אז התנגשויות בין המשטרה והכפריים. בהיותי בתוך השטח בכפרי הגליל ונחלצתי ממצב חמור ומסוכן רק הודות לאשר היה שנחתה, ראיתי את ההתקפות המאורגנות מצד הכפריים בסכנין ובעראבה נגד כוחות צה"ל והמשטרה.

גם היום אין מתכוונים בכפרים להעלות את זכר אותם האנשים שקיפחו את חייהם תוך התנגדות עזה לכוחות הממשלה, אלא להנציח את ההתקוממות עצמה, כשימדריך למה שצריך לקרות להבא, שאין לשכוח ששלטון ישראל ומדינת ישראל לא יהיו שונים משלטון הצלבנים. כך ניתן לשמוע בחוצות הרחוב הערבי, כך ממש נאמרים דברים השכם והערב בכל הודעות, בשירים המושרים בחתונות, בכל אסיפה ולא ייפלא שהדברים נשמעים בין ארבעת קירות כיתות בתי־הספר בכפרים, בהם קיים חינוך רשמי וגם חינוך ערבי־לאומי, כפי שהיה נהוג בבתי־הספר שלנו בטרם קום המדינה.

יהודה אריאל
צפריה

קציבת עונשם של [illegible]

ברוך כלל נוהג נשיא המדינה כלפי כל אסיר פלילי שנידון למאסר־עולם, לאחר מספר שנים שהוא יושב בכלא, לקצוב תקופת מאסר ובדרך כלל הקציבה היא 24 שנה. לכן, לא היה כל מעשה יוצא דופן בקציבת עונשם של שלושת אסירי המחתרת היהודית ל־24 שנה.

התפלאתי מאוד לשמוע את חבר הכנסת דדי צוקר מר"צ ואת מר משה הנגבי בתוכנית „דין ודברים" ב„קול ישראל" כאשר הם מנסים להשוות את אסירי המחתרת לאסירים בטחוניים ערבים שנידונו על רצח למאסר־עולם. „השוואה" כזו אינה מתקבלת על הדעת. נכון, שרצח הוא רצח, אך אין להשוות רוצחים ערבים, ששמו להם למטרה להפיל את מדינת ישראל ולהכחיד את כל תושביה ובדרך להגשמת המטרה – להרוג כמה שיותר יהודים, לאותם צעירים תמימים־זמנית שנטלו את הדין לעצמם ונקמו את דם חבריהם שנשפך.

אין בכוונתי להקל ראש במעשיהם של אנשי המחתרת היהודית שביצעו מעשי רצח שפלים ואכן הם נענשו בהתאם לחוק ושופטו. הקצב ל־24 שנה בהתאם לנוהג.

הן ח"כ דדי צוקר והן משה הנגבי התעלמו מעובדה נוספת, שאף אחד מהרוצחים הערבים אינו מרצה אפילו „מאסר־עולם" ואפילו לא 24 שנה. הודות למעשי חטיפה ונפילה בשבי, הפושעים הללו משתחררים כעבור מספר שנים קצר. כיצד אפשר להשוותם לאסירי־ המחתרת היהודית?

עו"ד עמירם הרלף
חיפה

הנשיא קצב מאסרם של מחבלים ערבים

תארו לעצמכם את הסערה הבאה נשיא המדינה בדק וחזר בפרשת מאסרם של מספר מחבלים ערבים שנידונו לפני כשנתיים למאסר עולם. הערבים (פלשתינאים) נאשמו בהתקפה רצחנית באוניברסיטה העברית בירושלים, בפגיעה פיסית במספר ראשי־ערים בישראל, ביניהם טדי קולק („ירושלים שחוברה לה יחדיו"), שלמה להט (יפו ובנותיה, סומיל, ג'מוסין ושייח מונים) ואריה גוראל (חיפה תחתית) וכן בניסיון להטמין פצצות וחומרי־נפץ באוטובוסים של „אגד".

המחבלים אמנם לא הביעו כל חרטה ובתוכנית בטלוויזיה, הציגו את מעשיהם הנפשעים, כחלק מאידיאולוגיה לאומית לשיחרור מולדתם מידי הכובשים הציוניים, אך התנהגותם בבית־הכלא היתה ללא רבב. הם לימדו את הכלואים היהודים את שפתם ואת תורת האיסלם.

הנשיא אמנם לא נכנע ולא הושפע מדעת־הקהל הערבית בישראל ומחוצה לה, אך הוא בדק לגופו של עניין, כפי שהוא נוהג לגבי כל אסיר־עולם.

דעת־הקהל היהודית בארץ סוערת וכבר נראים בחוצות הערים הגדולות דוכנים להחתמה נגד החלטת הנשיא. ההיה או חלמנו חלום?

דן יהב
תל־אביב

השואה לא תרמה לתקומה

„הישראלים מבכים את קורבנות השואה אך מתחמקים באכזריות מלהודות בחלקם בהשגת הריבונות היהודית", כך כותבת חנה זמר ב„מכתב לנשיא המדינה" („דבר" 13.4.87).

צר לי לחלוק עליה. נהפוך הוא: אלמלא הושמד שליש מבני עמנו בשואה, היה העם היהודי בעולם מונה כיום 36 מיליונים. השפעתם הפוליטית במדינות הדמוקרטיות היתה מסייעת ליישוב העברי בא"י להגיע לריבונות מדינית, וגם יחסי הכוחות בין היהודים לערבים היו אחרים.

המסקנה היא, כי דווקא בחייהם הם היו מסייעים לעם.

יחזקאל מגר
רחובות

אין כפרה לנצח נצחים

לדעת חנה זמר צריך „לתת לקורבנות השואה הכרה כשותפים במאבק על העתיד היהודי, בדרך נראה, בלתי־רצונית במקורה אבל לא חסרת־טעם בתוצאותיה". אף אם קביעה זו היתה אמת לאמיתה, והיא איננה כזו, גם אז ספק הוא, אם היה נמצא מניין ציונים ישראלים, ולא כל שכן יהודים לא־ציונים, שהיו משלימים עם כך. לא ולא. האמת היא שמדינת היהודים היתה קמה, וקיומה היה מבוסס יותר אילו לא היתה מתרגשת השואה, ושש המיליונים היו יוצרים ולוחמים יחד איתנו.

נשיא המדינה לא צריך להקל על ליבם (הכבד) של הגרמנים ולהוסיף להם עוד נימוק להשקטת מצפונם בכך שהם שימשו מעין מטה זעם ושלמעשיהם הרצחניים היתה גם תוצאה חיובית גאולת לישראל. למותם הנורא של קורבנות השואה לא היה שום טעם ואין לו כפרה לנצח נצחים.

נטע רזין
תל־אביב

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

קלטת

נראה שבזמן הקרוב תתהפך קלטת עם קולו של מנחם בגין (בתמונה) ללהיט בשוק הפוליטי. נציגי המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה בירושלים שכפלו את נאומו של מנחם בגין, בהציגו את ממשלתו הראשונה ב־1977 בכנסת. הנאום הזה כלל סעיף המדבר על קריאתה של ממשלת ישראל לכינוס ועידת ג'נבה בהשתתפות ארה"ב וברה"מ. קלטת כזאת מסרו בערב החג לראש הממשלה יצחק שמיר, ולשרים משה ארנס, דוד לוי ואריאל שרון, בצרוף מכתב המדגיש כי אביו ומולידו של רעיון הוועידה הבינלאומית הוא לא אחר מאשר מנהיג תנועת החרות מנחם בגין.

עליזה ולך

תארי כבוד

ראש הממשלה יצחק שמיר ואריה לובה אליאב (בתמונה) הם שני הישראלים שיקבלו השנה תואר דוקטור לשם כבוד של האוניברסיטה העברית בירושלים. טקס הענקת תארי הכבוד יתקיים במסגרת המושב השנתי של חבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית, שיתכנס בירושלים בסוף חודש מאי. מושב חבר הנאמנים נקבע במיוחד לשבוע שבו מציינים את 20 שנות איחוד ירושלים והחזרה להר הצופים. ברשימת מקבלי תואר דוקטור כבוד לשנת תשמ"ז ישנם שני ראשי ממשלה – ראש ממשלת ישראל יצחק שמיר וראש ממשלת אוסטרליה רוברט הוק, אשר קיבל את התואר בעת ביקורו בישראל בחודש ינואר 1987. בכל שנה מעניקה האוניברסיטה העברית 10 תארי דוקטור לשם כבוד לאישי צבור ואקדמיה נודעים מהארץ ומהעולם. מקבלי תואר דוקטור כבוד לשנת תשמ"ז הם: גב' מרגרייט שרמן מאנגליה; מר לואי מיכן מאנגליה; פרופ' ז'אק להנוף מצרפת; פרופ' פאול א. מרקס מארה"ב; פרופ' פרנק רוזנבל מארה"ב; פרופ' מרטין פרץ מארה"ב וד"ר סידני ארלשטיין מארה"ב. הפרס ע"ש שלמה בובליק יוענק לפרופ' נתן רוטנשטרייך מהאוניברסיטה העברית ופרס שמואל רוטברג לחינוך יהודי יוענק השנה לאלברטו סנדרי מארגנטינה.

בהבימה התקיימה השבוע הצגת הבכורה של „בדרך לברודווי" מאת ניל סיימון. המחזה חותם את הטרילוגיה האוטוביוגרפית שהתחילה ב„יומן חוף ברייטון" והמשכה ב„טירונות". המחזה מתרחש בשנות ה־40 המאוחרות. יוג'ין ג'רום, גיבורו של ניל סיימון ובן דמותו, חוזר לברוקלין. הוא ואחיו מנסים לפרוץ את דרכם לעולם הבידור ככותבי מערכוני רדיו. בתמונה: שלמה בר שביט, ליאה קניג ונתן דטנר.

עמוד האש

„כפי שקהילות יהודיות בהתפוצות הקימו בארץ בתי כנסת, ניתן לגרום לכך שכל קהילה תקים בישראל מדרשה משלה, וכיתות שלמות של נוער יהודי מחו"ל יגיעו ארצה עם מוריהם לשנת לימודים". כך מציע אורי גורדון (בתמונה) ראש מחלקת עלית הנוער, מעל דפי גליונו האחרון של „במעלה", בטאון תנועת הנוער העובד והלומד, היוצא היום לאור. „תלמידי הקהילות היהודיות בגולה", אומר אורי גורדון, „יהיו בשובם לארצותיהם עמוד האש ועתודת ההוראה, ההולכים לפני החינוך היהודי. מה שנעשה היום לגבי החינוך היהודי, יכריע את גורל הדורות הבאים ואת המשך קיומו של העם היהודי".

עודד בר מאיר

אושפז

תאופיק אל־חכים, אחד מגדולי סופריה של מצרים בעת החדשה, אושפז בסוף השבוע בבית־חולים בקאהיר לאחר שלקה בהתקף לב. תאופיק אל־חכים כתב כמה יצירות ספרותיות חשובות שתורגמו בחלקן לעברית. הוא נחשב לאחד מראשי קבוצת האינטלקטואלים במצרים שסללו את הדרך בדעת הקהל המצרית ליוזמת השלום של הנשיא סאדאת.

דן אבידן

סדר אחרון במדים

הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, הרב הצבאי הראשי אלוף גד נבון ואלוף פיקוד הצפון יוסי פלד, הסבו לסדר פסח ביחידות צה"ל הפרושות לאורך גבול הצפון. עבור הרמטכ"ל היה זה סדר אחרון בתפקידו ובמדים ומארחיו, המפקדים והחיילים ביחידה הצפונית, הזמינו את לוי ובני משפחתו לחוג את הפסח ביחידתם גם בשנה הבאה ובאזרחות. סדר פסח יוצא דופן ערכה יחידת הקישור של צה"ל לאו"ם בצפון. כארבעים קציני קישור ובני משפחותיהם ממדינות שונות, בהן שאינן מקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל, הסבו לסדר ביחידת הקישור בצפון. כל הסדר נוהל בשפה האנגלית לאחר שהרבנות הצבאית סיפקה הגדות מיוחדות באנגלית. קציני הקישור הישראלים הסבירו לעמיתיהם הזרים את משמעות הכתוב בהגדה וחג הפסח בכלל. ההתרגשות בקרב האורחים מחו"ל, כך דווח, היתה יוצאת דופן והם נטלו עמם בסיום הסדר את ההגדות למזכרת.

שמעון וייס

הממשיך

בשבוע שעבר עסקו אישים שונים במפלגת העבודה בקידומם העצמי למנהיגות העתידית למקרה שראשי המפלגה שמעון פרס ויצחק רבין יצטרכו לפנות את מקומם הבכיר בצמרת בעקבות מסקנות הוועדות הבודקות את פרשת פולארד. בין השמות שפירנסו את „בורסת הניחושים" היה גם עזר וייצמן (בתמונה). כשנכנס וייצמן לישיבת הקבינט המדיני בשבוע שעבר הפטיר השר אריאל שרון באוזני השרים ממפלגת העבודה: „עכשיו גם לכם יש ממשיך..."

עליזה ולך

פריצת דרך

פריצת דרך חסרת תקדים לטובת בית ברל הושגה במהלך ביקוריו האחרונים של אבא אבן (בתמונה) בארה"ב, שהסתכמו השבוע בהקמת משרדי קבע לידידי בית ברל בניו־יורק – ודווקא במאדיסון אבניו, מרכז התקשורת היוקרתי ביותר באמריקה. לרגל התערבות של כמה מנהיגים יהודים עתירי הון נפתחו משרדים אלה במימון מלא של הנדבנים שהעמידו פקידים ושירותי מזכירות לרשות ידידי בית ברל. זאת לאחר ששמעו את הסבריו של אבא אבן בדבר החשיבות של קידום ההשכלה דווקא בקרב השכבות שאינן מגיעות אל האוניברסיטאות האחרות מסיבות כלכליות וחברתיות. התעשיין היהודי לסלי ובסנר שנתחנך באמריקה באוניברסיטה בדגם של בית ברל במדינת אוהיו, נענה לסיוע זה והחליט לסייע לאבא אבן לחזק את המפעלים החינוכיים בבית ברל המיועדים להרחבת החינוך וההכשרה בקרב ציבור העובדים ועדות המזרח. מסיבה לגיוס ראשון של סכומי כסף גדולים תכונס בניו־יורק במחצית אוקטובר. לרגל סידור זה יושווה מעמדה של מכללת בית ברל לזה של מוסדות אחרים להשכלה גבוהה בארץ המקבלים סיוע רציני מאגודות ידידים בתפוצות.

לשכוח ולזכור

חילוקי דעות קיימים זה שנים במישור הפוליטי והמוניציפלי בין ראש עיריית רחובות יחזקאל הרמלך, לבין קודמו בתפקיד שמואל רכטמן. ההערכות הלאומית לקראת קליטה אפשרית של עולים מברית־המועצות הביאה השבוע את שמואל רכטמן לשגר מכתב גלוי לראש עיריית רחובות, ובו הוא מציע עצמו לסייע בידי הרמלך לקליטת העולים מברה"מ שיגיעו לרחובות. „חובה לעשות את המאמץ ולדחוק הצידה כל חילוקי דעות ויוקרה", כותב שמואל רכטמן ומוסיף כי העבר של העולים לעיר הוכיח שתרומתם של העולים לעיר היתה לאין שעור בתחומים שונים.

עודד בר מאיר

שחמט

יציאת מצרים

מאת אליהו פשר

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בלונדון הבירה ומספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם וסיפרו על נצחונו המרשים של מלך השחמט אדוארד לאסקר הגדול (נא להחליף עם אלוף העולם עמנואל לסקר) שניצח את הלורד הקסיש סר תומאס, שאפילו הגיע לגיל 90 לא הפסיק ממשחק המלכים.

אדוארד לסקר – סר תומאס
לונדון 1912

אמר רבי אדוארד
1. ד4
הריני מוכן ומזומן לקיים מצוות עשה
1. – ו5
גם אני מוכן לספר ביציאת מצרים
2. פה3 ה6
זכור את היום הזה אשר יצאתם מבית עבדים.
3. פג3 פו6
כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון
4. רג5 רה7
5. ר:ו6 ר:ו6
הנה אומרים יבשו עצמותינו ואבדה תקותנו נגזרנו לנו
6. ה4 ה:ה4
7. פ:ה4 ב6
היום אל ארץ תרשה אתה עובר
8. רד3 רב7
מן המדבר והלבנון מנהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבולך
9. פה5 0־0
10. מח5?!
ובאותו הלילה נגזר גזר דין על מצרים

11. מ:ח7+!! מ:ח7
הרי אני כבן 90 שנה ולא זכיתי אפילו לניצחון אחד...
שנאמר למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל חייך
12. פה:ו6+ מח6
ימי חייך הימים, כל ימי חייך הלילה
13. פה4+ מה5
וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה
14. ת4+ מו4
ועד ממלכות אשר בשמך לא קראו
15. ז3+
כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו
15. – מג3
איתן נוזו ממקומנו
16. רה2+ מו2
כל רוח רע יזיזנו
17. צה2+
כל הכפין ייתי וייכול
כל הצריך ייתי ויפסח
17. – מז1
18. 0־0־0 מט

חסל סדר פסח כהלכתו.
ויהי באחרית הימים נכון יהיה בית ה' בראש ההרים ונישא מגבעות. וכיתתו חרבותם לכלי שחמט...

פסטיבל באר שבע

רבי האמנים ויקטור קורצ'נוי ויונתן ספילמן זכו במשותף בפרס הראשון בסך 5000 דולר. הם צברו 8.5 נק. (מתוך 11). בהפרש 2 נק. אחריהם וכפרס השלישי זכה רב האמן מארה"ב דמיטרי גורביץ', המשחק גם בנבחרת באר שבע ומבלה בארץ תקופות ארוכות. את התוצאה הטובה ביותר של שחמטאי ישראלי השיג אלוף הארץ לשעבר אלון גרינפלד אבל 6 הנק. שצבר לא הספיקו לו לקבלת התואר של רב אמן, חסרה לו נקודה אחת בלבד. 6 נק. צברו גם האנגלי ווטסון והאיסלנדי ארנסון. אלוף הארץ נתן בירנבוים והאמריקאי רוד צברו 5.5 נק. אלוף צה"ל בשחמט גרי רכליס הסתפק ב־5; ההונגרי פאראגו 4; ההולנדי קויף 2.5 ואליהו שווילר 2. היתה זו התחרות החזקה ביותר שנערכה עד היום בארץ ויש לברך את עיריית באר שבע ואת ראש העיר משה זילברמן שהוא גם יו"ר עמותת השחמט של העיר כבר שנים רבות. אליהו לבנט וליעף גרינפלד ניהלו תחרות זו כמו את כל התחרויות בעיר.

תחרות לפתרון בעיות שחמט

במסגרת פסטיבל השחמט בתל אביב לזכרו של משה צרניאק ז"ל הנערך במועדון כבורי העתים נערכה תחרות לפתרון בעיות שחמט. 15 משתתפים ניסו את כוחם ובבכורה זכה אורי אבנר שצבר את כל 24 הנקודות. גם יורם שור פתר את כולן, אבל זמנו היה רב יותר. במקום השלישי זכה יואל אלוני עם 22 נק. וברביעי אמיר הלמן.

המועצה האזורית עמק הירדן
דאר נע עמק הירדן 15132, טלפון 751429; 06-751421
מכרז מס' 1/87

המועצה האזורית עמק הירדן מזמינה בזאת הצעות מקבלנים

לבניית בית כיתות בשטח של כ־200 מ"ר בבית הספר קדמת כנרת – בעין גב.

על מגישי ההצעה לצרף:
1. ערבות בנקאית ע"ס 5% מערך הצעתו למשך 60 יום לקיום ההצעה.
2. אישור רשם הקבלנים בסוג המתאים.
3. אישור על ניהול ספרים כחוק הישום בעסק מורשה לעניני מס ערך מוסף. תיק תוכניות וכתבי כמויות ניתן לרכוש במחלקה הטכנית שבמועצה בין השעות 8:00–13:00 תמורת תשלום של 60 ש"ח שלא יוחזר.

את ההצעה יש לשים במעטפה סגורה בתיבת המכרזים שבחדר מזכיר המועצה, עד יום 30.04.87 בשעה 12:00

מועד הפתיחה בו ביום בשעה 13:00

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כל שהיא.
ביצוע הפרוייקט מותנה באישור תקציבי.

זאב שור
ראש המועצה

עיריית אשדוד
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעת פרסום / שמוש חורג
עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה – תשכ"ה 1965

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון הבניה תשכ"ה 1965, נתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית, בקשה להתרת שמוש חורג בתכנית מפורטת מס' 3/ 103/08.

מס' תיק	שם המבקש	כתובת	השמוש החורג
שח – 101	יד רעים	חטיבת הנגב 10	ממקלט לצרכניה
שח – 105	מוסדות חינוך לבנות	חטיבת הנגב 309/3	ממגורים לפעוטון
שח – 106	בית ישראל	חטיבת הנגב 302/17	ממגורים למשרד
שח – 107	מוסדות חינוך לבנות	חטיבת הנגב 306/20	ממגורים לפעוטון
שח – 108	מוסדות חינוך לבנות	חטיבת הנגב 303/35	ממגורים לפעוטון

בחלקה בגוש 2069 ברובע חטיבת הנגב אשדוד.
כל המעונין יוכל לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד, בשעות קבלת קהל.
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע כתוצאה מאישור/שמוש חורג/ רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים במשרדי הועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

(–) א. אוחלאי
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה, אשדוד

50 התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
לעונת 1987/88 דרוש
חצוצרן ראשון
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב עד 30.4.87 אל ת"ד 11292 ת"א 61112, בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון מקצועי.

מנת דם חיים לאדם
זכור
תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם שנתי למשפחתך ולך.

קבלת מודעות 24 שעות ב דחוף
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות 24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)
טל. 239952 248518

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
למד – בראלי 18, תכנית ל' – 423869
הקריה – אבן גבירול 19 – 204650
ירושלים
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 33 – 333312
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
קופת חולים כללית – המיתר 25 – 782537
בת־ים – חולון
מזור – תביבה רייק 20 בת־ים – 583360
אהרון – הופיין 52 חולון – 889153
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון
אבני גלעד – וייצמן 54 כפר־סבא

בימים א' – ה' מ־21.00 עד 23.00
בימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
חיפה
הנפן 26 קומה ג' 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת ושבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

ער"ן –
עזרה ראשונה נפשית
תל־אביב
קו למבוגרים 03-261111
קו לילדים ונוער 03-261113
ירושלים – 02-227171
חיפה – 04-672222/3

קו פתוח – אוזן קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת והחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.
בתל אביב
בימים א' – עד ה'
ב־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ו' וערב חג
ב־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
איחוד תל־אביב
רחוב בר כוכבא – 03-284649

לפני 60 שנה

ל. מוצקין בארץ

ברכבת הבוקר הגיע דרך קנטרה לירושלים יו"ר הועד הפועל הציוני ליאו מוצקין שישהה בארץ עד אחרי חג הפסח. אין זה בקורו הראשון. עוד ערב הקונגרס השני, בימי בכורי הציונות המדינית, הלך מוצקין לראות את הארץ

סאקו ואנצטי למיתה

ניו יורק. לאחר ערעורים ודחיות שנמשכו כמה שנים, אישר בית המשפט במסצ'וסטס את פסק דינם של האנארכיסטים האיטלקים סאקו ואנצטי – למיתה. פסק הדין עורר התמרמרות עזה בין הסוציאליסטים בכל העולם החושבים כי הנידונים הם קרבן טעות משפטית שנעשתה בגלל דעותיהם הפוליטיות. סאקו ואנצטי נמצאו חייבים ב־1921 ברציחת הגזבר והשומר של בית חרושת לנעלים ב־1920.

לפני 40 שנה

דבר הנוער אל הארגונים הפורשים

כל ארגוני הנוער הציוני בארץ ישראל, מכל הזרמים והתנועות, פרסמו כרוז משותף אל הנוער העברי נגד הארגונים הפורשים. בכרוז נאמר בין השאר כי בשפיכת דם, במעשי רצח, בשוד ובהטלת אימים על הצבור היהודי – לא ניגאל. דרכים אלו נפסדות ומטאות הן, ואת עתידנו הן מסכנות. בהתבדלות ובפרישה – לא נקום.

דה גול הודיע לזירה המדינית

פאריס. ראש הממשלה ראמאדיה, ששוחח ארוכות עם גנראל דה גול בבית הגנראל, הודיע במסבת עתונאים כי אין בדעת הממשלה לשים מכשולים על דרך הגנראל. דה גול אומר לנאום בכמה נאומים פוליטיים והוא זכאי לחופש הדיבור כמו כל אזרח צרפתי אחר.

בעריכת זאב פרי

קולנוע

סיפור אהבה בתנועות ידיים

"ילדים חורגים לאלוהים". במאית: רנדה היינס

באמרי "ילדים חורגים לאלוהים" (עם כל יומרנותו של שם הסרט) מתפתח סיפור אהבה שגרתי, שמידת הקשר בינו לבין עולמם של האילמים הוא כמידת הקשר בין כל המלודרמות והעולם החיצון בו הן נסדעות. במילים אחרות, עולם הדממה בסרט זה ויסוריהם של האילמים הוא עוד רקע אקזוטי לסיפור אוהבים רומנטי שיכול היה להיות שתול מול צריחי ניו יורק או בג'ונגל האפריקאי או בין גשרי פאריס.

השוואות אבסורדיות אלה נבחרו כדי להדגיש את אופיו הקוסמטי של המוסד לאילמים. בית הספר וכל "בעיות" האילמים אינם יותר מאשר מסגרת לסיפור אהבה מלוטש, משווק היטב, עם הרבה תנועות ידיים. ויליאם הארט, בתפקיד המורה המודרן הוא דמות מרשימה; מרלי מטלין, בלת האוסקר, היא יפה וכשרונית (משום מה היא מזכירה לי את ריטה) אבל למרות כל יסוריהם עד לנשיקת הסיום אינני יודע על אילמים יותר מהמעט שידעתי קודם בעזבונותיי.

את הסיפור האמיתי, סיפור היא והוא ראיתם כבר באלף סרטים. מורה צעיר, כשרוני, חכם, אידיאליסט, יפה ועצוב, מגיע למוסד שמרני ומתחיל מיד לשנות סדרי עולם. לאחר עשר דקות הסיום הוא פוגש בנערה אילמת יפה וסוררת, פרח סגור שעוד ייפתח לעיניכם, בידי השרגוג במוכן. הם רבים כדי להתפייס, נפרדים כדי לשוב ולהיפגש, מסתערים זה על זו מפעם לפעם בתיאבון ואחרי שעתיים כמעט וחצי תריסר פיתולי דרך יזומים, נוטל הגבר בזרועותיו את הסוררת שהתרככה והמוסיקה עולה אוקטבה או שתיים עד לכותרות.

אין לי טענות נגד הסרט. הסיפור כתוב היטב, ויליאם הארט, שלא זכה באוסקר, משחק הפעם היטב וגם מרלי מטלין מגלה נתונים טובים כתלמידה הסקסית. קל לאהוב אותם ולהזדהות עם יסוריהם. כפי שהזדהינו בעבר עם כל דמויות המורים האמיצים שניפקה לנו הוליווד. זוכרים את סידני פואטיה ב"לאדוני באהבה" (ואת השיר של לולו), את גלן פורד ואן פרנסיס ב"זרע הפורענות" (סידני פואטיה היה גם שם), או אפילו את גולדי הון ב"גבירתי המאמנת", עוד שמאלץ בית ספר, הפעם בשם זכויות האשה. לזכות שלושת האחרונים אפילו ניתן לומר שהתעניינו במסגרת החברתית יותר מאשר בפגישה הרומנטית בינו לבינה.

סיפור אהבה בין שני גיבורים פוטוגניים עם סוף טוב וצילומי צבע רכים. מדוע צריך לערב בעניין הזה את אלוהים?

יגאל משיח

מרלי מטלין ופייפר לורי (המגלמת את אמה) ב"ילדים חורגים לאלוהים"

תיאטרון

אשה עם טלפון

תיאטרון הסימטה מארח הצגת יחיד של רבקה בכר, **"גדולה כמו החדר"**, מאת מוטי אברבוך ויהודית הרצברג. בימוי: מוטי אברבוך. עוזרת במאי: אירית רובינשטיין. יעוץ מוסיקלי: גליה מלצר.

"גדולה כמו החדר" הוא מחזה קאמרי, כמעט אינטימי, על בדידות. הוא מאפשר לרבקה בכר, שחקנית מנוסה ויוצאת דופן על בימותינו, להפגין את הקשת הרב-גונית של כישוריה. היא מרגשת, פאתטית, אירונית, מצחיקה ועצובה. באולם הקטן של "סימטה", על רקע תפאורה צנועה ובלתי משתנה – כיסא, טלפון וכמה אביזרים – הבמה כולה שלה, והיא כובשת אותה בחן, בכשרון, ברגישות נדירה.

המחזה עוסק בדוקה בכירה, מנהלת מוסד לילדים מעוטי סיפוח שמצליחה ככל הנראה בעבודתה יותר מאשר בחייה האישיים. במשך כל זמן ההצגה משוחחת בכר בטלפון, ידידה היחיד, שבאמצעותו מתממשים קשריה הרופפים עם ידידים-לא-ידידים, עם אחותה ועם חברותיה. זה עולם מנוכר של קשרים אנושיים מהדולריים, שבו מכשיר הטלפון הוא הקשר היציב היחיד. האשה הבודדת מתלוננת על צלצול הטלפון הסורדני, הבלתי פוסק, אך היא אינה יכולה בלעדיו. באמת, לא נותנים לבן אדם להיות ערב אחד עם עצמו, היא אומרת בזעף למשמע טרטור הטלפון. השאלה אם האדם רוצה או מסוגל באמת להיות ערב אחד עם עצמו. התשובה לא מאחרת לבוא. עוד לא סיימה את המשפט ומיד היא נפנית שוב לטלפון.

לטלפון ב"גדולה כמו החדר" יש תפקיד דומה לזה של הקונטרבאס במחזהו של פטריק זיסקינד הגרמני "הקונטרבאס" המועלה עתה על ידי שמואל עצמון ב"הבימה". בשני המחזות המכשיר הוא הקשר היחיד של האיש הבודד עם העולם. בעולם שבו קשרים אנושיים מצטמצמים לסיפוק צרכים מזדמנים ומיידיים, המכשיר הוא תחליף לקשר האנושי. בשני המחזות המכשירים "מאונשים": הם מושא לרגשות עזים אהבה, תלות, תיעוב, שנאה. גיבורו של זיסקינד, נגן ללא שם, עוגב על הקונטרבאס ברגע אחד ורוצה לנפץ אותו במשנהו. אצל הרצברג ואברבוך הגיבורה רוכבת על המכשיר, כאילו רצתה להתעלס עמו, אך הטירטור הסורדני מפריע. המכשיר הוא גם מצבה והיה לתסכול המתמשך, תסכול לנוכח חיים-לא-חיים, חיים של מילוי משימות ומטלות הברחות שאין מאחוריהם דבר לא-פונקציונלי. לא אהבה ולא חסד, רק התבוססות בכלומיות מרכיבות.

"גדולה כמו החדר" סובל פה ושם מאריכות יתר ומחזרות מיותרות, אבל על חסרונות אלה מחפה הקסם של רבקה בכר המגישה רסיטל מעודן מאוד *של משחק מאופק, מחוכם* ומצליחה בהבעת פניה הבלתי-נשכחות ובמחוות קטנות לבטא את מה שהטכסט לא עושה.

מירי פז

יריד הספרים: הרבה אנציקלופדיות, מעט ספרות יפה

יריד הספרים הבין-לאומי [illegible] מבחינתו של הקהל [illegible] האמיתות. [illegible] אנציקלופדיות [illegible] בתחום זה [illegible] כך לא צריך [illegible] שבוע הספר העברי [illegible] את מיטב הספרות [illegible] מחבריהם [illegible] התאלצו. [illegible] קשרים [illegible] בבני הציבור [illegible] ככלות הכל [illegible] של שאר רוח. [illegible] ירושלים לקראת [illegible] עידוד הקריאה ושפרות [illegible] היו משקלים. [illegible] אפילו ערבי קריאה [illegible] מעט מחשבה [illegible] סלהיבות. [illegible] ומתרגמים הדבר [illegible]

[illegible] שיר יהודה עמיחי, זלדה [illegible] מוכן להכין אוצרים מן [illegible] בתחום האנציקלופדיות [illegible] הישראלית הכללית של כתר הכוללת [illegible] הוצאת "ידיעות אחרונות" [illegible] אנציקלופדיה של התנ"ך, הכוללת 3000 [illegible] לבני [illegible] פרס [illegible] ספרים על יהדות. [illegible] אחד מהסיפורים הבאים ביותר ביריד היה של הוצאת "זה פאבל" [illegible] 86 [illegible] 1986 [illegible] ספרי הקלטת [illegible]

מירי פז

מירה זכאי כל השנה

זמרת האלט מירה זכאי שהחליפה בהצלחה את הזמרת האנגליה פליסיטי פלמר, שביטלה את הופעותיה בארץ (בסימפונייטה הישראלית) בגלל מחלה פתאומית, עומדת להדריך בכיתות אמן, במסגרת הסדנאות ב"פסטיבל הווקאליאדה" שיערך היום ומחר בעכו.

בתכנית "פסטיבל ישראל" הקרוב שובץ בהשתתפותה רסיטל (עם שלושה נגנים), בחג השבועות, במרכז המוסיקה בעין-כרם (3.6). בעונה הבאה תופיע זכאי בהפקת האופרה "הטרויאנים" של ברליוז, ב"פסטיבל ברליוז" בעיר ליון, ותשיר לראשונה בסדרת קונצרטים מוקדשים לבאך, עם התזמורת הקאמרית של סנט-פאול (ארה"ב), בניצוח הפסנתרן הנודע אנדראס שיף. כמו כן היא משתתפת בהפקות חדשות של "מלחמה ושלום" מאת פרוקופייב וב"בוריס גודונוב" של מוסורגסקי, בניצוח מסטיסלב רוסטרופוביץ', שבימים אלה חוגג את יום הולדתו ה-60.

ישראל דליות

אמריקה

החזרות לביצוע הבימתי המלא של המחזמר "אמריקה" – שיעלה, כפי שפורסם כאן לראשונה, במסגרת פסטיבל ישראל השנה – החלו בימים אלה. יורם פורת כתב, תוך שהוא מתבסס על ספרו הנודע של פרנץ קפקא, שלמה גרוניך הלחין, דייוויד אולדן יביים. עד כה בוצע המחזמר (שנכתב לפני 10 שנים) בישראל בביצוע קונצרטנטי בלבד, לפני כחמש שנים. המפיק משה יוסף, נטל את ההפקה תחת חסותו והיא תעלה גם מחוץ לפסטיבל, בחיפה, שפיים, תל אביב, עין גב ובאר שבע. בתמונה כמה מהמשתתפים: (מימין) גרוניך, אלי גורנשטיין, מיקי קם ויהונתן סגל. הניהול המוסיקלי הופקד בידיו של רפי קדישזון והתפאורה בידי רוני תורן.

אמיר רותם

תקליט רוק

גל חדש

"ריקי גל" ריקי גל. לחן, עיבודים והפקה מוסיקלית: מתי כספי. סי.בי.אס 57100.

19 שנים היא מטפסת אל המקפצה הגבוהה ביותר. עכשיו לא רק שהיא קופצת למים העמוקים, היא גם שוחה במי המלח בעיניים פקוחות ונהנית לצרוב את העיניים. תמיד דיברו על פוטנציאל, אבל נתן זך כתב *"לא בלילה, לא בכלל, מחר,/ לא היום היא תבוא,/ היום קר."* ("גלא", צד ב', רצועה שלישית). עכשיו חם. ריקי גל מוציאה את אחד התקליטים המרגשים ביותר שהוציאה כאן זמרת מעולם. גל עולה מהרוצה כמו שילוב של ונוס דה מילו וצוללת גרעינית. אני הכי אוהב אותה מעבר למילים, כשהיא מושכת הברה סגורה, נאנקת, מפיקה צלילים משיפולי בטן. היא הזמרת היחידה כאן שיודעת להרים קול (טוב, גם מזי כהן). כשהיא שואגת, היא גם שרה, זו איכות שאנחנו לא מכירים בעברית.

פרשנים מוקדמים ניחנו בבלים כמעט אקדמיים את פרשנותה של גל לטקסטים (המעולים בדרך כלל), והביצוע התפעלות. דיינו. נסתפק ברכיבה על גל האמפאתיה. הסטנדרטים שגל קובעת כאן, יאלצו מיני "רוקיות" מזדמנות לחשוב פעמיים, ורק על החוסר הזה אנו מציעים לה מגבת. גל הנוספת היא החלום הרטוב של הרוק הישראלי, זה עם הקול המתחלף, הנע בין שלמה ארצי לשלום חנוך לאסתר שמיר שרה כאסה. היא חוזרת דרך הטקסט הנודע של יצחק לאור, שיכול היה בקלות להשמע חסר שחר, בוירטואוזיות של ממש, מעניקה ביצוע מופת ל"ליל שרב" (זך), לכאורה מתפנקת ב"חלומות ארוכים" (מירי פייגנבוים), מעמידה אותך על הרגליים ב"פה ושם" (תלמה אליגון-רוז) וממשיכה להפעיל אותנו רצועה אחר רצועה. גל גם מעוררת את מתי כספי לעבודה הטובה שלו זה שנים. כספי מושך לצליל אמריקאי, גל מטמיעה אותו באזור. לעיתים נדמה שכספי הוא ליהוק מוטעה. יש "רוקרים" טבעיים, אנשי גיטרה שהיו מקימים את החשמל הבא לצד הזמרת ולא מקשטים בזכוכית נשברת. אבל נך וחיים ויתמני המהדים מעניקים כמה מרגעיהם היפים, אך אלה מקצלים מדי. גל מרוויחה שטח.

הכסף הזה כולו ריקי גל. תודה לך.

אמיר רותם

במוזיאון תל-אביב נפתחה בימים אלה תצוגה של מבחר מחודש של עבודות אמנות ישראלית לתקופותיה, משנות ה-20 ועד היום, מתוך אוספי המוזיאון. במסגרת האוסף מוצגים לראשונה ציור של גליקסברג מתקופתו הירושלמית (שנות ה-20), קבוצת יצירות של אריה ארוך משנות ה-60, ופסל חדש גדול ממדים – "ספינת הערב" – של מוטי מזרחי (בתמונה).

לקראת שידור

טקס חלוקת פרסי האוסקר, 22.05

הטלוויזיה הישראלית על משמר הקידמה. לא נקפו שבועיים מאז התכנסו כל השועים, מחשופים, עניבות, לימוזינות, יפים, יפות, וכל האדר הזה להיכל ע"ש דורותי צ'אנדלר לחלוקת דיוקנו המבואר של הדוד אוסקר, וכבר מלם אצלנו בסלון. פלאי הטכנולוגיה של הכפר הגלובאלי. הארוחה המתוקמנת הזאת מחליפה את הסרט הסקסי החביב "גיבור מקומי" שאמור היה להיות מוקרן הערב. החלה שפיה היותה עורכת שיקול עריכי פשוט: ישנן שתי גישות. האחת טוענת שטקס חלוקת פרסי האוסקר הוא מעמד חשוב, או מעניין, שיש להביאו בפני הצופה הישראלי. אפשר להקליט את שידור הלוויין בשעות הבוקר המוקדמות ולשדר את הטקס כולו או תקציר ממנו בערב העוקב. הגישה האחרת היא שהטקס הוא ארוע תקשורתי מנופח, נטול חשיבות ועל כן אפשר להסתפק בכתבה סטנדרטית בת שתי דקות ב"מבט". כמו תמיד כאן, כשיש שתי אפשרויות, בוחרים בשלישית.

אמיר רותם

אורח "משהו מהסרטים" הערב (20:02) יהיה הבמאי משה מזרחי המלווה לשם את סרטו החדש "אהבה גנובה".

שידורים

חינוכית

09.00 טלטקסט: עד כאן.
09.05 *שעת כושר.*
09.15 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה.
09.35 תיאטרון אגדות עם: איבן השוטה.
10.00 לטי: פרק 3.
10.25 אידים, פרק 9: "ראוותנות".
10.45 מסע לאיי הדרום: סדרה תעודית בת 4 פרקים המתארת מסע מרתק לאיי האוקיאנוס השקט.
11.35 קשר משפחתי: משפחות אסוליין מאילת משוחחות עם זיוית אברמסון על בעיית הזהות המתעוררות כתוצאה מייעוץ.
12.10 דיוקנאות של מוסיקאים: לורין מאזל, מנצח.
2.00 טלטקסט: עד כאן.
2.05 האוניברסיטה הפתוחה: מבוא למדעי החיים: שנות חיינו הראשונות: ילדות.
3.05 חיפוש האוצר האבוד: סדרה עלילתית בת 7 פרקים.
3.30 פרפר נחמד.
4.00 פיצוחים: שעשועון טלוויזיה.
4.30 מהרנסנס עד החושישיות – תכנית מוסיקלית המשלבת יצירות מהמאה ה-16 עם יצירות מהמאה ה-20. המבצעים: "קנטילנה", ואנסמבל הישראלי למוסיקה עתיקה ושמיניית "הקשל".
5.00 ערב חדש. מנחה גדעון רייכר.

כללית

5.30 "סביב העולם ב-80 יום" – סרט קולנוע, חלק שני.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 "חקלאות חוזה" – חקלאות אורגאנית: סרט על השימוש בשרשרים כמקור להעשרת הקרקע בחומר אורגני וסרט על הדברה ביולוגית בלי להשתמש בחומרים כימיים. למחרת השידור בטלוויזיה יהיה אפשר להתקשר לקול ישראל, ברשת א', לתכנית "ארץ לא נודעת" ולהפנות שאלות בנושא חקלאות אורגאנית מן השעה 16.05, בטל' 03-266225 (תרגום לעברית).
7.00 בקו הבריאות – סוכרת: פעילות ספורטיבית העלולה להזיק למבוגרים שמצבם הגופני לא כשיר (תרגום לעברית).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 "משהו מהסרטים" – ענייני קולנוע. מגישה שירה גרא.
8.30 "בין הביטאות" – ענייני משפחה וחברה. מנחה עמוס ארבל.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 מוקי.
10.05 טקס חלוקת פרסי האוסקר.
12.00 חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – ברטוק: מחולות עממיים רומניים בעיבוד לשתי גיטרות (א. קסרס/מ. סנטוס); היידן: קונצ'רטו לחצוצרה, במי-במול מג'ור (מ. אנדרה/התז. הסימפ. של רשה"ש/מ. רודן); מוצרט: דיברטימנטו מס' 11 ברה מג'ור ק. 251 (להקת מוצרט מוינה/ו. בוסקובסקי); שומאן: קונצ'רטו לצ'לו ותזמורת אופוס 129 (מ. רוסטרופוביץ'/הפילה. של לנינגראד/ג. רוז'דסטבנסקי); בטהובן: סימפוניה מס' 4 אופוס 60 (הסימפ. משיקגו/ג. סולטי).
09.00 קונצרט בוקר – היידן: הסימפוניה במי-במול מג'ור מס' 103 "תרבול התופים" (הפילה. הלונדונית/ר. לפוארז'); ברהמס: [illegible] אופוס 34 [illegible] ברטוק: הקונצ'רטו מס' 2 לפסנתר ותזמורת [illegible] משיקגו/ק. אבאדו; מאהלר: "השיר על הארץ" (ג. קלה, מגה/ק. לודביג, מבריטון/הפילה. הישראלית/ל. ברנשטיין).
12.00 אמנים באולפן – אלכסנדר קנוובסקי, צ'לו/גנשה קוסוב, פסנתר – הינדמיט: סונטה אופוס 11/3; פרוקופייב: סונטה אופוס 119.
13.05 בהאזנה נינוחה – ביזה: "כרמן", סוויטה (הסימפ. של רוטרדם/א. פרייא); ראוול: "ציגאן" (ז. פרנצסקטי/א. בלסקי); ברהמס: "שירי צוענים", אופוס 103 (מ. הקר, מבריטון/ר. ריגנול, פסנתר); קלמן: הרוזנת מריצה, מלכת הצוענים; שומאן: 3 שירי צוענים (ד. פישר דיסקאו/ר. [illegible]); רסוטה רומנטיבה: "אלף", פוריסה מתוך האופרה רבודאק: "שירי צוענים" (ש. הקר/ר. ויגנלר); ראויש – להקת צוענים הונגרית.
15.00 ניגונים – "מאסטרו אמדאו" (מרצים) באיטליה (ש.ח.)
16.00 "קונצרט מוקלטות התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור" – [illegible] "ישראל הטשוררת", קנטטה [illegible]; מוצרט: קונצ'רטו לפסנתר ק. 503 (ת. ואסארי, מלך ומנצח); מנדלסון: סימפונית תהלים (מקהלת "רינת" + האקדמיה ים"ג ברחובות).
17.30 מן העבר הרחוק.
18.00 דיוקן – קורלי.
19.00 מוסיקה אוהבה עליכם – מ. בזולף: ואריאציות על נושא מתוך "העקוף" (הסול ושפר, 2 פסנתרים); ואלטויפל: 3 ולסים; "אסטוריאנסינה", "המירונות" – ר. "הטוליקים": כרים היילו "משה", קנטטה בנוסח עם (כ"בטרי הרוחה").
20.05 אינטרלוד – רגעי מוסיקלי.
20.30 אופרה של יום רביעי – [illegible]
23.00 מחוזרי יצירות – ויוואלדי: קונצ'רטו לכלים שונים [illegible]

רשת א'

11.30 השכלה חדשה לכל.
15.30 השכלה חדשה לכל.
16.05 גם אלה חיינו.
17.10 שירים עבריים.
17.20 האוניברסיטה הפתוחה.
19.05 שאל עניין.
22.05 חבר מאותו כוכב – תכנית הבורות הראשונית בשידור חי.

רשת ב'

18.06 יש שאלות.

19.35 מוסף לענייני צבא ובטחון.
20.05 ניגוחי הציד – הפעם: "ביכורי אביב" – הקלטות חדשות עם אמנים ולהקות בהתיישבות העובדת ובעיר.
21.05 השושנה פורחת – לקט רומנסות ושירי-עם ספרדיים.
22.05 מחשים את המסמך.
00.15 בימה ומסך.

רשת ג'

18.06 הבעקה האחרונה.
20.05 לי ולך – שיר הברכה.
21.05 צליל מכוון.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

09.05 גלי-צה"ל מחוף לחוף אילה בוקר מחוף ים סוף.
10.05 גלי-צה"ל מחוף לחוף – "הפסקת 10" מחוף ים סוף.
10.55 שירותרום 87.
14.05 גלי-צה"ל מחוף לחוף "קריאת ים סוף" – שירים מאתר נופש באילת.
16.05 ארבע אחרי הצהריים.
18.05 גלי-צה"ל מחוף לחוף כאן אילת – בעיות, אתגרים ועתיד.
19.05 שירים מכאן, שירים עבריים.
19.05 רדיו רדיו F.M.
20.05 רחוב מקום – עם המשורר הדרוזי נעים עריידי (ש.ח.)
20.05 מבבבבבים F.M.
21.30 אוניברסיטה משודרת – האנוסים – בין נצרות ליהדות. קהילות חרשות של אנוסים לשעבר.
22.55 שירותרום 87.
23.05 קול הכי הזה F.M.
23.55 שיחת חצות – עם העיתונאי יגאל לב.
00.05 ציפורי לילה קלאסיות.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לשלים.
07.30 רדיו קל.
08.05 חוגה.
09.05 סלודיה.
10.05 פניני בוקר.
11.05 רגע של עברית.
11.10 שירים עבריים.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
17.10 שירים עבריים.
18.06 מנחת ערב.
18.50 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.06 "שמע ישראל".
06.12 התעמלות בוקר.
06.22 "לחקלאי".
06.30 סקירות מאמרי העיתונות.
06.53 אור יום.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים שלים.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הקשת.
11.30 סע לשלום.
11.40 הודעות.
12.10 אא בב"..
12.50 מה נשמע.
13.00 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רגעי קסם.
15.51 לוח מודעות.
16.05 תוצאת הערך.
16.55 קראתי ספר.
17.05 יומן כלכלה.
17.30 על מספרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בחזרה לאושר.
07.07 שיר בוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשע.
10.05 שבעים מי יודע.
11.05 כחור פורח.
12.05 רק מוסיקה.
13.05 תג לאוזן.
14.06 שוסון חום.
15.05 חרש חרש המחודש.
16.05 הבכה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 מוקדים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 הפסקת עשר.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 מקום טוב באמצע.
14.05 דו רה מי.
15.05 מה יש.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 הודעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הרבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שורה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
F.M. שימו לב לשידורי

סרטים

■ תל-אביב

אסתר: קשוחים שכאלה 5 ,7.15 ,9.40
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 4.30 ,7 ,9.30
בית ליסין: העקרבים (סלח לי אתה דורך את צוארי)
בן יהודה: שמתי ברו למודה 7.15 ,9.30, 5 ב-11 ניפגש בחוף
גורדון: אהבה גנובה 4.30 ,7.15 ,9.30
גת: חנות קטנה ומטריפה 5 ,7.15 ,9.40
דיזנגוף 1: שיחות מלהלבות 11.30,4.45,7.15 ,9.40
דיזנגוף 2: המורדת 7.15 ,9.40
דיזנגוף 3: זכרונות אהבה מפירנצה 11.30,4.45,7.15 ,9.40
דקל: קרוקודיל דנדי 4.30 ,7.15 ,9.30
הדייבאוס: נער הזהב 7.30 ,9.30, סקס – חצות
הוד: 3 אמיגוס 5.00 ,7.15 ,9.30, 11 עוץ לי גוץ לי
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): שבבוע
חן 1: צבע הכסף 4.45 ,7.15 ,9.45
חן 2: הרוכן שלי באוקספורד 7.30 ,9.45
חן 3: אל תקרא לי לבן 5 ,7.35 ,9.45
חן 4: הטיפה נקימה 5 ,7.30 ,9.40
חן 5: בדשוע אתמול היום 7.30 ,9.45
לב 1: חליפת ערב 12,2,5,7.50 ,9.50
לב 2: בקצב השען 12,2,5,7.40 ,9.40
לב 3: קיץ 12,2,5,7.40 ,9.40
לב 4: מלון 12,2,5,7.30 ,9.40
לימור: הבוקר שאחרי 5.00 ,7.15 ,9.30, 11 בבוקר הודה לעתיד, ב"2 אהבה בשוקים
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מקסים: אוספי האש 4.30 ,7.15 ,9.30
סין (לטעמבר אלנבי): האינטסלטור 1941 – 11 בוקר: 5, 7.30 ,9.40, חצות
סינמה 1: עשרת הדיברות 4.00–8.00
סינמה 2: חנה ואחיותיה 5.00 ,7.15 ,9.30
סמדר: סגור לרגל שיפוצים
פאר: ללא רחמים 7.15 ,9.30
פריז: בטי בלו 7.00 ,9.30, 11.45 ,2.00 ,4.00, ב-11.30 בלילה חמים וטעים
צפון: סגור לרגל שיפוצים, מרס הפתיחה: שם הורד
שחף: פלאטון 4.15 ,7 ,9.30, חצות היטינג
תמוז – רמת-אביב: האינטסלטור יום ב' 11.00 בוקר, 7.30 ,9.40, חצות – מלון ניו המפשייר
תבלת: דקה לחצות 4.30 ,7 ,9.35
תל-אביב: נער הזהב 5 ,7.15 ,9.30
בית בריל: קולנוע ותיאטרון 3 אמיגוס 7.15 ,9.30

■ ירושלים

אדיסון: נער הזהב 4.30 ,7.30 ,9.30
אורנע: קשוחים שכאלה 4.30 ,7.00 ,9.00
אורין 1: קרוקודיל דנדי 4.30 ,7.15 ,9.15, 10.30 בבוקר קניבל בקהיר
אור 3: ג'ק פלאש המקפץ 4.30 ,7.15 ,9.15
23.15 קאס באולו
אור 4: חליפת ערב 4.30 ,7.15 ,9.10, 23.15 החברים של אלכס
אור 5: הבעיה השלישית שלי 4.30 ,7.15 ,9.15, 23.15 הקשר הצרפתי
אור גיל: צבע הכסף 4.15 ,6.45 ,9.15
בית אגרון 10 הגנב מבגדד, 11.45 הקוסם מארץ עוץ, 1.30 הגנב מבגדד, 3.30 טרזן בניו יורק, 5 ישטני, 6.45 אני כריסטיאן אף, 8.45 סודי ביותר, 10.15 אוכפים לוהטים, חצות – פינק פלויד – החומה
בית אגרון 4 – הקוסם מארץ עוץ. 6 – סודי ביותר. 7.45 – מופע הקולנוע של רוקי. 9.45 – מועדון ארוחת בוקר. חצות – סודי ביותר.
האולם הקטן בבנייני האומה: סגור
הבירה: סביה צפיר האינטסלטור 9.30, יום ב' 11.00 בבוקר
כנען: פלאטון 4.30 ,7.15 ,9.30, ב-10.30 עוץ לי גוץ לי
מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים 7 ,9.30
נפגש בחוף 10.30 ,12.00 ,4.30
סמדר: חנה ואחיותיה 7.00 ,9.15
עדן: 3 אמיגוס 4.30 ,7.30 ,9.30
רון: הבוקר שאחרי 4.30 ,7 ,9, 10.30 בבוקר קניבל בקהיר
תיאטרון ירושלים: כס הדמים 6.45 ,9.15

■ חיפה

אורה: פלאטון 7.00 ,9.15
אורלי: תורה אהבה גנובה 7.00 ,9.15
אמפיתיאטרון: כלא הנשים 7.00 ,9.15
ארמון: קשוחים שכאלה 4.30 ,6.45 ,9.00
חן: דקה לחצות 4.30 ,6.45 ,9.15
עצמון 1: 3 אמיגוס 7.00 ,9.15
עצמון 2: ניפגש בחוף 7.00 ,9.15
פאר: קרוקודיל דנדי 4.30 ,7.00 ,9.15
קריאהר: האינטסלטור 11.00 ,4.30 ,7.00 ,9.15
רון: נער הזהב 4.30 ,6.45 ,9.00
רב גת 1: צבע הכסף 6.45 ,9.15, 11.00 ,4.30 בסבי
רב גת 2: אל תקרא לי לבן 11,4.30 ,7.00 ,9.15 היפהפיה והיחפן

■ קריות חיפה

כפיר: ללא רחמים 7 ,9.15
סביון: נפגש בחוף 7.00 ,9.15
אורות: כלא הנשים 7 ,9.15
בית העם: האינטסלטור 6.30 ,8.30
היובל: הטיפה נקימה 7 ,9.15
ביתן: האינטסלטור 7 ,9.15

■ אשדוד

אסתר: ניפגש בחוף 7 ,9.15
אשדוד: אהבה גנובה 7.00 ,9.15

■ אשקלון

אסתר: 3 אמיגוס 7.00 ,9.15
כאוזי: ניפגש בחוף 7.00 ,9.15
רוזל: אהבה גנובה 7.00 ,9.15

■ באר-שבע

חן: כלא הנשים 4.30 ,7.30 ,9.30

■ הרצליה ורמת השרון

היכל: נער הזהב 5.00 ,7.15 ,9.30
מלון דניאל: אודיטוריום:
כוכב: אהבה בשוקים 4,7.00 ,9.30

11.00 אינדיאנה ג'ונס והמקדש הארור + טרזן נגלם כאריקים

■ עפולה

כמפיתיאטרון: האוצר מארץ האש 9.30 הזהב 7.00

■ חולון, בת ים

ארמון: קניבל בקהיר ב-11.00 בבוקר. האינטסלטור 4.30 ,7.15 ,9.30
אורנינה: שמתי ברו למודה 7.15–9.30
מגדל: צבע הכסף 7.15 ,9.40
מגדלים קרית שרת: חנה ואחיותיה 7.15 ,9.30
סביר: פלאטון 4.30 ,7 ,9.30
ריבוה: נער הזהב 7.15 ,9.30
עצמאות: נער הזהב 5 ,7.15 ,9.30

■ כפר-סבא, רעננה

עמל: ניפגש בחוף 9.15, 7.00 חן: שיחות מלהלבות 7 ,9.15
אחוה: האוצר מארץ האש 7.00 ,9.00, 4.30 ב-11.00 באור באך

■ לוד, רמלה

אורלי: סגור

היכל התרבות: בדשוע אתמול והיום 7.15 ,9.30
צפה וחן: ניפגש בחוף 7.15 ,9.30
אורין: ניפגש בחוף 7.15 ,9.30

■ נהריה ועכו

הוד: קארמה קיד II 7.15 ,9.30
רון: סימורה של אגנס 7.15 ,9.30
אודיטוריום: האוצר מארץ האש 6.00

■ נתניה

שמריהו: הורה לנערים 5.00 ,7.00 ,9.15
ב-11.00 תינוק מתר בהשפחה
אסמרה: נער הזהב 7.00 ,9.15
שרון: פלאטון 7.00 ,9.15
11.00, 5.00 בסבי

■ קרית אונו

מתנים: 4 צלילי המוסיקה
7 גיבור מגוע אחר
9.30 האישה העריבה לעזאזל

■ פתח-תקוה

שלום: האינטסלטור 7.15 ,9.30
היכל 1: ילדים חורגים לאלוהים 9.30
ב-11.00 4.30 ,7.00 ניפגש בחוף

היכל 2: פלאטון 4.30 ,7.00 ,9.30
ב-11.00 פנטזיה
היכל 3: 3 אמיגוס 11.00 ,5.00 ,7.15 ,9.30

■ ראשון-לציון ורחובות

ג.ג. רון 1: נער הזהב 10, 8, 6, 4. ב-11.00 אופני האש
ג.ג. רון 2: פלאטון 4.30 ,7.00 ,9.30, ב-11.00 פנטזיה
נעמן: האינטסלטור 7.15 ,9.30
ראשון: ניפגש בחוף 7.15 ,9.30
בית העם: קארטה קיד II 7.15 ,9.30
הוד: ילדים חורגים לאלוהים 7.15 ,9.30
חן: נער הזהב 7.15 ,9.30

■ רמת-גן וגבעתיים

ארמון: צבע הכסף 5.00 ,7.15 ,9.30
ארמון: קרוקודיל דנדי 5.00 ,7.15 ,9.40
לילי: פלאטון 4.30 ,7.00 ,9.30
הדר: ילדים חורגים לאלוהים 4.30 ,7.00 ,9.30
רב גן 1: קשוחים שכאלה 7.25 ,9.45
רב גן 2: חנות קטנה ומטריפה 7.25 ,9.45
רב גן 3: אהבה גנובה 7.25 ,9.45
רב גן 4: אל תקרא לי לבן 7.25 ,9.45
שבדיה: 3 אמיגוס 7.15 ,9.30

עכשיו

בעריכת תרזה איזנברג

כאילו מאום לא קרה

שאלה שכלל לא נידונה בכנס הסופרות הבינלאומי שהתקיים בתחילת החודש בירושלים היתה: יכולת הסופרת לתעד את תקופתה ולתת ביטוי להוויה האנושית. התשובה נתקבלה כמו־מעצמה, מסיפוריהן של שישים המשתתפות שבאו מכל רחבי העולם – מאסיה, מאפריקה, מאירופה, מאמריקה ומאוסטרליה, ומישראל עצמה. עדויות מרתקות למציאות אנושית, חברתית ופוליטית באו לביטוי בכתבים עצמם, בדיונים ובסדנאות. רק התקשורת הישראלית עברה על הכנס כמעט בשתיקה, כאילו לא היה

מאת אריאלה דאור

"מאום לא קרה" (Nothing happened) הוא סיפרה השני של הסופרת הנורווגית אבה הסלונד (Ebba Haslund), שיצא לאור בנורווגיה ב־1948.

הסלונד מספרת כי לאחר ששאבה עידוד מכך שספרה הראשון (1945) על החיים תחת השלטון הנאצי התקבל בברכה על־ידי המבקרים פירסמה את ספרה השני "מאום לא קרה". גיבורות הספר הן נשים, אולם לא במתכונת המקובלת של רעיות ואמהות, ואף לא בנות־נעורים המחפשות אהבה, אלא נשים צעירות הקשורות בקשרי ידידות ומחפשות את דרכן בחיים. וכשם הספר – כך היה. מאום לא קרה. המבקרים התעלמו ממנו, הוא לא הוזכר. לא קרה דבר. עברו שלושים שנה ובשנות השבעים, עם השינוי בגישה שחוללה תנועת הנשים, "נתגלה" הספר וב־1981 הוא הוצא לאור מחדש, והפעם קיבלה אותו הביקורת בהתלהבות.

האם גם אנחנו צריכים/ות לחכות יותר משלושים שנים עד שיכירו בכנס הבינלאומי של סופרות שהתקיים בתחילת החודש בירושלים? האם מעשה של יום יום הוא שמתכנסים בירושלים כ־60 סופרים ידועי־שם, ובכל זאת התקשורת איננה טורחת לדווח, לראיין ולצלם? איך זה קרה ששישים סופרות מכל רחבי העולם – אסיה, אפריקה, אירופה, אמריקה ואוסטרליה – התכנסו ובאו לירושלים ואנו קיבלנו רק איזכורים כלליים – וגם זה במקרה הטוב. גם ביקורן של הסופרות המוכרות עבר בשתיקה. לא שמענו על מרגרט דראבל (Margaret Drabble) שכתבה כעשרה רומנים שחלקם אף תורגמו לעברית וערכה את קומפניון אוקספורד לספרות אנגלית; גם לא על גרייס פיילי (Grace Paley), בין הידועות שבסופרות האמריקאיות, שספר סיפורים שלה עומד לצאת בתרגום עברי. כל המתיימרים לשיווי זכויות ומעמד שוה לנשים לא עטו על פתחה של מרילין פרנץ', הסופרת הפמיניסטית הידועה ("חדר הנשים").

היחס המתעלם רק מדגיש את חשיבות הכנס ולא רק לנשים. נכון שאחת ממטרות הכנס היתה לבחון אם יש קול ייחודי לנשים, אך התעלמות מהקול הנשי והדבקות בסטריאוטיפים סוגרת עולמות ומצמצמת אופקים. אין קול אחד לנשים הכתיבה היא מגוונת בסגנונות שונים ומכסה נושאים רבים. ואם יש דבר אופייני, הרי הוא הימנעות מגישה סמכותית בכתיבה.

אותו סיפור מסופר מהרבה היבטים ובקולות רבים. המספרות של זרימה חופשית, גמישות ופתיחות, מתקשרות אסוציאטיבית לסופר ג'יימס ג'ויס. והנה ג'ויס התקשה לפרסם את ספרו "יוליסס" ולא מצא מוציא לאור עד שפגש באשה, מוציאה לאור, שפירסמה את ספרו. הראשונה להכיר בערך עבודתו היתה אשה.

אחד הנושאים שנדונו בכנס הוא הסופרת כעדה. לא הוזכר כלל, שעל פי היהדות האשה פסולה לעדות. המשתתפות בכנס וקהל השומעים לא העמידו כלל בשאלה את יכולת הסופרת לתעד את התקופה ולתת ביטוי להוויה האנושית. השאלה היתה מידת המעורבות האישית, היכולת להכיר את המציאות הקשה ולתאר אותה על רבדיה השונים. מעשה הכתיבה כשלעצמו הוא צורה של עדות. לפעמים דרך הכתיבה אפשר לצאת ממצב של אי־ידיעה, חוסר מודעות והתעלמות, לכדי הכרה במציאות ותגובה עליה.

הסופרת הארגנטינאית לואיזה ולנסואלה (Luisa Valenzuela) סיפרה כיצד הצליחה באמצעות הכתיבה להתגבר על המציאות הקשה בארגנטינה, שבה האלימות והעינויים היו חלק אינטגרלי מהחיים. אנשים בארגנטינה סירבו לדעת את מה שקרה, אף אחד לא רצה או לא היה מסוגל לשמוע על העינויים, על ההיעלמויות. והיא, כדי להתנגד למציאות הנוראה, החליטה לכתוב. יצאה לבתי הקפה כדי להיות בתוך ההמולה וכתבה שם סיפור קצר מדי יום. היא כתבה על המצב אותה הדרך הכתיבה הגיעה אל אותם הדברים שלא היתה מוכנה להודות בקיומם.

אם קודם לא היתה סופרת פוליטית, הרי כיום היא במובן מסויים פוליטית. לא באופן ישיר – כי איננה רוצה לכפות את האידיאולוגיה שלה על קוראיה, אולם היא רוצה להתגבר על הצנזורה הפנימית, על הצנזורה של הקורא, כדי שיכיר וידע.

ובהקשר הנשי, ממשיכה ולנסואלה, הערות הכתובה של נשים חשובה. המלה הכתובה תמיד שימשה כלי־נשק ומהנשים נמנע השימוש בה עד לדורות האחרונים. אך כמו העבדים הברזילאים, שהיו אמונים על בעיטות קטלניות עד שנאסר עליהם להתאמן ואז המציאו את הריקוד ואפילו כלי נגינה הולמים כדי שיוכלו להמשיך להתאמן מבלי שיכירו במעשיהם, כך גם הנשים התאמנו בכתיבה בצורה שלא תוכר ככתיבה. כעת עלינו לגלות את אותה היכולת, את האמת שלנו וכל שורה היא צעד קדימה – היא אומרת.

עדות מבחינת לראות, לשמוע ולספר, טוענת גרייס פיילי, יכולה אצל הסופרות לבוא רק מבפנים. הנה היא היתה עדה – כלומר ראתה, שמעה – למלחמת וייטנאם אף לא כתבה עליה. חיילים אמריקאים בוייטנאם ביקשו ממנה לכתוב את "אהל הדוד תום של וייטנאם", אך היא לא מצאה זאת בתוכה. מה שבא לה מבפנים היה לכתוב על נשים. חשוב היה לה להאיר את חיי הנשים. המחוייבות של הסופר/ת היא לא רק להראות את מה שלפניך אלא לחפש ולהראות גם את הנסתר.

אולם אין הדבר פשוט. לפעמים איננו מבחינים במציאות הקיימת ממש לנגד עינינו. ומספרת פיילי: כל השנים כתבה על נשים ועל נשים וגברים והנה הגיעה לסיפור האחרון בספרה "מאוחר יותר באותו יום" (Later the same day), הסיפור "הקשבה" (Listening), ולא יכלה לסיימו. מדוע? איננה יודעת, אך הדבר קורה לסופרים. לפעמים הם מתקשים בכתיבה. שלא כמנהגה הוליכה לחפש פתרון טכני. לנסות לכתוב על אי־הקשבה ואז הצליחה לסיים את הסיפור. בסוף הסיפור, חברתה הטובה מאשימה אותה על כך שמחקה אותה מחייה. על כולם כתבה, רק לא עליה. "מדוע הוצאת אותי מחיי היום יום?", היא שואלת וכאשר הסופרת מהדרה בשאלה "האם את יכולה לסלוח?", התשובה היא חד־משמעית. "...את חברתי, אני יודעת זאת...אולם אני מבטיחה לך, לא אסלח לך...מעתה ולהבא אתבונן בך כנץ. אני איני סולחת לך".

ג'וי קוגאווה (Joy Kogawa), סופרת קנדית ממוצא יפני, מספרת שאצלה הצעד הראשון למודעות היה דרך הקריאה. כיוון שבספרים שקראה לא היו גיבורים אחרים פרט לאנשים לבנים, גם גיבור הסיפור הראשון שכתבה היה גבר לבן. אצל קוגאווה השינוי במודעות התרחש כאשר מצאה בספריה את כתביה של מוריאל, אשה שיצאה בחריפות נגד ההתנהגות המחפירה של הקנדים כלפי האזרחים ממוצא יפני בעת מלחמת העולם השניה. הדבר נתן לה דחיפה לכתוב על ילדותה ומתוך כך הגיעה למודעות לגבי חייה וחיי קהילתה. בעת מלחמת העולם השניה היו היפנים בקנדה חשודים כאויבים. הם נעקרו ממקום מושבם, רכושם הוחרם והם איבדו זהויות אנושיות. גם לאחר המלחמה, גם כאשר הוכח מעל כל צל של ספק שמעולם לא היוותה הקהילה היפנית איום צבאי, לא הוחזרו לבתיהם. כילדה לא הבינה קוגאווה את משמעות המתרחש, אולם ידעה מה פירוש להיות מנודה ובזויה. כמבוגרת הגיעה להכרת מציאות חייה דרך עצמת הרגשות של מוריאל. לאחר שהתפרסם ספרה "אובסן" (Obasan) גילתה שהיא כסופרת מגשרת בין הקורא והמאורעות, ומעשה הכתיבה הוא צורה של עדות.

עדות כתובה זקוקה לכתב והכתב לא תמיד קיים. ג'. טפסוביי קריידר (Jane Tapsubei Creider) מקניה גדלה בשבט שיש לו שפת דיבור בלבד. בקריאה וכתיבה נתקלה לראשונה כשלמדה שפה זרה, שפה שאינה שפת אמה, השפה האנגלית. קריידר מקוה שתצליח לפתח כתב הולם לשפת שבטה, שתפתח את האפשרויות לפני בני/בנות השבט.

מסינגפור הרחוקה הגיעה העדות של דור המעבר. הדור שנולד לתוך מסורת עתיקה, אך חי בעולם המודרני. סינגפור היא אומה צעירה, עצמאית מדינית זה 25 שנה, אך תלויה בארצות אחרות. אפילו מי השתיה בה מיובאים. לסינגפור מנהיגות נחושה ואגרסיבית שהביאה לתושבים רמת חיים גבוהה, השניה ליפן במזרח הרחוק.

הסופרת קתרין לים (Catherine Lim) היא סמל לדור המעבר בסינגפור. היא נולדה במשפחה סינית מסורתית אך את חינוכה קיבלה באנגלית. ילדיה כבר שייכים לתרבות המערבית המודרנית, הם ילדי הג'ינס והמקדונלד, "הוואי אמסטמפשר" ו"שושלת". אמה, לעומת זאת, שייכת לתרבות הסינית המסורתית.

לים ערה למתחים המתעוררים מהשינויים המהירים במבנה החברה. אנשים כמוה, אנשי דור המעבר, הם למראית עין בטוחים בעצמם, מצליחנים, המלגלגים על המסורת ועל הזקנים המתמהמהים, המאמינים באמונות טפלות. אולם בפנים מקנן אי־בטחון וכאשר נוגעים בדברים יסודיים, כמו מוות ולידה, גוברת ידה של המסורת. אפילו מעבר של דירה מוכב שייעשה ביום המתאים לפי המנהגים הישנים.

סיפורה "אם לא – אז אלוהי הברק" (Or Else, the Lightning God) ממחיש את הקונפליקט. הסיפור מספר על חמות מסורתית וכלתה המודרנית. הכלה אינה מתנהגת עם חמותה בכבוד המגיע לה לפי המסורת הסינית. החמות כועסת ומאיימת באלוהי הברק – לפי מסורת זו, אחת הקללות הקשות ואין לזלזל בה. הכלה אינה מייחסת חשיבות לקללה ואף מסבירה לחמותה שאינה חוששת מאלוהי הברק, אותה לא יפחידו.

אולם כאשר הכלה הרה, היא מתמלאת פחדים וקרובה להתמוטטות עצבים. הסיפור מסתיים בכך שהכלה מתחננת ומבקשת מהחמות שתשנה את רוע הגזירה ותסיר את הקללה. האירוניה היא בתרופה. על הכלה לשתות משקה שבו שורבב האפר של הנייר שעליו כתובה החמות את מלות הלחש המפחידות.

אבל גודל כוחה של המלה הכתובה. יש לשמור אותה, מציינת הסופרת הקנדית־צרפתיה מארי קלייר בלייס (Marie Clair Blais) ומוסיפה: לנשים מסורת ארוכה של שתיקה. המלה הכתובה היא מתת החופש; הישועה שלנו היא האמנות.

אולם האם יש או אין כתיבה נשית ואם כן – אז מהן אלו אינן השאלות החשובות ולא בכך חשיבות הכנס. הכנס הפריך את הדעות הקדומות נגד כתיבה נשית. הממסד הספרותי לא היה נקי מיחס סטריאוטיפי, שאם לא כן – שאלה הסופרת הדנית דיאה טריאר מרש (Dea Trier Morch) – מדוע נאלצו נשים לפרסם תחת שמות גברים? הסופרת הדנית הידועה, קארן ריקסן ("סיפורים מאפריקה"), למשל, השתמשה בשם גברי – איזאק דינסן.

חבל שקולן של הסופרות הישראליות כמעט לא נשמע בכנס. פרט לבודדות, כשולמית לפיד ורבקה מרים, הן לא קראו מיצירותיהן בסדנאות ולא שיתפו בצורה בלתי־אמצעית את השומעים בתהליך היצירה. חבל שסופרות ישראליות הרגישו צורך להסתתר מאחורי עבודות אקדמאיות (ש. שפרה) או אגדות רווקות (רינה ליטווין). אולי עתה, בעקבות הכנס, תמצאנה גם הסופרות הישראליות את קולן.

מרגרט דראבל

קתרין לים

ג'ין טפסוביי קריידר

גרייס פיילי

צילומים: דבי קופר

הטבח שהכין קוצ'מוץ' לבן־גוריון

מאת שמעון וייס

ארבעים שנה במקצוע ו"שף" יעקב זעפרני, הטבח הראשי של מלון "גני חמת" בטבריה, עדיין מתרגש עם כל פסח וכל ליל סדר שקרב. זה לא שהוא לחוץ ועצבני. הוא גם לא כל־כך מתוח כעמיתיו הצעירים. הוא כבר בקי ורגיל. חצי ממשלה עברה אצלו כשהיה הטבח הראשי של מלון "גלי כנרת" ואתם רוצים שהוא יהיה לחוץ ערב הפסח...

זעפרני בן ה־56, יליד מארקש שבמרוקו, עלה ארצה די במקרה, אחרי טיול, והחל את קריירתו במלונאות בשנות הארבעים, כתורן במזנונאות חמי טבריה. על סביבתו הוא משרה אוירה של בטחון ושל הכל־יהיה־בסדר. את החודש האחרון הקדיש להכנת התפריט והמטבח לקראת הסדר הזה. "אצלי, פסח, זה שני ערבים, לפני הסדר, של מאמץ רציני וארגון מעולה, עם הרבה מחשבה ונסיון", הוא אומר.

מי שחושב שבאנו לזעפרני רק כדי לשמוע איך עושים כופתאות לפסח – טועה. שהרי כבר אמרנו: שף זעפרני האכיל את כל גדולי האומה ואורחיה ב"גלי כנרת" שבטבריה. שם גם עשה את עיקר הקאריירה הקולינרית שלו. במלון הישן הזה החל לעבוד ב־1949 ושם בישל עד לפני כחמש־עשרה שנה, אז עבר למלון השכן. בין לבין הספיק ללמוד בחו"ל ולסרב על הצעות מפתות של רשתות בתי מלון ידועות בארץ ובחו"ל לעבוד אצלם. הכסף הירוק לא הזיז אותו מטבריה ואין כבר סיכוי שיעזוב את העיר, שהוא אוהב לא פחות מהמתכונים שהגה. פעם הציעו לו להיות הטבח הראשי במלון "הילטון" בראנגון בירת בורמה, שישראל סייעה בהקמתו. זעפרני סירב. יותר חשוב היה לו לדאוג לקיבתם של בן־גוריון, בן־צבי, שרת, דיין ושאר הגדולים.

בואו תשמעו מה כל אחד ואחד מהם אהב לאכול. זעפרני מוכן לגלות – זו הפעם הראשונה.

בן־גוריון: הייתי מכין לו את הקוצ'מוץ' שרק פולה ואני ידענו להכין. זה מין סלט ירקות עם תפוחי עץ ומיץ פסל. בצהריים אכל רגיל. הוא היה משוגע על ליפתנים. כשישב עד מאוחר לקרוא ולכתוב, היה אוכל רק ליפתן. הכל היה עובר דרך פולה, אבל כשהיא ידעה שאני במטבח, לא ביקשה לראות לפני זה את האוכל שהכינו לבעלה. אם לא היתה רואה אותי – היא היתה בלחץ כי חששה שלא הכינו את האוכל כמו שצריך.

לוי אשכול: אהב את ה"אידישע קיכע" (מטבח אידישאי) היה משוגע על קישקה ממולאת וכבד קצוץ. תמיד אהב אוכל "יהודי אוריגינלי".

אבא אבן: סטייקים וצ'יפסים.

פנחס רוזן: היה יהודי צנוע. אכל כל מה שנתנו. לא היה ברדן.

משה דיין: תמיד היה חוטף מכל הבא ליד. אף פעם לא היה לו זמן לשבת לאכול במנוחה. נו, טוב, מה אתה רוצה, מהמטבח שלי הוא ניהל כמה מבצעים באזור...

שמעון פרס: תמיד היה בא עם בן־גוריון. צנוע באוכל.

משה שרת: תמיד היה אומר, תביאו הכל, חוץ מדברים רעילים. רעל אני לא אוהב לאכול.

זלמן שז"ר: חודש בשנה היה בא לטבריה לנוח. הוא לא אהב קטניות.

בן־צבי: אשתו הכתיבה לו מה לאכול. היא היתה חזקה במטבח. אי־אפשר היה לעבוד עליה. אהבתי לשוחח איתה תוך כדי הכנת האוכל, בעיקר כשהיו באים בתקופת הצנע.

קורט אדנאואר, שהיה קנצלר גרמניה: פעם הוא בא לארוחה מפוארת שאירגן לו בן־גוריון. בסוף הארוחה ואחרי הברכות הוא אמר: עכשיו הייתי מרבין איזה "זאכר טורט" רציני ואיך שגמר את המשפט, נכנסתי עם "זאכר טורט". הוא כמעט התעלף.

רולף פאולס, שגריר גרמניה הראשון בא להתארח ב"גלי כנרת" ותאר לך שמרוקאי כמוני מתחיל לדבר איתו גרמנית שוטפת. הוא התפלא מאוד, אבל היה מבסוט. הוא אהב את המטבח הווינאי ואחרי שגילה שאני יודע להכין שניצלים לא פחות טובים מאלה שיש בווינה, היה בא כל חופשה לטבריה.

וולדורת בארבור, שהיה שגריר ארה"ב כאן: הוא היה מבשל בעצמו והיינו מתווכחים הרבה על תפריטים ומתכונים. כולם זוכרים אותו כאדם גדול ושמן, אבל הוא היה אנין טעם ואי־אפשר היה למכור לו לוקשים. תמיד ידעתי שאניני הטעם יודעים להעריך באמת את העבודה והמאמץ וכשבילם היה שוה להתאמץ. הוא גם אהב שמכינים לו הפתעות קולינריות טעימות.

"בסך הכל", מסכם זעפרני, "מי שהחליט על התפריטים לכל האישים האלה ובעיקר על הכמויות, היו הנשים שלהם. עם הנשים היה לי קשר לא פחות מאשר עם הבעלים. רבות מהן היו נכנסות למטבח בביקור הראשון שלהן ובודקות מקרוב. רק אחר־כך היו נרגעות".

רבים ידעו מיהו זעפרני באמצעות המטבח של "גלי כנרת", אבל לא כולם הכירו את החמין שהיה מכין בשבתות בביתו. מי שכן הצליחו לטעום ממנו היו התעשיינים הגדולים: פרומצ'נקו, שביט, לאוטמן, שטראוס ואחרים. דרך המטבח של המלון הכירו והיחסים הקרובים האלה הובילו למטבח הביתי של משפחת זעפרני בשכונת קרית שמואל בטבריה. בומה (שביט) הצעיר ואביו, כמו גם מיקי שטראוס ואביו ודב לאוטמן והוריו היו מבאי ביתו של זעפרני. כדרך כלל, היה זה בשבתות, לארוחות צהריים עם חמין בנוסח זעפרני, כשר וטעים.

"אני מתגעגע לזמנים ההם", מתוודה יעקב זעפרני, "כמה שהיה קשה בתקופת הצנע, היתה אוירה מיוחדת. גרנו במלון והיינו עובדים משש בבוקר עד חצות. היינו גומרים את היום על ארבע. הרוגים, אבל עם הרבה סיפוק. בשנות החמישים, כאשר עדיין לא היו מזגנים, קראו לנו "הנודדים של 'גלי כנרת'", כי בכל קיץ היינו נודדים לחו"ל לעבוד שם, וחוזרים רק לחורף. בקיץ, בחום הכבד, לא היתה נפש חיה באה לטבריה ולא היתה לנו עבודה".

והסיכום שלו: "טבחות לא מספיק רק ללמוד. טבחות זה דבר שמקבלים מאלוהים. נולדים עם זה. להיות טבח זה כמו להיות גשש. זה עניין של כשרון מלידה". ואת זה, להזכירכם, אומר האיש שלא נולד עם מתכונים ביד...

שף זעפרני (מימין) עם תלמיד במטבח "גני חמת".
צילום: ליאון מינסטר.

כופתאות זעפרני

"שף" יעקב זעפרני מוכן להוציא מהכספת הגסטרונומית שלו מתכון שהגה בעצמו. כופתאות. נשמע מוכר? לא כאשר מדובר בזעפרני. הוא חיפש ומצא משהו טעים יותר. שימו לב. מתכון לעשר מנות שהן חמישים כופתאות.

מצרכים: 6 מצות שלמות, 3 ביצים מופרדות, 1 כוס קמח מצה, 100 גרם מרגרינה או שומן אווז, ½ כוס שמן, ½ ליטר מרק צח קר.

תבלינים: פלפל לבן, מלח, זנגביל טחון, אגוז מוסקט טחון.

אופן ההכנה: שוברים את המצות לחתיכות קטנות, מערבבים עם קמח המצה, השמן והמרק. ממסיסים את המרגרינה ומערבבים עם העיסה. מקציפים את החלבון של הביצים ומוסיפים לו מעט מלח וכף קטנה של סוכר. מוסיפים את התבלינים וחלמוני הביצים ומערבבים היטב. להעמיד את התערובת למשך כשעה ואם היא נעשית נוקשה – מוסיפים מעט מים. צרים כופתאות עגולות ומכניסים לתוך מרק צח רותח.

יין מרוקאי לחגים

מאת דני צדקוני

יוצאי מרוקו בישראל שנתאכזבו קשות בשל כך, שהאנסמבל המרוקאי, שבואו הצפוי עורר התרגשות גדולה בעדה – לא הגיע לארץ לבסוף. אבל לא נעסוק עתה בזמר האנדלוסי המרוקאי, שלא פעם צפינו בו בווידיאו של בית קפה מקומי זה או אחר ליד כוסית פנטזיה קרה מקונחת בארטישוק, אלא ביין המפורסם ביותר של יהדות מרוקו הוא ה"רימנת".

היקבים הישראליים, שרק אחד מהם הבין את הפוטנציאל הגלום בשוק המרוקאי בישראל ומייצר את ה"מחיה" שהוא משקה חריף מסורתי וטעמו דומה לטעם הערק, טרם גילו את ה"רימנת". יין זה מיוצר בינתיים ע"י בקיאים בהכנתו – בבית, אף כי אין זאת אומרת, שהדבר תמיד עולה ביוקר.

עושים אותו מענבי מוסקט שחורים או לבנים – צבעים שהם בעלי משמעות במערכת היחסים הבין־עדתיים הרגישים בחברה הישראלית, שפעם פעלו בה "פנתרים שחורים" (אם עוד זוכרים זאת). עכ"פ, במה שנוגע לרימנת, צבע הענבים מהם הוא מופק אינו קובע.

המקומון "השבוע באשדוד" מגלה את סודות ייצורו של הרימנת לכל קורא. הבעיה היא שהחומר הגלם, ענבי המוסקט, עדיין אינו נמצא בשוק. אבל כשיופיעו אלה על הדוכנים, אפשר יהיה להשתמש בתוכן כדי לשתות אותו בחגים ובאירועים, וחגים אחרים שיבואו עלינו לטובה.

את הענבים סוחטים ומסננים את המיץ מהקליפות והגרעינים. מבשלים את מיץ הענבים, כך, שמכמות של 100 ליטר מיץ נשארים רק 10 ליטר נוזלים, כי כל השאר מתאדה בתהליך הבישול. הנוזל שנשאר הוא בצבע וסמיכותו משהו כמו דבש. בעצם תרכיז. מוסיפים לו שבעה ליטר של מיץ ענבים טבעי. את כל זה יוצקים לכלי חרס, ומשאירים אותו לתסיסה לתקופה של בין חודש לארבעים יום. אפשר גם להשתמש למטרה זו בכלי זכוכית, אך השימוש בחרס, כמו בחביות עץ אלון לברנדי, משפרות את טיב היין.

כוסית אחת של יין הרימנת, כך אומרים, תשכר בנקל אדם, שלא רגיל לשתותו. או כדי להיזהר. מסתבר שיש ליין המרוקאי הזה מעלה נוספת – אם כי מההיבט הדתי. רבה הראשי של אשדוד, הרב ישראל אליהו, אומר שבגלל תהליך בישולו הוא חסין נגד התנסכות. לא כל יין משתפר עם הזקנתו. ה"רימנת" שייך לאלו המשביחים כשהם מתיישנים. איני יודע כיצד מגיבים שלטונות המכס על ייצור יין ביתי, מנהג המקובל אצל יוצאי עדות שונות, שעדיין לא פינה את מקומו לחלוטין בפני היין התעשייתי. בכ"ז, אצל יוצאי מרוקו, יש לרימנת טעם של פעם.

החלום: חתונה מלכותית

נשים באנגליה חיות עם ידידיהן, הולדות מחוץ לנשואין, נפרדות מבעליהן, אך הן עדיין אוהבות את הנשואין, את המוסד המצמצם את אפשרויותיהן בתחום התעסוקה ופוגע בהכנסה.

חתונה מלכותית היא בדרך כלל אירוע היאה לסיים בו אגדה יפה, אך רבים מבני הזוג האנגלים – ליתר דיוק, מהנערות האנגליות – חולמים על טכס כלולות ועל מסיבת החתונה בסגנון הנסיכה פרגי. ב־20 השנים האחרונות חזרו אל האופנה, בהדרגה, חתונות־הפאר. במשאל שערך ב־1985 כתב העת "ברידס" ("כלות") בקרב הקוראות, הביעו 88% את המשאלה להינשא בכנסיה. כ־70% מהנשאלות ביקשו להזמין למסיבת חתונה שאחרי הטכס 50 עד 100 אורחים. 62% סברו כי מן הראוי לערוך סעודה "בישיבה וליד שולחנות ערוכים". 75% העדיפו מסיבה בשעות הערב. 376,000 קוראות "ברידס" נמנות, ברובן, עם חוגי הפועלים המקצועיים. כן הסתבר מהתשובות, כי 30% מבני הזוג הנשואים התנסו בחיים משותפים במשך תקופה מסויימת בטרם החליטו להינשא. בקבוצה זו האחוז נמוך יותר בקרב בני הזוג הנישאים לראשונה (20%), אך יותר משני שלישים מבני הזוג המבקשים להינשא בפעם שניה באים אל טכס הכלולות – הדתי או האזרחי – הישר מדירתם המשותפת.

מסתבר כי בשנות ה־80 היתה ירידה באחוז הכלות המעוברות. בשנת 1974 – 29% מכלל הנערות שהתעברו מחוץ לנשואין, ילדו את צאצאיהן במסגרת הנשואין ואילו ב־1984 רק כ־16% מכלל. מקרי ההריון מחוץ לנשואין הסתיימו בלידה במשפחה דו־הורית.

האנגלים אוהבים להתחתן. הדברים אמורים גם לגבי בני זוג שנכשלו בנשואיהם הראשונים אך לא נואשו ומבקשים לנסות את מזלם שנית: על כל 1000 מקרי גירושין ב־1973, היו רק 233 מקרים בהם הגבר או גרושתו חיתרו על הקמת משפחה חדשה. ב־268 מקרים (מתוך 1000) שני בני הזוג שהתגרשו נישאו שנית וב־287 מקרים רק אחד מבני הזוג הגרושים התחתן שנית.

בנשואין – בפעם ראשונה כמו השניה – אין ערובה להצלחה. ב־1971, פחות מ־9% מכלל הגירושין באנגליה ובויילס נערכו לבני זוג שכבר היו גרושים בעבר. ב־1984 גדל שעור המתגרשים בקבוצה זו מ־9% ל־22%.

יש האומרים כי מספר המתגרשים גדל לאחרונה לא רק מחמת האכזבה בחיי הנשואין, כי אם גם בגלל החוק החדש: מאז 1984, רשאים בני זוג להתגרש גם אחרי שנת נשואין אחת. בעבר גרס המחוקק האנגלי "תקופת המתנה של שלוש שנים".

מומחים סבורים כי אם ימשיכו האנגלים בנוהג להתחתן בגיל מבוגר יותר (ב־1971 היה גילם הממוצע של המתחתנים 24,6 שנה (גברים) ו־22,6 שנה (נשים). ב־1985 היה הגיל הממוצע 26 שנה (גברים) ו־23,7 (נשים)), יפחת שעור הגירושין. אין ספק כי קיים קשר מסויים בין הגיל והגירושין. מן הראוי לציין כי בנשואי בני ה"עשרה" שיעור הגירושין שלהם היה גבוה מאוד. גרושים כיום באנגליה. כאמור, קבוצת גילאים זו מעדיפה חיים משותפים ללא נשואין לפחות למשך תקופת־מה.

בעוד שבעבר נהגו נשים לעזוב את מקום עבודתן מיד אחרי הנשואין, הן מעדיפות כיום להמשיך בעבודה (כשנתיים בממוצע) עד להריון הראשון או הלידה הראשונה. פרק הזמן החולף בין הנשואין והלידה הראשונה נע בין 37 חודשים (לגבי נשים שלבני זוגם מקצוע חופשי או מינהלי) ובין 18 חודשים (לגבי נשות פועלים בלתי מקצועיים).

רוב הנשים חוזרות כיום לעבודה אחרי הלידה ופרק הזמן שבין הלידה והשיבה לעבודה מתקצר והולך.

בקבוצת ה"ממהרות" לשוב לעבודה, נשים שהשקיעו בעבר מאמצים וכסף בקריירה וגם הפועלות הלא־מקצועיות שגילו עד מהרה כי שכרו של הבעל אינו מספיק לקיום.

היתר יושר, הנמנית עם סגל בית הספר הגבוה להיגיינה בלונדון, חישבה ומצאה כי בשנים האחרונות לטיפול בילדים משלמת האשה האנגליה מחיר יקר: אובדן שבע שנים מבחינת שעות העבודה ואובדן הכנסה של שנים (שכר שנתי ממוצע) בגלל העדר הרצף בעבודה שפירושו "החמצה" מבחינת צבירת נסיון, השתלמות וקידום.

אקונומיסט

ומתוצרת הארץ: חם קר

חברת "אורדע" הוציאה לשוק לאחרונה משחק הנקרא "חם קר". המשחק מורכב מלוח שעליו 61 עיגולים, שעל כל אחד מהם מצוייר ציור צבעוני – חי, צומח או דומם. כל משתתף בוחר את "הציור שלו". מטרת המשחק היא לגלות את הציור שבחר המתחרה.

זאת עושים המשחקים על־ידי תנועה על גבי לוח המשחק, לפי הוראות "חם" ו"קר" של בן הזוג למשחק, כל אחד בתורו.

המשחק מיועד לבני ארבע עד שבע. מחירו: 13.95 ש"ח.

הסל של מרתה

צעצועים – אמריקה

מאת מרתה מייזלס

מי שעדיין לא גמר את הזבנות של ביקור אצל קרובים־ידידים־מכרים, שילדים להם בביתם, עשוי למצוא רעיונות למתנות במוצרים החדשים של "פישר פרייס", המיובאים לארץ על ידי סוכנויות קאופמן. ל"פישר פרייס", שבסיסם באמריקה יש מוניטין בעל־ותק, כמצטיינים בצעצועים לטף, מינקות ועד לגיל הגן. פחות ידועה העובדה, שהחברה פתחה לאחרונה שני כיוונים חדשים: צעצועי הרכבה לילדים מבוגרים יותר והיטי תינוקות, כולל כיסא בטיחות.

חדשים לגמרי בישראל ושנים ספורות בארה"ב הם ה"קונסטראקס" (Construx) – מערכות הרכבה מפלסטיק שקשה לא להשוותם ל"לגו" (המיובאים לארץ על־ידי אותה חברה). הקונסטראקס מתיימרים להיות מגוונים וגמישים יותר, ומאפשרים בניה רב־כיוונית, לא רק לגובה. הרכיב המרכזי הנקרא "הקשר הכחול" מאפשר בנייה לשישה כיוונים. לקונסטראקס שתי קטגוריות. האחת, "פנטזיה", בקופסה כחולה והשניה – "חללי" – בקופסה שחורה. כמה מהמבנים הגמורים "יורו בחושך", אולי מתוך מגמה לפתות את הילד להיכנס למיטה בלילה ולכבות את האור. על מכסה כל קופסה יש איור למה שאפשר להרכיב מתכולתה – בבחינת הצעה בלבד.

"קונסטראקס" מציע בארץ תריסר מערכות שונות, לפי טבלת מחירים המתחילה ב־21,60 ש"ח ומסתיימת ב־155 ש"ח – ויש גם מערכת אחת במחיר המרהיב של 400 ש"ח, והיא נקראת "מערכת ענק משפחתית". יש מערכות ממונעות ויש כאלה שאפשר להרכיב להן מנוע נפרד בן שלושה וולט (93 ש"ח). בסוכנויות קאופמן טוענים שחנויות רבות נותנות הנחות של 10–15 אחוז מטבלת המחירים – כדי להתחרות בהנחות הקבועות של השק"ם. אפשר לקנות את צעצועי "פישר פרייס" ברשת חנויות "פנטזיה" של סוכנויות קאופמן, אבל שם, למרבה האירוניה, המחירים גבוהים יותר מאשר בחנויות צעצועים פרטיות.

גם במחסן של "קאופמן" בגני התערוכה בתל־אביב (ליד גלידת מונטנה בנמל הישן), אפשר לקנות את צעצועי "פישר פרייס" בהנחה של 10 אחוזים. שם גם אפשר לקנות "מציאות" – צעצועים שנתבלו מעט בהובלה (ולעיתים קרובות רק האריזות הן הפגועות).

הקו החדש של "פישר פרייס" – "ההיטי נוער", כולל כיסא בטיחות במחיר 245 ש"ח, הנחטף – כך מדווח – ברגע שהוא מגיע לארץ, בשל האמון הרב שהציבור רוחש למוצרי "פישר פרייס". יש להניח שכסאות אלה מצויים בחנויות "פנטזיה" ובחנויות למוכר צרכי תינוקות. "פישר פרייס" מציעים גם לול מתקפל, נדנדה מתקפלת המצבה לתינוק עם מדף, הקרוי "האמבט לאב הפחרד", כיון שהוא מחזיק את הקטנטן בתנוחה בטוחה. פריט זה הוא מהזולים שבמוצרי "פישר פרייס" בארץ: מחירו 40 ש"ח.

בלי שובר גלים – במים עד החזה

מאת חנה רביד

גליליים חגגה בימים אלה את יום הולדתה ה־54. במרכז המסיבה – 50 שנה לנמל תל־אביב. קבוצה של פועלי הנמל הראשונים ישבה על הבמה וכל החוגגים – ותיקים, בנים

גליל ים

ונכדים – קיבלו אותם במחיאות־כפיים ובשירת „למרחקים מפליגות הספינות".

בארכיונה של גליליים, בכרכי העלונים שהצהיבו, באגר חומר רב על נמל תל־אביב. גליליים נקראה אז „קבוצת הבחורות" ומקום מושבה היה שכונת בורוכוב. באחד העלונים מהעת ההיא רשומים דברי גולדה, שאמרה לאנשי הקבוצה: „זכות ראשונים ומתחילים היא, זכות שאי־אפשר להשיג בנקל. ואכן, „לא בנקל" הושגה, אך בנקל השכיחוה".

מספר שייקה דזקובסקי, מראשוני הנמל: „קבוצת הבחורות" בשכונת בורוכוב (גליליים של היום) שמה לה למטרה כיבוש מקומות עבודה בעיר, בעיקר בסקטור הממשלתי, שהיה כמעט ללא יהודים: ברכבת (נהג קטר יהודי ראשון מזיזה דיקל ז"ל), בטלפון וגם בנמל יפו עבדה קבוצה של חברינו.

„בפרוץ המאורעות ויציאת הקבוצה מיפו, עלתה הדחיפות של הקמת הנמל בתל־אביב. העניין הלהיב את היישוב כולו, שראה בכך מטרה חשובה ביותר.

„בצד יצירת תנאי עבודה בנמל, ולו פרימיטיביים ביותר, ניצבה בעיית הנושא האנושי. יצחק בראהרון, שהיה אז מזכיר מועצת פועלי תל־אביב, ובני מרשק ז"ל מטעם מזכירות הקיבוץ המאוחד, החלו בהתרוצצות וחיפוש קדחתני אחרי עובדים. הראשונים שהתגייסו היינו אנחנו, הודות לקרבתנו לתל־אביב ולעבודתנו בנמל יפו. בהמשך גויסו חברים מקיבוצים נוספים: גבעת השלושה, גבעת ברנר, נען, כתלם (היום עין־דגב), מחר (גבר־עם), נס ציונה (דפנה), מגדיאל (בית אורן) ועוד.

„קמה הפלוגה המקובצת של הקיבוצים. בני גייס אנשים, החליף, אירגן, טיפל בבעיות חברה, עבד ללא ליאות. בראהרון היה מעורה בענייני הנהלת הנמל, ליווה את העניינים, השקיע הרבה מזמנו וכוחו, לחם את מלחמתנו על העלאת השכר.

„חברינו שעבדו בנמל יפו היו בין הראשונים בנמל ת"א. חוף ומים. לא מזח, לא שוברי גלים. אניית מלט עמדה במרחק רב מהחוף; לתוך הסירות הקטנות של 'זבולון' היו מורידים את המלט, ואלה, בשל רדידות המים, עצרו במרחק של כ־100 מטר מהחוף ואז הקבוצה שלנו עם הסלוניקאים היו נכנסים למים בשקים מקופלים על הראש והגוף, כריות על הגב, מעמיסים המלט על כתפי החברים ויוצאים אל החוף – סירה צועדת במים שהגיעו עד החזה. על החוף חיכו אוטומובילים ושם החלה עבודת־פרך של העלאת השקים על כלי הרכב. כך מהבוקר עד מאוחר בערב. במים מלוחים. שמש יוקדת ומשא כבד.

„באותה תקופה לא היו קופצים רבים על העבודה הזאת ואז התארגנו במעין קואופרטיב לחלוקת העבודה בסבלות – 40 חברי קיבוץ ו־40 סלוניקאים. נקבעו ארבעה מנהלי עבודה, שעבדו בשתי משמרות. קואופרטיב זה התקיים עד לסגירת הנמל. הקושי גבר כשהגיעה אניית תידס. כמעט תמיד היה התידס נרטב ואז הגיע משקלו של השק ל־180 ק"ג. היה קושי בחלוקת־העבודה – מי לתידס ומי למלט, כי על אף הפצעים והלכלוך שהיו מנת חלקם של עומסי המלט, העדיפו כולם את המלט בשל היותו פחות כבד מהתידס.

בינתיים התבצעה עבודה מזורזת בבניית הנמל. נבנו המזח ושוברי הגלים, העבודה החלה להשתכלל. אז התחילו להגיע דרישות מכל מיני אירגונים ופועלים רבים מתל־אביב נתקבלו לעבודה בנמל.

נדהמו לקרוא בכתבתו של נתן רועי ב„דבר השבוע" (11.2) על היחסים המתוחים עם הסלוניקאים. ההיפך מזה הוא נכון: מאז התארגנה קבוצת הסבלים בנמל, היו בינינו יחסים לבביים בעבודה וגם מחוץ לעבודה, יחסי אמון והתחשבות הדדית. זה מצא את ביטויו בחלוקת העבודה, שלא היה בה מקרה של הפליה או קיפוח. כאשר השתדלנו לחדור לעבודות המקצועיות, נעזרנו בידע של הסלוניקאים. למדנו מהם לבצע עבודות סווארות, גם עבודה במנופים. עבדנו גם במחסני הסחורה.

„כאשר עבדו בנמל 300 פועלים, 100 מתוכם היו חברי קיבוצים – ביניהם שלוש חברות שעבדו בצביעת הסירות. כדי להיות קרובים לנמל ומוכנים לכל קריאה, שכרנו שלושה בניינים ליד הירקון ונשארנו שם עד עלייתנו לגליליים ב־1943. במסיבה של חנוכת המיקום החדש ב־22.10.39 נכחו אורחים רבים, ביניהם דוד בן־גוריון, מרדכי נמיר, בני מהרשק, גולדה מאיר ועוד.

„בפרוץ מלחמת העולם השנייה עוד המשיכו זמן מה להגיע אניות, אך בהתקרב המלחמה לאזורנו נסגר הנמל. צוללות איטלקיות התחילו להופיע קרוב לחופי הארץ וסיכנו את האניות בלב ים. הממשלה המנדטורית החליטה לסגור את הנמל והיישוב קיבל זאת בהבנה.

„גם לאחר סגירת הנמל נמשך קשרנו עם הים. רכשנו שתי ספינות דייג – „ניצחון" ו„רחף" – וחברינו מגליליים, שעבדו לפני כן בנמל, הפכו לדייגים. זה נמשך עד שספינה אחת נטרפה והדייגים הגיעו לחוף על גלגלי הצלה. הספינה השנייה נמכרה".

נותרו הזכרונות וסרט וידאו

מאת שמעון וייס

בימים אלה מלאו חמש שנים להשלמת הנסיגה מסיני. זאב קרופניק היה מאחרוני העוזבים את נביעות. היום, במושב שדמות דבורה שבגליל התחתון, הוא מגדל פרחים ומתקשה לשכוח. „אנחנו מציינים את העזיבה כל יום, לא פעם בשנה", הוא אומר. „אצלי זה גדם לכל החיים וכמו גדם, אין הוא מתרפא. חושבים שהתגברתי וכך אולי זה נראה כלפי חוץ, אבל בפנים קשה, קשה לשכוח ולהתגבר. אמרתי לך, זה גדם...".

עכשיו, בעונת האביב, הפרחים סביב הבית של משפחת קרופניק פורחים בשלל צבעים. זאב, 39, יוצא מדי בוקר למשתלת הפרחים שמאחורי הבית ושם הוא משקיע את מיטב

שדמות דבורה

מרצו. יש גם רפת עגלות וגינה גדולה מסביב לבית ועוד קבית אדמה מרוחקת יותר. אלונה, אשתו, 34, בת קיבוץ אלונים, מורה לאמנות ב„כדורי". את הלימודים ההוראה החלה בגלגול החדש בגליל. אדווה, שנולדה בחולות סיני ושמה נגזר מהנוף ומהאווירה שם, היא היום כמעט בת שתים עשרה. יהונתן נולד עם יהוא בסיני והיום הוא בן שמונה וחצי. מחולות סיני כמעט שאין הוא זוכר דבר. נמרוד בן השנה וחצי נולד כבר בגליל. בשבילו תהיה נביעות בסיפורים של אבא ואמא, בתמונות ובסרט הווידאו הנצחי, המודרך שוב ושוב בטלוויזיה הצבעונית שבסלון.

זאב קרופניק, חניך „השומר הצעיר" מקרית מוצקין, ירד לסיני אחרי שירותו הצבאי. החול והמדבר משכו אותו. גם את אלונה. הם הכירו בין הדיונות ומאהלי הבדואים. הוא – עובד רשות שמורות הטבע והיא חיילת, שנטלה חופשה וירדה לסיני. לפני תריסר שנים נישאו בחתונה, כמו־בדואית. לשניהם היה ברור שיקבעו את ביתם בחולות הדרום הרחוק. כך חיו חיי בדואים, בלי מים וחשמל, יותר משנה, עד שנולדה אדווה והיה צורך להתמקם במקום קבוע, עם תנאי חיים סבירים. אמנם השכנה הבדואית טובת־הלב הציעה להיניק את אדווה הפעוטה במקום אמה, אך בני הזוג החליטו לקבוע בית באזור הישובים החדשים באיזור. כך הגיעו לנביעות. כעבור שנתיים נולד יהונתן.

על־אף המגורים בנביעות, לא נותקו מהשכנים הבדואים. „השכנות הזו השפיעה בעיקר על הילדים", אומרת אלונה. „הם גדלו עצמאות וחופשיות וגדלו ללא מסגרות קשוחות מקובלות"... גם המבוגרים הושפעו מהאווירה הנינוחה, שאין בה מירוץ עם הזמן. כך התנהלו העניינים עד ביקור סאדאת, בנובמבר 1977.

עם נביעות בלב – אלונה וזאב קרופניק

„היה ברור לנו שאם יתקדם התהליך נגיע לשלב שבו יגבר החשש לגורלה של נביעות", נזכר זאב. „אבל לא האמנו בכך עד שבאו לדבר אתנו על הצ'ק הראשון. היינו המומים. אחרי קמפ־דייוויד השתנתה האווירה. היה כבר ברור שיהיה פינוי. היתה הרגשה שכל עם ישראל רוצה שלום ולשם כך ימכרו גם את אמא שלהם. לא יעזור כלום – הפינוי יתממש".

תחילה ביקשו אנשי נביעות להקים נקודת ישוב חדשה, שתשלב בתוכה את מה שאהבו בסיני – חקלאות, תיירות וים. חיפשו לאורך חוף הים התיכון ואחר־כך באיזור הכנרת וכאשר איתרו איזור מצפון לכנרת, התפוצץ הכל ושוב חזרו אל נקודת ההתחלה.

בשלב זה התברר למשפחת קרופניק, ולשאר משפחות המפונים מסיני, שהתפנות מסיני פירושה קבלת פיצויים. ברחוב הישראלי היקנה להם הדבר סטאטוס מיוחד. התייחסו אליהם בתערובת של קנאה, כעס וזלזול ונתנו לכך ביטוי גלוי ובוטה. „כששמעו שאנחנו מקבלים פיצויים התחילו להעלות את מחירי המשקים. בינינו לבין עצמנו החלטנו שאנחנו לא משקיעים יותר ממה שיש לנו, כדי שלא להיכנס להתחייבויות ולחובות על סמך מה שקראנו בעיתונים", אומר זאב קרופניק. אחרי מו"מ עם כמה בעלי משקים הוליטו הקרופניקים לרכוש בית ומשק חקלאי במושב שדמות דבורה. „בעל המשק כאן נהג אתנו בהגינות", אומרת אלונה. „הוא דרש מחיר מסוים וגם אחרי ששמע מהיכן אנחנו, לא שינה את המחיר".

אלונה ושני הילדים עלו צפונה לקראת פתיחת שנת הלימודים בספטמבר 1982 וזאב המשיך לעסוק בעבודות החקלאיות העונתיות בדרום, עד הפינוי הסופי באפריל אותה שנה. „אני זוכרת שבימים האחרונים שלפני הפינוי הטרידה את אדווה השאלה איך יתרחש הפינוי, פיסית. היא לא חדלה לדבר על שיירות המשאיות הארוכה בכביש לאילת ועל הפקקים שיווצרו בדרך צפונה", נזכרת אלונה. זאב זוכר את כאב הלב הכבד. „לא היו דמעות, אבל הלב כאב", הוא אומר, „התחושה הזו תלווה אותנו עוד הרבה שנים. אי־אפשר לשכוח. אתה עוזב את ביתך. לא חשבנו בשום שלב על ירידה לחוץ־לארץ, אבל אז הבנתי טוב יותר מה פירושן של מולדת ואדמה, ומה פירוש לעזוב בית. ומי גירש אותך? לא אויב נורא ואכזר אלא בני עמך".

השנים שעשה בסיני, מ־1969 ועד הפינוי, לא נשתכחו ממנו גם בלהט הזריעה והעיבוד בשטחי החקלאות החדשים. עד היום, מעידים בני משפחת קרופניק, הם מרבים להתרפק על זכרונות נביעות. „לא פעם אנחנו אומרים שבנביעות היינו עושים כך וכך... כשנמרוד נולד אמרנו, כמה חבל שהוא לא זכה לטייל אתנו על חוף הים... אנחנו לא כל־כך רגשנים, אבל כאב יש כל הזמן. לכל החבר'ה מנביעות יש תמונות, שהם תלו במקומות מאוד מרכזיים. גם אנחנו תלינו תמונות נוף של חוף הים בסיני. הנה כאן, מעל פינת האוכל, בחדר השינה ומול הדלת למקלחת. לא, זה לא הכותל המערבי שלנו, אבל תלינו את זה במקומות בולטים", אומרת אלונה.

נביעות וסיני רחוקים משדמות דבורה, אבל הם נמצאים בכל פינה בבית משפחת קרופניק. לא רק על הקירות ובאלבומי התמונות, אלא גם בתחושה ובאווירה. אדווה שומרת עד היום על קשר מכתבים הדוק עם חברתה, המתגוררת כיום עם הוריה ביהוד. שאר משפחות המפונים נפגשות בשמחות משפחתיות, והן לא מעטות. מנצלים כל הזדמנות להיפגש ואם המרחק גדול, מסתפקים בפגישות עם המשפחות שגרות קרוב יותר. במקרה של הקרופניקים, זה החבר'ה שהתיישבו בחבל הגליל ובישובים אחרים בעמק ובגליל. „מי שהיה חבר שלנו, נשאר חבר שלנו ובמרחק של זמן, גם יריבויות ומריבות נעלמו. אתה רואה כמה זה היה קטן וקטנוני", אומר זאב.

אלונה מעידה כי לפחות פעם בחצי שנה היא יורדת דרומה לאילת, „לקחת קצת המצבר" כלשונה. גם זאב עושה זאת, אבל דרומה יותר אין הוא מסוגל להגיע. הלב לא נותן.

על נושא הפיצויים מעדיפים הקרופניקים לא להרחיב את הדיבור ולא מפני שהם מתביישים. להיפך, מצפונם שקט ואילו ידעו במדינת ישראל כיצד טיפלו בנושא הממשלה והפקידות הממשלתית, לא היו המתיישבים אלה שצריכים להתבייש.

זאב קרופניק: „אף אדם אחד בישראל לא ידע מה קורה לאנשים כאנשים. מה עובר עליהם, איך הם מתמודדים. מדהים אותי שעד היום נוסעים אנתרופולוגים ישראלים לקצות העולם כדי לחקור שבטים נידחים וכאן, בטווח יד, יש עבודה לעשרות שנים. האם מישהו חשב לבדוק בדיקה מדעית מה קרה לנו, איך התנהגו מערכות ממשלתיות בנושא הפיצויים, למשל? מי שלא היה חריג, עבר את זה בקלות, יחסית לשאר, אבל לכולם היה קשה ובלתי נסבל. היה לי יותר קל כי ידעתי מה אני עושה למחרת בבוקר, אבל אחרים לא ידעו מה ילד יום.

„בקשר לפיצויים, אני יכול לומר בבטחון ובאחריות מלאים שבכל מקרה הם לא היו מוגזמים. לא נהפכנו למיליונרים. מי שלא היתה לו דירה לפני כן, לא נהפך לבעל וילה עם הפיצויים. הפיצויים הספיקו בדיוק לרכישת המשק בשדמות דבורה. איש אינו חושב ששליש מחיי הייתי בסיני וזה היה בתקופה שבה עוד יכולתי להחליט איפה אני רוצה לחיות ולגור. היום אני לא שם וזה בעצם אומר את הכל".

דיוקני אותם ימים

מאת אריאלה ראובני

ביקור בסטודיו של הצייר החיפאי שמואל לם, בשכונה ותיקה בלב הדר הכרמל, כמוהו כביקור בנופי ישראל משנות הארבעים והחמישים. ציורי השמן שלו – דיוקנאות ונופי טבע – הם בבואה נאמנה לארץ ישראל היפה, לאנשיה ולנופיה, שכמעט נשכחו מלב.

לם ורעייתו פנינה, הנשואים זה כיובל שנים, חיים בצניעות ובענווה, גם משום שמלאכת הציור אין הכנסה רבה בצידה למי שאינו אמן על יוסי ציבור, וגם משום שזה טבעם. לם נאמן לדרכו משכבר הימים – הציור האימפרסיוניסטי. „האמנות המודרנית איננה אהובה עלי", הוא אומר, „ואינני רואה בה כל חידוש. אני מצייר על־פי אמונתי". רעייתו פנינה מצרה, לעתים, על שלא נענו בעבר להצעות להעתיק את מקום

חיפה

מגוריהם מחיפה לתל־אביב, לירושלים או לכפר האמנים עין־הוד, שם היו זוכים, אולי, ליותר פרסום. עם זאת הם מרגישים כי הם אוהבים את חיפה ואת נופיה ... בעיר זו לתמיד.

לם ורעייתו זכו להתוודע עם גדולי הספרות, השירה והאמנות בישראל. רבים מהם הנציח לם במכחולו. בסטודיו שלו מונחים, כאבן שאין לה הופכין, למרבה הצער והתמיהה, כ־100 דיוקנאות של מנהיגים, אנשי־רוח, אמנים ויוצרים, בתוכם: מרטין בובר, ד"ר מכס ברוד, נחום גולדמן, ש"י עגנון, ג. שופמן, יהודה בורלא, זלמן שניאור, חיים הזז, חנה רובינא, אהרון מסקין, מאיר מרגלית, י. ד. ברקוביץ, יעקב אורלנד ואחרים. האישים הללו הסכימו לשבת לפניו, כדי שירשום את תווי פניהם, ותוך כדי ציור השיחו לפניו את ליבם. חוויה היתה ללם ולרעייתו השהות במחיצתו של עגנון. „זה היה בסוכות", נזכר לם, „לפני שנכנסנו לחדר־עבודתו הזמין אותנו עגנון אל סוכתו, הניח את כפי ידו על ראשי ובירך אותי ביצירה פוריה". בתום העבודה שיבח עגנון את לם על שהצליח להטביע את אישיותו בדיוקן.

שניאור, שנחשב לאדם קשוח, כתב בספר האורחים של האמן, בעת שביקר בסטודיו שלו: „באתי, ראיתי נוצחתי".

איציק מאנגר אמר, לאחר שראה את דיוקנו על הבד, כי סוד הצלחתו של לם בציור הדיוקנאות טמון בכשרונו לרדת אל מעמקי אישיותם של המודלים וכן ברוח האופטימית המפעמת בו. מרשים במיוחד הוא דיוקנה של רובינא, הגברת הראשונה של התיאטרון, הנראית יושבת זקופה על כסא רם, בשמלה בצבע כחול עז, המבליט את עיניה הכחולות.

גלריית הדמויות הוצגה פעמים רבות בגלריות ובמוזיאונים בארץ ומחוץ לה, אולם בסיום התצוגות, שזכו לביקורות נלהבות, החזרו התמונות אחר כבוד לסטודיו. למראה עשרות הציורים, המונחים בסדר מופתי בשורה עורפית ומכוסים בבד מפני אבק הזמן, אי־אפשר שלא לתמוה מדוע אין הנהלות מוזיאונים, בעלי גלריות ובני משפחותיהם של האישים רוכשים את התמונות למזכרת.

לם נולד בלבוב שבפולין. אביו, תעשיין אמיד, הועיד אותו ללימודי הנדסה. חרף התנגדותה של משפחתו למד לם ציור ופיסול בבית־הספר הגבוה לאמנות בלבוב. לארץ עלה בשנת 1933 והשתקע בחיפה. כאן גם פגש את פנינה. הצבעים הישראליים כבשו את לבו של האמן שהיה רגיל לנופיה האפורים והקרים של אירופה. שנים רבות התמודד עם צבעי הים התיכון שלדבריו העשירו את לוח־הצבעים שלו בגוונים לירים, הוא מצייר, בדרך כלל, בשעות הבוקר בסטודיו וממעט להשתמש במכחול. „השפכטעל", שבאמצעותו אפשר למרוח את הצבע בשכבות שכבות, חביב עליו יותר.

במשך השנים נעשו ציוריו עליזים, גועשים ורועשים יותר. הגוונים הדומיננטיים בהם הם הכחול, הירוק, הסגול, הצהוב והאדום והם באים לידי ביטוי בעשרות ציורי הפרחים וציורי הים. ציורי הטימטאות שלו מינוריים יותר.

יצירותיו של לם מעטרות מוזיאונים, גלריות ואוספים פרטיים בארץ, בארה"ב ובארצות רבות באירופה. כמה מהן הוצגו בין היתר בגלריה „ברנהיים" בפאריס, ב„ניו מאסטר גאלרי" בניו־יורק, בבית הקונגרסים על־שם סטפן וייז בניו־יורק, במוזיאון תל־אביב, בבתי האמנים בירושלים ובחיפה, במוזיאון העירוני בחיפה, בבית שאגאל בחיפה ובמקומות אחרים. הוא גם זכה בפרסים שונים, בהם פרס שטרוק לציור בשנת 1977. דומה שהגיעה העת לערוך לו תערוכה כוללנית, שבה יוצגו ציורי הדיוקנאות ומראות הנוף שלו.

פסיפס אחרית הימים

בתערוכת „חדשות בעתיקות" שנפתחה במוזיאון ישראל, יש גם מוצגים מאתרים בני התקופות הקלאסיות. מ„מערת הרובים" שבמצוק כתף ירידה, אשר נחפרה בידי חנן אשל מהמרכז לחקר מערות בבית־ספר־שדה בעפרה, מובאים ממצאים משתי תקופות, מהמאה הד' לפני הספירה – פפירוס ארמי המכיל רשימת אנשים שלוו כסף ורשימה של אנשים שפרעו חלק מהחוב. הממצאים האחרים הם מימי מרד בר כוכבא, עת יהודים מצאו כאן מסתור, כמו במערות מדבר יהודה. מוצג עוד פפירוס ארמי,

ארץ חמדה / צבי אילן

הדן בעסקה כלשהי, חלקי סנדל עור מסומר, מסרק עץ, חפצי ברונזה, חבלים, חלקי סל קלוע, קערות חרס, תמרים וגלעיני תמרים. בעת עשיית מסלולי המטוסים בשדה נבטים נתגלו מאות קברי־ארגז של מלחמה הביזאנטית וממנה מוצגים כלי זכוכית נאים. ממרישה שליד בית גוברין מוצגות צלמיות חרס מהתקופה ההלניסטית. ממצא „פיקנטי": הוא מטבע חצי סלע כסף („שקל") מימי מלחמת בר כוכבא. הוא תואר לפני 80 שנה בידי האספן והחוקר רפאלי, אך היות והיה יחיד בעולם, נחשב כמזוייף. לאחרונה התגלה מטבע נוסף מטיפוס זה והוכח שגם המטבע שתיאר רפאלי אמיתי.

מוצג כאן המטבע מאוסף רפאלי, שהיה שמור כל השנים בכספת מוזיאון רוקפלר. מבית הכנסת במרות שבגליל מוצגים חמישה מוצגים, והדגש הוא על הכתובות שנמצאו במקום – שתי כתובות המצטטות פסוקים מהמקרא מבית המדרש – משקוף וסבינת אחרית הימים על גבי פסיפס, עם ראשי טלה וזאב, קמיע עם בקשת יוסי בן זנוביה למשול על הכפר, פסיפס „דוד" ועליו הכתובת „יודן בר שמעון מני", שמו של הנדבן או של האמן ואוצר מטבעות הזהב מהקופה. כן מוצגים ממצאים ממערת קבורה שנחפרה ליד עין הנציב שבבקעת בית שאן ושבר תבליט מצרי מאוסף דיין, המזכירה את האל טופר, המכונה „אדון המזרח", אחד הפטרונים של הכורים המצרים בסיני.

הדי לפנינו טיול מעניין בממצאי עשרות שנים בתולדות הארץ. וכדי להשלים את ההגיגה הוציא בימים אלה המוזיאון ספר מהודר ובו המוצגים היפים והחשובים ביותר באגפי הארכיאולוגיה שלו. מי שיחזיק מעמד עד יום העצמאות, יידע שבאותו יום הכניסה למוזיאון היא ללא תשלום. באותו יום תיפתח בו תערוכה יהודית של תכשיטים מוסלמיים.

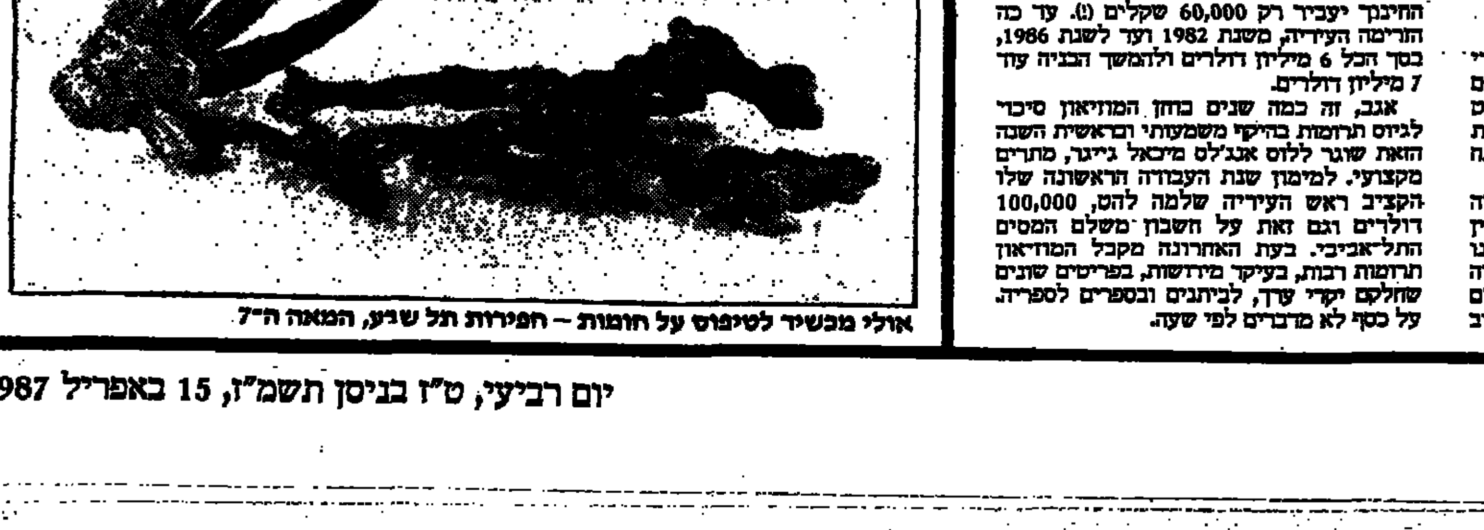

אולי מכשיר לטיפוס על חומות – חפירות תל שבע, המאה ה־7

עם מכתב מבגין – מלשכתו

מאת נתן רועי

היום ברור כי מנחם בגין עדיין מעורה בחיי התרבות והחינוך של מדינת ישראל, אף שנסגר בדירתו שברחוב צמח בירושלים. ב־12 בינואר 1987 ישב בלשכתו בירושלים וכתב מכתב ליו"ר הנהלת קרן „יניב" בתל־אביב ואיש סיעת הליכוד בעיריית תל־אביב חיים טסה. „רעיון המילגות לתלמידים אשר משפחותיהם לא משיגות לממן את הוצאות הלימודים של ילדיהם, הוא רעיון נשגב," כתב שם בין היתר. „זהו סיוע רב־חשיבות ואני מברך את כולכם, את היוזמים והתורמים, על המעשה הטוב. ברכה מיוחדת לתלמידים מקבלי המילגות".

המכתב הודפס בחוברת מהודרת, שחלק מהוצאות פירסומה מימנה עיריית תל־אביב, „קרן יניב", העמותה לניהול קרן להשתלמות

תל־אביב

ותרבות. העירייה היתה שותפה גם לשכירת היכל הספורט ביד־אליהו שבו הופיעו מיטב האמנים המזרחיים בארץ: בועז שרעבי, חופני, מרגלית צנעני, ניסים גרמה, חיים משה, ועוד רבים וטובים הופעה בהתנדבות, לבקשת יו"ר הקרן חיים טסה, שועל פוליטי ותיק בתנועת החירות בתל־אביב. טסה לא הניח לאירוע לחמוק מידו כך סתם. הוא החליט לעשות לעצמו, בהזדמנות זו, מעט פרסומת. אם לא יעזור בוודאי לא יזיק. פרט למכתב של בגין שצורף לחוברת, הוא הקדיש לעצמו עמוד שלם, עם תמונה מצודדת. בעמוד צויין כי נולד ב־1932 וקיבל חינוכו בתלמוד־תורה תימני. סיים תיכון, היה פעיל בבית"ר ובאצ"ל, במלחמה על שחרור יפו נפצע. היה בין מייסדי כל מיני גופים, רק על סיפון „אלטלנה" לא היה.

כמו במקרי בזבוז אחרים גם במקרה זה – עיריית תל־אביב נתנה סיוע כספי מסויים לערב שנערך בהיכל הספורט. מעשה נס: קופת עיריית תל־אביב איננה מידלדלת.

סגן חדש

למפלגת העבודה יש סגן ראש עירייה חדש, פרופסור אפרים טורגובניק. הפרופסור בן ה־53 הוא מומחה בתחום המדיניות האורבנית ויחסי הממשלה עם השלטון המקומי בארץ. למרבה הפליאה, תחומי עיסוק אלה אינם פופולריים בין

לא חותמת גומי קואליציונית
פרופ' אריה טורגובניק

חברי המועצה, אם לשפוט, בין היתר, על־פי יחסו של ראש העירייה לסגנו החדש.

אבל טורגובניק, שניהל חמישה חודשי מאבק על סגנות ראש העירייה במקום ח"כ דב בן־מאיר איננו מתכוון להיות חותמת גומי הפועלת בלחץ קואליציוני. זה חודשים רבים הוא משמיע קולו ללא חשש, אף שרבים מחבריו בסיעת המערך בעיר אינם שבעי־רצון מהתבטאויותיו. „בתפקידי כסגן ראש העירייה", הוא אומר „אני מבקש להדגיש את פעולת תנועת העבודה לא רק כשותפים לאדמיניסטרציה העירונית אלא כחלק ממנגנון־המעקב אחרי העוולות בעיר. אחת העוולות שאני מתכוון להתייחס אליה היא המצב החברתי של חלקים רבים בעיר הזאת. ערביי יפו, למשל, חיים בתנאים מבישים, בלתי־נסבלים. תפקידנו להתריע, להעלות את הנושאים על סדר־היום של העירייה".

נושא נוסף שמעלה פרופסור טורגובניק הוא בריחתם של תושבי לב העיר. כדי לצמצם את ממדי התופעה יש להפסיק את פעולת הפיתוח המסחרי של לב העיר. „תל־אביב איבדה תושבים רבים. אין לטאטא את הבעיה הזאת מתחת לשטיח".

בית־הספר לאמנויות

בית־הספר לאמנויות, שעמד השנה מאחורי החייאת העדלידע בתל־אביב, זוכה ליחס חם מעיריית תל־אביב. אבל לתושבי רחוב אוליפנט הוא מפריע קצת. העירייה מתכוונת לסגור את הרחוב שבו שוכן בית־הספר ובכך ייחסם „פתח האוויר" אולי היחיד של ילדי השכונה.

עורך־הדין חיים כצמן שהוא יו"ר הוועדה המוניציפאלית של עיריית תל־אביב, עורך־הדין ישראל ליבנה המשמש בין היתר כעורך־דינו בהתנדבות של חבר סיעת מפ"ם בעירייה, אריה צוקר, ופרופסור אפרים טורגובניק, בודקים בימים אלה ממש את חוקיות סגירת הרחוב לצורך הרחבת שטח בית־הספר. עוד לא נשמעה הידיה האחרונה במאבק תושבי השכונה נגד בית־הספר לאמנויות ונגד העירייה.

ירושת גנדי

רחבעם זאבי, הוא גנדי, יעזוב בחודש אוגוסט את בניין המנהלה במוזיאון הארץ, כפי שרשם במכתב ההתפטרות ששיגר לראש העירייה שלמה להט. השאלה שנשאלת: מה הירושה שהשאיר גנדי לממשיכו בתפקיד המנהל? עשינו ספירת מלאי אקראית שמבוססת בעיקר על נתוני מוזיאון הארץ.

הנה הירושה: בכל שנות קיומו, המוזיאון מתבסס על כספים שמשלם המסים התל־אביבי משלם לעירייה והיא המתקצבת העיקרית של המוזיאון. התקציב, כמעט כולו, הוקדש משנת 1982 ועד לשנת 1985 לבינוי ומעט מאד לרכישת פריטים חדישים. מכירות החנות של המוזיאון ודמי הכניסה למוזיאון הסתכמו ב־66 אלף שקלים לחודש, האמפיתאטרון של המוזיאון הכניס 10,000 שקלים בקיץ של שנת 1986. העירייה תורם במהלך השנה כ־3 מליוני שקלים לכיסוי הוצאות שוטפות ובינוי. משרד החינוך יעביר רק 60,000 שקלים (!). עד כה הזרימה העירייה, משנת 1982 ועד לשנת 1986, בסך הכל 6 מיליון דולרים ולהמשך הבנייה עוד 7 מיליון דולרים.

אגב, זה כמה שנים בוחן המוזיאון סיכוי לגיוס תרומות בהיקף משמעותי ובראשית השנה הזאת שוגר ללוס אנג'לס מיכאל גייגר, מתרים מקצועי. למימון שנת העבודה הראשונה שלו הקציב ראש העירייה שלמה להט, 100,000 דולרים וגם זאת על חשבון משלם המסים התל־אביבי. בעת האחרונה מקבל המוזיאון תרומות רבות, בעיקר מירושות, בפריטים שונים שחלקם יקרי ערך, לביתנים ובספרים לספריה. על כסף לא מדברים לפי שעה.

וביער בריכה קסומה

בימים אלה מקיימת החברה להגנת הטבע את הכנס השנתי שלה, הפעם במישור החוף, בסיסמה 'עולם הלך ונעלם' – נעלמים ביצות, בריכות, חולות, רכסי כורכר ומה לא. הם רוצים להציל את המעט שנותר. היום ומחר ייערכו סיורי הכנס באיזור החוף לאורכו, ובכללם סלח"ים (סיורים ללא תשלום) מתובלים היטב מנחל שיקמה ועד הכרמל. פרטים עליהם ימצאו בפרסומי החברה.

כאן נפנה את הדעת לאתר טיולים יפה בחוף – בריכת יער, שהחברה עושה למען לא יבולע לה. זו שלולית חורפית גדולה, ממערב לכביש פתח תקוה־חדרה, 2.8 קמ' מדרום לצומת חדרה, שעל הכביש הישן לחיפה (2.2 קמ' מצפון לצומת הרא"ה). מהפנייה מוליכה אל הבריכה דרך עפר טובה. הדרך סכנית, אך חשובה מבחינה בטיחותית – מול הפנייה לדרך העפר יש פס־הפרדה (קו לבן), לכן רצוייה הגישה מצד חדרה, ואם באים מכיוון פתח תקוה, צריך להמשיך לנסוע, להסתובב ולחזור למסעף אל הבריכה. השלולית היא אחת משרידי שלוליות וביצות, שיובשו, כמו בריכת סם, שמשטחה מוליכה תעלה אל בריכת יער. השנה, הודות לגשמים, הבריכה רחבה וגדולה. באים לכאן עופות. בכללם הרבה דיות, שאיוו להם את משכנם במזבלה הסמוכה. אם יתמזל מזלכם תראו קרב בין דיה ועורב, קרב שכיח למדי במקום זה. יש במים צבי ביצה, ומסביב דיונות חול, כמעט אחרונות. בחולות פורחים ורותם הקידה השעירה, משכוי ניסניות צהובות. בפארק השרון המתחיל בסמוך לבריכה, ממערב, יש אלוני תבור בלבלוב, עצי חרוב ואלת מסטיק. כדי לשמר את כל אלה – למנוע עודף שאיבה, תפיסת שטחי הבריכה לחקלאות ולמרעה – מנסה החברה לאגד את כל הגופים שומרי הטבע. עיריית חדרה, שבשטחה הבריכה, ושיש לה מרכז להכרת הסביבה, נטלה על עצמה לשמור על שלום הבריכה. נקווה שתצליח.

בחורשה ליד הבריכה ניתן לחנות, להוציא פת מן הסל, ופשוט להסתלבט. רק שלא יהיה לכם יום חם מדי. החמסינים האלה של האביב מגיעתם רעה. ואם זה קרה, אפשר לקפוץ הישר מן הבריכה אל הים הקרוב.

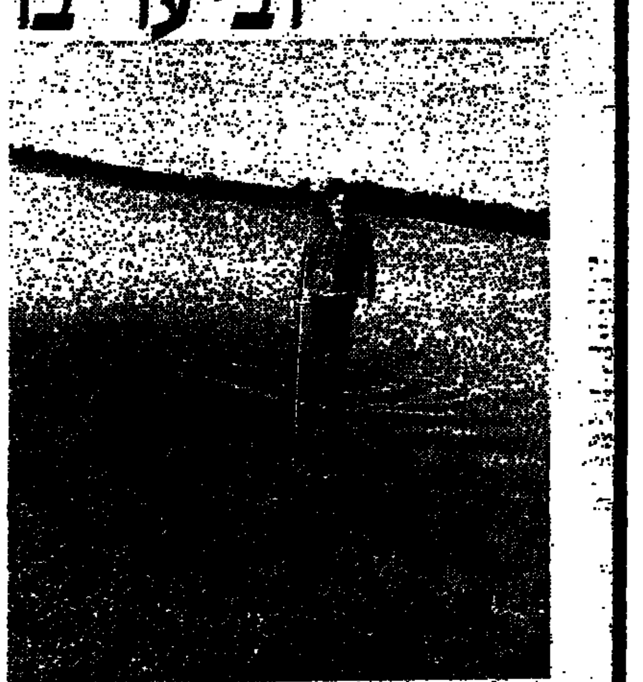

בריכת יער: קרב בין עורב לדיה

שודד נהרג בעת מרדף אחרי פורצי כספות – בתוך מלון „מרכז" בבירה

(ע). – אדם נורה ונהרג בידי שוטרים במהלך שוד מזויין בו נטל חלק, לפני השחר, בערב החג במלון „מרכז" בירושלים. שניים משותפיו למעשה נלכדו לאחר מרדף. אחד השודדים ניסה, במהלך המרדף, לירות מאקדח לעבר השוטרים, אך מעצור בנשקו מנע זאת.

אתמול, בסמוך לשעה 4 לפנות בוקר, הוזעקה המשטרה למלון „מרכז" בירושלים. השוטרים שהגיעו למלון נתקלו בכניסה נעולה. הדלת נפרצה בידיהם וכאשר נכנסו לחצר המלון הבחינו בשומר המלון כפות לכסא ועל פיו מגבת.

כאשר שחררו אותו, אמר כי השודדים נמצאים בחדר כספות האורחים. השוטרים פסעו לעבר החדר, הבחינו בשלושה השודדים ועלי פנים, כפפות על ידיהם ואחד אוחז באקדח. השלושה החלו להימלט לכיוון אחד המסדרונות.

בתוך המלון החל מרדף. השודדים לא נענו לקריאות השוטרים לעצור וכמה פעמים כיוון אחד מהם אקדח לעבר השוטרים וניסה לירות, אך האקדח לא ירה, כאמור, בשל מעצור.

השודדים הגיעו לדלת הכניסה האחורית של המלון וגם שם ניסה אחד מהם לירות לעבר השוטרים, לאחר שלא נענו לקריאות להסגיר את עצמם. שוטר ירה לעברם ואחד מהם נהרג. שני הנותרים נלכדו לאחר מרדף קצר נוסף בתוך המלון.

מחקירה ראשונית התברר, כי ברשות השלושה היו אלפי דולרים, תכשיטים רבים, אגרות בונדס, דרכונים – שלל פריצה ל־14 כספות.

כתב עת"ם דוד פרידמן מוסר, כי השלושה הם דמויות מוכרות למשטרה ולהם עבר פלילי עשיר. ההרוג, שלמה תורג'מן (28) מירושלים, היה אסיר ברשיון ואחד מחבריו אף הוא אסיר ברשיון. השניים שנלכדו, בני 30, נעצרו ויובאו היום בפני שופט להארכת מעצרם.

מהמשטרה נמסר כי מונה קצין כדי לבדוק את האירועים. נוהלי המשטרה מחייבים זאת בכל מקרה כאשר במהלך פעילות משטרתית נפגע אדם.

בלשים נושאים את גופת השודד שלמה תורג'מן (צילום: יצחק הררי)

אלפים כבר התמקמו סביב הכינרת אך הלחץ הגדול אמור להתחיל היום

פסטיבל עין גב ייפתח היום; מאמצים קדחתניים להביא את הלהקה ממרוקו

מאת שמעון ריים, סופר „דבר" בצפון

בתוך מספר שעות התמלאו אתמול חופי הכינרת באלפי מתרחצים ומטיילים שבאו לעשות שם את חול המועד. בכך נפתחה למעשה עונת הרחצה השנה בכינרת. כל החופים, ובכללם פארק־הים בצמח, בטבריה ובחוף גולן נפתחו אתמול לראשונה העונה. מן המשטרה נמסר כי לא נרשמו אירועים מיוחדים בשני ימי החג הראשונים.

עד אמש העריכו את מספרם של הבאים בכ־20 אלף שהתמקמו בחופים הציבוריים והמסודרים סביב הכינרת. מצפים כי במשך היום ובימים הקרובים יגיעו יותר מ־50 אלף איש.

לאתר החרמון שהיה אתמול פתוח לקהל הרחב, לראשונה מזה שנים רבות בפסח, הגיעו כ־300 אלף חובבי שלג. נמסר כי באתר יש כמות שלג המספיקה למשחקים וגלישת מזחלות, אך לא לסקי.

היום אמור להיפתח בעין־גב הפסטיבל המסורתי שיעמוד השנה בסימן 50 שנה לקיבוץ זה. בערב הפתיחה יופיעו הרקדן רודולף נורייב ולהקתו. מארגני הפסטיבל עדיין מקווים לבואה של הלהקה המרוקאית ברגע האחרון ונמסר כי נעשים מאמצים קדחתניים לשכנע את השלטונות ברבאט להתיר למשלחת, התקועה בבלגיה, להגיע.

40 אלף באילת

שמואל תגר סופר „דבר" באילת, מוסר: בשני הימים הראשונים של פסח שהו באילת כ־40 אלף אורחים, חציים בבתי מלון וחציים באוהלים ובקאראוואנים על החופים. בחוף טאבה נמצאים 5000 ישראלים.

תחנת הרענון בצומת מיצפה רמון בכביש הערבה מופעלת זה היום השלישי ועד כה נעצרו במקום כ־2000 כלי רכב.

מטבע נדיר מימי בר־כוכבא שנחשף לפני 80 שנה ונחשב כל השנים כמזוייף – נתגלה עתה כאמיתי לאחר גילויו של מטבע נוסף מסוגו. המטבע – מאוספו של אספן המטבעות רפאלי היה שמור כל השנים במוזיאון רוקפלר. בזמנו לא התקבל על דעת החוקרים כאמיתי ואוצר מחלקת המטבעות של המוזיאון הבריטי קבע בפירוש שהוא מזוייף. לאחרונה התגלה מטבע נוסף מטיפוס זה ופרסומו בידי ליאו מילדנברג הוכיח שגם המטבע שתיאר רפאלי הוא אמיתי. לאור הגילוי הלא־שגרתי מוצג המטבע באדיבות אגף העתיקות והמוזיאונים בתערוכה „חדשות בעתיקות 87" במוזיאון ישראל. על פני המטבע הופיעה הכתובת: „שמעון" הוא שמעון בר כוסיבא הנשיא, ומתוארת הכניסה לבית המקדש. במרכזו נראה חפץ שזהותו היתה עד לעת האחרונה לחידה בעיני החוקרים. על־סמך המטבע החדש עליו מופיע תיאור דומה, אך מזווית שונה, מציע החוקר דן ברג לפרש חפץ זה כשולחן לחם הפנים. בצדו השני של המטבע מתוארים „ארבעת המינים". בתערוכה „חדשות בעתיקות 87" מוצגים יותר מ־100 תגליות ארכיאולוגיות נוספות שנחשפו בקיץ האחרון באתרים ברחבי הארץ. בתמונה: המטבע המזוייף שהתגלה כאמיתי

הנטורים תומכים בעמדת הרב הראשי של ת"א

מאת נח זבולוני סופר „דבר" בירושלים

אנשי נטורי קרתא תומכים בהצעה שהעלה רבה הראשי של תל־אביב, חיים דוד הלוי, לשקול אפשרות של עריכת נישואין אזרחיים לפסולי חיתון – מסר „שר החוץ" של נטורי קרתא הרב משה הירש לעיתונאים ונציגי התקשורת מחו"ל.

במוצאי „שבת הגדול" התכנסה „מועצת השבעה", המוסד העליון של נטורי קרתא בירושלים כדי להגיב על הצעתו של „אחד מכהני הדת במדינת היהודים הנקראת ישראל", הרב הלוי, וקבעה כי ההצעה זהה עם העמדה של הנטורים המטיפה להפרדת הדת מן „המדינה הכופרת".

„מועצת השבעה" פנתה אל הרב הלוי ומבקשת ממנו שטוב יעשה אם „יפרד" תחילה מן המדינה ואז יהיה יותר קל להפריד את הדת מן המדינה, ושנישואין כדת משה וישראל לא ייערכו על ידי כהני דת של המדינה הציונית הכופרת בדת משה וישראל שעיקר מגמתה לעקור את הדת התורה מישראל.

מירוץ המכוניות הראשון העונה – היום באשקלון

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

מירוץ המכוניות הראשון לעונה זו יחל היום לקראת הצהרים על מסלול המירוצים באשקלון ויסתיים מחר לפנות ערב. במירוץ משתתפים לראשונה גם אופנועים. יהיה גם מיקצה בינלאומי בהשתתפות חמישה נהגים זרים. את ישראל ייצג במיקצה זה פרדי פריהוף.

בסוף השבוע שעבר הוענקה סיכת יהלום מיוחדת לאלון קידר, שצבר בעונה האחרונה את מירב הנקודות. קידר, הנמנה עם קבוצת "צ'מפיון מוטור־ספורט", ינהג השנה באותה המכונית שבה נהג אשתקד, "פולקסוואגן פולו" בעלת מנוע בנפח של 1,000 סמ"ק. הקבוצה זכתה בשנתיים האחרונות במספר ניכר של מדליות.

בתוך כך מתרחב במידה ניכרת חוג יבואני־הרכב, שיתנו חסותם למכוניות במרוצי השנה. בסוף השבוע שעבר גילה אריה קרסו, יבואן מכוניות "רנו", כי הוא שוקל הצטרפותו למירוץ. לפני כן נודע על החלטת חברת לובינסקי, יבואני "פוז'ו־טלברסיטרואן", להצטרף למירוץ.

היום אמורה להשתתף לראשונה "איביזה 1500", הנהנית מתמיכה לא רשמית של החברה המייבאת.

סכנת התמוטטות למושב רנן בנגב בגלל חוב של „פרי זה"

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

חקלאי מושב רנן בנגב מתכוונים בימים הקרובים לשבות שביתת־שבת עם משפחותיהם מול שערי בית האריזה "פרי־זה" בחדרה, במחאה על כך שטרם קיבלו סכום של 100 אלף דולר בעד תוצרת חקלאית שמכרו למפעל. יו"ר ארגון מגדלי הירקות, יעקב מוסקוביץ', אמר כי אם החקלאים לא יקבלו את כספם, המושב עלול להתמוטט.

לפני כחצי שנה מינה בית המשפט כונס נכסים לבית האריזה "פרי־זה", לאחר שנקלע לקשיים כספיים. חקלאי מושב רנן, הנושים ובעלי החוב הגדול ביותר, עוד לא קיבלו, כאמור, את כספם. בינתיים, נטלו הלוואות מבנקים, בידיעה שעליהם לקבל תשלום תמורת התוצרת ששווקה. אולם, משלא הגיע הכסף, תפחו החובות. חודש הם נאלצים לשלם, לדבריהם, ריבית בנקאית המסתכמת בכ־9000 ש"ח. בשל החובות הכבדים הם אינם מסוגלים להמשיך ולייצר. אחד מחקלאי רנן, עובדיה פרג', האשים אתמול את מועצת הירקות בהתנערות מאחריות כלפי המושב. לדבריו, המועצה שימשה כמתווכת בין המושב לבית האריזה. „כאשר פנינו למועצת הירקות, הם טענו שאומנם שמם כלול בהסכם, אך השותפות שלהם אינה מופיעה בו. הסכם זה דומה להסכמים אחרים שנחתמו עם מפעלים מקבלים שלא פשטו את הרגל וכאן קיבלו החקלאים את כספם באמצעות המועצה". פרג' טוען עוד שמועצת הירקות תובעת מהם לשלם היטל על הירקות ששווקו באמצעות "פרי־זה".

מנכ"ל מועצת הירקות, שמחה עופר, אמר בתגובה כי אומנם שמה של מועצת הירקות מופיע על גבי ההסכם, אך הוא אינו יודע כיצד השתרבב השם למסמך. „אני מבין את החקלאים, אך כשיש כונס נכסים, ידי קצרה מלהושיע", אמר. מוסקוביץ', אמר כי המצב הכלכלי במושב רנן חמור ביותר וכרגע מנהל האירגון משא ומתן עם כונס הנכסים בניסיון למנוע את התמוטטותו.

ועידת אגודת הסופרים נפתחת הערב בתל אביב

גידול חסר תקדים בהקצבות משרד החינוך לשיפור מצב הסופרים ומפעלים ספרותיים

(עש"ת). – על גידול חסר תקדים בהקצבות משרד החינוך לשיפור מצב הסופרים ולקידום מפעלים ספרותיים – נמסר לקראת פתיחת הועידה ה־33 של אגודת הסופרים שתתכנס הערב בבית הסופר בתל אביב.

התקציבים לפעולות אלה באו ביוזמת השר יצחק נבון שכדי לנסות בתקופה של קיצוצים בתקציב, החליט על שינוי סדר העדיפויות הפנימי בתקציב משרדו בשנתיים האחרונות. בהתאם למדיניות שהתווה הגדילה בכ־300 אחוז התמיכה בכתבי עת ספרותיים, וכן הוכפל הסיוע למפעלי אגודת הסופרים ולרכישת ספרות עברית בספריות מועצת הספר העברי.

עוד נמסר כי על פי הנחיות השר הכפיל המשרד, מחמישה ל־10, את מספר הסופרים הזוכים מהממשלה למענקים המאפשרים להם להתפנות לכתיבה במשך שנה כדי להוציא ספרים בפרוזה. כן הוכפלו התקציבים במגמה לתרגום ספרות עברית. ההקצבות לרכישת ספרות עברית באמצעות הספריות הציבוריות.

מחמיר מצבם של 10 כפרים דרוזיים עקב אי־העברת כסף

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

המצב בעשר המועצות הדרוזיות מחמיר בגלל אי־העברת הכספים שהובטחו ממשרדי הפנים והאוצר.

בערב החג הודיע מנהל חברת אלקטרה בצפון לראש מועצת ירקא כי בשל אי־תשלום חוב של 400 אלף ש"ח, מפסיקה החברה לאלתר את כל עבודות התחזוקה והשיפוצים של רשת הביוב בכפר. צעד זה ננקט לאחר שראש המועצה לא יכול היה להתחייב לחברה מתי יועבר אפילו חלק מהחוב לחברה. כספים אלה מגיעים לאלקטרה עוד מדצמבר האחרון.

נוסף על כך הקפיאה אלקטרה, מסיבה דומה, מספר עבודות בכפרים הדרוזיים, בכללם שיפוץ רשת הביוב בדלית אל כרמל. בבית ג'ן סגרה המועצה המקומית את הכפר מערב החג, לאחר שכל הבטחות משרדי הממשלה להגיש תוכניות מתאר למקום לא קוימו עד כה. לכן לא התקיימו לימודים. התושבים טוענים כי נמנע מהם לבנות בית ספר חדש ואין מקצים להם שטח להקמת שכונה לחיילים משוחררים.

כ־40 עובדים מאיגוד ערים לביוב השייך למועצות המקומיות הדרוזיות ירקא, אבו סנן וג'וליס, השביתו את עבודתם לאחר שלא קיבלו משכורת זה החודש השני ברציפות, אלא הסתפקו במפרעות בלבד.

ראשי המועצות הדרוזיות מזהירים שאם לא יקבלו את הכספים המובטחים מיד לאחר החג, צפויים רבים מהם להתמוטטות והם מתכוונים לפתוח בשביתה כללית.

„כאן לא חומייני" – אומרים בעלי מאפיות פיתות ערביים בחיפה

מאת אריאלה ראובני, כתבת „דבר"

עסקי הפיתות בשכונות הלא־יהודיות בחיפה (באזורי ניסנאס וברחובות יפו ואלנבי) היו אתמול כרגיל. בעלי המאפיות פתחו את חנויותיהם בשעות הבוקר המוקדמות ושיווקו את מרכולתם למסעדות מזרחיות וללקוחות רבים בהם גם יהודים. „איש לא פנה אלינו ערב חג הפסח בבקשה שלא למכור פיתות בחג ליהודים", אמרו לי אתמול חמישה בעלי מאפיות לפיתות וקונדיטוריות בשכונות הלא יהודיות. בעלי מאפיות „שווארדי" בוואדי ניסנאס ומאפיית כסרי־נעמה ברחוב יפו אמרו לי: „מי שבא, ברוך הבא. כאן לא חומייני. אנו לא שואלים את הקונים לדתם".

ליד המאפיות והקונדיטוריות לא הוצבו שלטים האוסרים על מכירת פיתות בחג הפסח. בפתחי המאפיות לא נראו משמרות של בני נוער דתיים. בעלי מאפיות אחרות באזור אמרו ל„דבר" כי עסקי המכירה של פיתות השנה דומים לאלה של השנים הקודמות: בימים הראשונים של הפסח המכירה איטית יותר והיא גדלה לקראת סיומו של החג.

גם במסעדות המזרחיות וליד דוכני הפלאפל והשווארמה בעיר התחתית היתה אתמול תנועה של קונים כמו בכל יום רגיל. ת. ב., מהנדס בן 50 מהכרמל, שסעד עם אשתו ושני בניו, אמר לי: „לא אכפת שמישהו יכתיב לי היכן ומה לאכול בחג הפסח". דברים דומים אמרו לי גם שתי נשים וגבר בגיל העמידה שסעדו במסעדה המזרחית „ליליה" ברחוב אלנבי.

לעומת זאת היו סגורים אתמול רוב הדוכנים למכירת פלאפל ושווארמה ברחובות הנביאים והחלוץ בהדר הכרמל. כמה בעלי דוכנים לא יהודים סיפרו לי כי פקחי העירייה הודו להם, ערב החג, להתחשב בחוק עזר עירוני, שלא למכור חמץ ברחובות בחג. הפקחים אף הזהירו אותם, לדבריהם, כי אם יעברו על התקנות יהיו צפויים לקנסות גבוהים.

ראש עיריית חיפה, אריה גוראל אמר אתמול לסופרת „דבר", כי חוק העזר העירוני, האוסר על מכירת חמץ באזורי מגורים יהודים, נועד לשמור על מסגרות חברתיות תקינות.

בחיפה, שהיא עיר מעורבת, „אנו חיים יחד ועלינו לכבד בני עדה אחת את אורח החיים והאמונה של בני העדה האחרת", אמר.

מצפים לביקורי כ־250 אלף מבני כת הבאהאים – השנה

מאת יוסי ליבוביץ סופר „דבר" בגליל המערבי

על פי תחזיות שהונחו על שולחן הממשלה יגדל השנה מספר התיירים שיגיעו לארץ מבני כת הבאהאים לכ־250 אלף לאחר שתושלם הקמתם של מבנים חדשים במרכזי הכת בעכו ובחיפה בעלות כוללת של 165 מיליון דולר.

הנהלת המרכז העולמי של הכת החליטה להרחיב בעיקר את המקדש ואת גן הבאהאים בעכו. נציגיה פנו למשרד הפנים במחוז הצפון בבקשה לאשר את תוכניות ההרחבה.

רשות השידור

פתיחת קורס עורכי תכניות ל„קול המוסיקה"

מרכז ההדרכה של רשות השידור מודיע על פתיחת קורס עורכי תכניות ל„קול המוסיקה".

דרישות קבלה יוכלו להגיש מועמדות בעלי השכלה גבוהה (על־תיכונית) מושלמת בתחום המוסיקה או מי שישלימו לימודיהם בשנת לימודים זו. המועמדים צריכים להיות בעלי ידיעה טובה מאוד בלשון ובהבעה עברית בכתב; דרושה ידיעה טובה מאוד של השפה האנגלית ורצויה ידיעת גרמנית ו/או צרפתית. המועמדים יעברו גם בחינות קול.

מתכונת הקורס כחודשיים וחצי בשני שלבים, בימי ג', ה' אחה"צ ויום ו' בבוקר; לשלב ב' יתקבלו רק מי שיעברו בהצלחה שלב א'. למסיימים בהצלחה תתקיים לאחר הקורס עבודה מעשית.

סדרי הרשמה: המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב ל„קורס עורכים בקול המוסיקה", מרכז ההדרכה, רשות השידור, בנין כלל, רח' יפו 97, ת.ד. 6387 ירושלים, או אישית למרכז ההדרכה, בי"ס ברנדייס בימים ב', ה', בשעות 11.00־13.00, ולצרף אישורי השכלה ודמי רישום בסך 20 שקל. דמי הרישום לא יוחזרו.

המועד האחרון להרשמה 24.4.87

בחינות המועמדים יידרשו לעבור בחינות כניסה בכתב וראיון אישי וכן להגיש עבודות ומבחנים במהלך הקורס.

מועד פתיחת הקורס אמצע יוני או ראשית יולי 1987.

שכ"ל ייגבה בשני תשלומים: התשלום הראשון בסך 275 ש"ח ייגבה לפני פתיחת הקורס ממי שיתקבל והתשלום השני בסך 580 ש"ח ייגבה לפני פתיחת השלב השני רק ממי שיתקבל לשלב זה, כפוף לאישור ועדת הקבלה של רשות השידור.

הערות: 1. רשות השידור שומרת לעצמה הזכות לבצע שינויים בכל הקשור לקורס.

2. אין רשות השידור מתחייבת להעסיק את מסיימי הקורס.

הפועלים הנפקות בע"מ

הודעה

על תוצאות הנפקה של אגרות חוב (סדרה 12) בערך נקוב כולל של 18.155,000 שקל חדש.

עפ"י תשקיף החברה שפורסם ביום 6.4.87, הוצעו לציבור בדרך של מכרז על הריבית אגרות חוב 1997־1991 (סדרה 12), רשומות על־שם, צמודות קרן וריבית למדד המחירים לצרכן בגין חודש פברואר 1987 (168.2 נקודות), בערך נקוב כולל של 18,155,000 ש"ח. רשימת החתימות נפתחה ביום 12 באפריל 1987 ונסגרה בו ביום בשל חתימת יתר.

נתקבלו 140 הזמנות לרכישת אגרות החוב מהסדרה הנ"ל בערך נקוב כולל של 38,246,400 ש"ח.

שיעור הריבית שנקבע הוא 6.5% לשנה.

למציעים בשיעור ריבית הנמוך מ־6.5% – הזמנתם בוצעה במלואה

למציעים בשיעור ריבית השווה ל־6.5% – הזמנתם בוצעה חלקית – 95.549348% מההזמנה

למציעים בשיעור ריבית מעל – 6.5% – הזמנתם נדחתה

י"ד בניסן תשמ"ז – 13 באפריל 1987

מנת דם חיים לאדם

זכרו! תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם שנתי למשפחתך ולך

לתרומת דם פנה לסניף מגן דוד אדום הקרוב.

הודעה לצרכני החשמל

חברת החשמל מבקשת להודיע לציבור צרכניה כי לרגל חופשה מרוכזת בחג הפסח

לא תתקיים קבלת קהל במשרדי החברה מיום א', י"ג בניסן תשמ"ז (12.4.87) עד יום ב', כ"א בניסן תשמ"ז (20.4.87) ועד בכלל.

כל השרותים להבטחת אספקת חשמל סדירה ואמינה לצרכנים ולטיפול בתקלות יפעלו כרגיל.

צרכנים החייבים לפרוע חשבונותיהם בקופות החברה (ולא בבנקים) יוכלו לשלם במשרדי החברה בימים: ד' 15.4.87, ה' 16.4.87, ו' 17.4.87.

לא תתקבלנה הזמנות לחיבורים למערכת אספקת החשמל בכל תקופת החופשה. אנו מבקשים מהצרכנים להקפיד על תשלום חשבונות החשמל במועדם.

חברת החשמל ועובדיה מאחלים חג שמח לכל בית ישראל

חברת החשמל לישראל בע"מ

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	1	– 6	בהיר
אמסטרדם	8	– 14	מעונן
בואנוס איירס			לא נמסר
הלסינקי	1	– 7	מעונן
הונג קונג	13	– 16	גשום
וינה	6	– 12	מעונן
ז'נבה	7	– 13	מעונן
טוקיו	4	– 10	מעונן
טורונטו	3	– 8	מעונן
יוהנסבורג	10	– 24	מעונן
לונדון	9	– 15	מעונן
ליסבון	12	– 25	בהיר
מדריד	8	– 20	בהיר
מונטריאול	-3	– 2	בהיר
ניו יורק	7	– 11	בהיר
סאן פאולו	20	– 31	מעונן
פאריס	9	– 13	מעונן
פרנקפורט	-1	– 10	גשום
ציריך	2	– 12	בהיר
ריו דה ז'נרו	21	– 37	מעונן
שטוקהולם	2	– 6	בהיר
שיקאגו	4	– 15	גשום

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל' 5102622
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 384655
באר שבע: רח' האבות, טל. 35282

swissair

אנו משתתפים באבלו הכבד של חברנו לעבודה
דהן אשר
במות אחותו **סימה** ז"ל
תנחומינו למשפחה האבלה
תנובה סניף מחוזי תל אביב
ההנהלה והעובדים

במלאת שנה למותה של חברתנו
מירה יערי ז"ל
נעלה לקברה ביום חמישי 16.4.87 בשעה 15.00,
מיד לאחר מכן יתקיים מפגש לזכרה ב„מועדון הגורן".
המשפחה
וקבוץ מרחביה

אנו משתתפים בצערה של חברתנו לעבודה
אנה חודש
במות **בעלה** ז"ל
תנובה סניף מחוזי חיפה
ההנהלה והעובדים

בצער רב הננו מודיעים
על פטירת יקירנו
ראובן ישראל בן שחר ז"ל
ההלוויה תצא היום יום רביעי ט"ו ניסן תשמ"ז 15.4.87
בשעה 13.00 מבית ההלוויות בסנהדריה, ירושלים.
המשפחה האבלה

לבית דגניה ב'
משתתפים בצערכם על אובדן
חברכם – חברנו
חיים כץ ז"ל
בית ישקר